

Podręcznik poświadczania przyczyn zgonów w Europie

WERSJA OSTATECZNA

Rzym, grudzień 2003

**Opracowanie w wyniku realizacji Projektu Eurostat-u:
„Przygotowanie pakietu szkoleniowego UE dotyczącego poświadczania przyczyn zgonów”**

EUROSTAT – ISTAT Umowa nr 200235100007

Komentarz GUS:

***Rekomendowany przez EUROSTAT
„Podręcznik poświadczania przyczyn zgonów w Europie”
powinien być wdrożony w Polsce (w Uniwersytetach Medycznych)
po dokonaniu zmian w zakresie funkcjonującego obecnie wzoru krajowej karty
zgonu (karty statystycznej do karty zgonu) oraz obiegu tego dokumentu.
Będą to zmiany legislacyjne, organizacyjne i metodologiczne.***

***Bieżąca edycja publikacji została uzupełniona dokumentacją krajową w zakresie
certyfikacji, obiegu i aktualnie obowiązujących przepisów prawnych,
a także opatrzona komentarzami natury organizacyjnej i metodologicznej
odnoszącymi się do warunków polskich.***

***Skrypt ten - w przedłożonej postaci - stanowi wewnętrzny materiał
Głównego Urzędu Statystycznego i służy wyłącznie dla celów roboczych
w zakresie kodowania wyjściowej przyczyny zgonu.***

Warszawa, sierpień 2010 r.

*Italian National Institute of Statistics
Central Directorate on
Social Institutions Surveys
Health & Care Service
Causes of Death Unit*

Project “Preparation of an EU training package on certification of causes of Death”

EUROSTAT – ISTAT Contract N° 200235100007

Manual on certification of causes of death in Europe

FINAL

Rome, December 2003

ZESPÓŁ KOORDYNACYJNY W ISTAT (Włoskim Krajowym Instytucie Statystycznym)

Kierownik projektu: Monica Pace.

Badacze: Silvia Bruzzone, Luisa Frova, Stefano Marchetti.

Asystenci badaczy: Simona Cinque, Gennaro Di Fraia, Francesco Grippo, Marilena Pappagallo, Simona Pennazza, Silvana Sola.

Osoba odpowiedzialna za sekretariat administracyjny, oraz organizację spotkań i imprez: Antonella Ciccarese.

KORESPONDENCYJNA SIEĆ EKSPERTÓW EUROPEJSKICH

Komitet Sterujący: WĘGRY: Monika Bene; ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO: Lois Cook; IRLANDIA: Mary Heanue; FRANCJA: Gerard Pavillon; HOLANDIA: Jacques Bonte (Expert privé); MALTA: Renzo Pace Hasciak; WŁOCHY: Monica Pace, Silvia Bruzzone, Luisa Frova, Stefano Marchetti.

Inni zaangażowani eksperci: SZWECJA: Lars Age Johansson.

PODZIĘKOWANIA

Dla wszystkich członków Komitetu Sterującego, za ich pomoc i zdolność łączenia doświadczenia zawodowego w efektywny zbiór sugestii i komentarzy dotyczących wszystkich dokumentów.

- Pani Monika Bene, Główny Urząd Statystyczny Węgier, Departament Statystyczny Ludności, Zdrowia i Opieki Społecznej, za dostarczenie historii przypadku N. 13.
- Pani Lois Cook, Urząd Statystyczny Wielkiej Brytanii; za dostarczenie dokumentów dotyczących praktyk certyfikacyjnych w Anglii i Walii.
- Doktor Davide Ferrari, Servizio Prevenzione e Sicurezza Ambienti di Lavoro, Dipartimento di Sanità Pubblica, Azienda USL di Modena, Italy; za dostarczenie historii przypadków N. 32, 33.
- Doktor Carlo Alberto Goldoni, Responsabile Servizio Epidemiologia Dipartimento di Sanità Pubblica Azienda USL di Modena, Italy; za dostarczenie dokumentów dotyczących praktyk certyfikacyjnych we Włoszech i za dostarczenie historii przypadków N. 32, 33.
- Pani Mary Heanue, Główny Urząd Statystyczny, Statystyki Ludnościowe; za dostarczenie dokumentów dotyczących praktyk certyfikacyjnych w Irlandii.
- Graham Jackson, General Register Statistical Office; za dostarczenie dokumentów dotyczących praktyk certyfikacyjnych w Szkocji.
- Christof Junker, Bureau Fédéral de la Statistique; za dostarczenie dokumentów dotyczących praktyk certyfikacyjnych w Szwajcarii.
- Pani Alessia Merolli za korektę językową angielskiej wersji tego podręcznika i za tłumaczenie francuskie.
- Doktor Renzo Pace Hasciak Department of Health Information Malta; za staranną ocenę tekstu i cenne komentarze dotyczące historii przypadków.
- Pan Gerard Pavillon, INSERM, Centre d'épidémiologie sur le causes médicales de décès; za dostarczenie historii przypadków N. 6, 27, 31, 35, 38, 41, 47 i dokumentów dotyczących praktyk certyfikacyjnych we Francji.
- Wszystkim uczestnikom „Forum nt. Umieralności” za ogólną dyskusję i dostarczenie historii przypadku N 37.
- Innym ekspertom którzy przyczynili się do powstania tego podręcznika poprzez swoje komentarze lub dokumenty:
- Gleb Denissov, Estonia; Lars Age Johansson, Szwecja; Eric Jouglu, Francja; Liuda Kasparaviciene, Litwa; Helena Korpi, Finlandia; Barbara Leitner, Austria; Antti Penttila, Finlandia; Jozica Selb, Słowenia.

Autorzy:

Rozdziały 1,2,3: Monica Pace.

Rozdziały: 4 „Historia przypadków” i „Słowniczek”: zebrane, uporządkowane, opracowane i przedstawione przez Francesco Grippo, nadzorowała Monica Pace.

Rozdział 5 na temat „Nieprecyzyjne przyczyny i sposób poprawy szczegółowości”: zebrane, uporządkowane, opracowane i przedstawione przez Simonę Cinque, nadzorowała Monica Pace.

Paragraf 1.2 „Cel danych o śmiertelności” napisały Monica Pace i Simona Cinque.

Paragraf 2.8 „Identyfikacji i inne informacje demograficzne” napisała Silvia Bruzzone.

Edytor: Monica Pace

Komentarz (GUS):

Wyrażamy podziękowanie Państwu:

- dr Barbarze Stawińskiej - Witoszyńskiej

- dr Jerzemu Gałęckiemu

za dokonanie analizy wszystkich kwestii medycznych przedstawionych w podręczniku oraz komentarze odnoszące się do warunków polskich

SPIS TREŚCI

Źródła	6
1. Wstęp	7
1.1. Niniejszy podręcznik: ramy jego rozwoju, treść i zamierzone wykorzystanie	7
1.2. Cel danych o umieralności	7
Ramka 1. Cele danych o umieralności	7
Rysunek 1. Ogólny schemat od zgonu do danych statystycznych	8
1.3 Statystyki umieralności: centralna rola lekarza w skomplikowanym scenariuszu o wielu wchodzących w grę czynnikach	8
Ramka 2. Poświadczający pracownik służby zdrowia (lekarz) musi	9
2. Definicje i najlepsze praktyki	10
2.1. Definicje WHO i międzynarodowa karta zgonu	10
Ramka 3. Niektóre ważne definicje	10
Rysunek 2. Część lekarska Międzynarodowej karty zgonu	10
2.2 Zalecenia EUROSTAT	11
2.3. Krajowa Karta zgonu (Karta statystyczna do karty zgonu)	12
2.4. Uwagi dotyczące poufności	16
2.5 Jak wypełniać część lekarską karty zgonu	16
Ramka 4 - Właściwie wypełniona sekcja przyczyn zgonu	16
2.5.1. Czytelność a skróty	16
2.5.2. Część I opisów przyczyn zgonu – stany chorobowe prowadzące do zgonu	16
2.5.2.1. Część I, Linia (a), Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci	16
2.5.2.2. Część I, Linie (b), (c) i (d), przyczyny wtórne	17
2.5.3. Część II opisów przyczyn zgonu - inne istotne stany	17
Ramka 5 – Co powinno być podane i gdzie?	17
2.5.4. Czas trwania (okres między poszczególnymi stanami)	17
2.5.5. Gdy nie można ustalić przyczyny	18
2.6. Inne ważne wskazówki	18
2.6.1 Wypadki podczas operacji i zabiegów	18
2.6.2 Unikanie podawania mechanizmów: jak i kiedy	18
2.6.3 Jak poprawić szczegółowość	18
Ramka 6 – Lista kontrolna przedstawiania nowotworów	18
Tabela 1 – Stany wymagające dodatkowej informacji dotyczącej etiologii	19
2.6.4 Jak poprawić szczegółowość: zgony niemowląt	20
2.6.5 Znaczenie podawania całości przyczyn zgonu (wszystkich stanów prowadzących do zgonu)	20
2.6.6 Powody i cele kierowania zapytań	20
2.7 Dodatkowe informacje	20
Rysunek 3 – Ramka dodatkowych informacji	20
2.7.1 Data zgonu	21
2.7.2 Rodzaj śmierci	21
2.7.3 Sekcje zwłok	21
2.7.4 Korekty	22
2.7.5 Miejsce zgonu	22
2.7.6 Jeśli zmarły jest kobietą	22
2.8 Tożsamość i inne informacje demograficzne	22
2.8.1 Tożsamość i adres osoby poświadczającej	22
2.8.2 Tożsamość zmarłego i informacja demograficzna	22
2.9 Krajowa karta zgonu niemowlęcia	22
3. Zewnętrzne przyczyny zgonu	23
3.1 Kto zaświadcza o przyczynach zewnętrznych	23
3.2 Jak podawać urazy	23
3.3 Dodatkowe informacje	23
Rysunek 3 bis – Ramka dodatkowych informacji	24
3.3.1 Rodzaj śmierci	24
3.3.2 Data doznania urazu	24
3.3.3 Uraz w pracy	24
3.3.4 Miejsce zajścia wypadku/uszkodzenia ciała	25
3.3.5 Okoliczności zajścia wypadku/urazu – Jak doszło do urazu	25
Ramka 7 – Podawanie/opis wypadków komunikacyjnych	25
Ramka 8 – Podawanie/opis operacji i zabiegów	26
4 Historie przypadku	27
4.1 Wstęp do historii przypadku	27
Analizie zostały także poddane przykłady zawarte w rozdziale 5. 4.2 Aspekty ogólne	27
4.2 Aspekty ogólne	28

4.2.1	Szczegółowe omówienie części I.....	28
4.2.2	Szczegółowe omówienie części II.....	31
4.2.3	Znaczenie zapewnienia najlepszej opinii lekarskiej: alternatywy wobec wypełniania karty zgonu w skomplikowanych przypadkach	34
4.3	Historie przypadku dotyczące zgonów z przyczyn naturalnych.....	36
4.3.1	Choroby zakaźne	36
4.3.2	Nowotwór	39
4.3.3	Choroby układu krążenia	44
4.3.4	Choroby układu oddechowego	50
4.3.5	Nieprawidłowo określone stany i nieokreślone przyczyny zgonu	52
4.3.5	Nieprawidłowo określone stany i nieokreślone przyczyny zgonu	52
4.3.6	Zgony osób starszych	54
4.3.7	Zgony matek	58
4.4	Różne	61
4.4.1	Choroby związane z pracą.....	61
4.4.2	Narkomania, alkoholizm.....	63
4.4.3	Operacje	65
4.4.4	Komplikacje po zabiegach medycznych i chirurgicznych	66
4.4.5	Zespół nagłej śmierci niemowląt.....	68
4.4.6	Korekty po uzyskaniu dalszych wyników badań – zgony z przyczyn naturalnych.....	69
4.5	Historie przypadku dotyczące zewnętrznych przyczyn zgonu	71
4.5.1	Wypadki i wypadki komunikacyjne.....	71
4.5.2	Samobójstwa	76
4.5.3	Zabójstwa.....	78
4.5.4	Upadki u osób starszych.....	79
4.5.5	Zatrucia	81
4.5.6	Korekty po dalszych wynikach badań – przyczyny zewnętrzne.....	84
5	Lista nieprecyzyjnych przyczyn i wskazówki, w jaki sposób należy dodać szczegółowości.....	86
5.1	Wstęp	86
I	NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I PASOŻYTNICZE.....	86
II	NOWOTWORY.....	87
III	CHOROBY KRWI I NARZĄDÓW KRWIOTWÓRCZYCH ORAZ NIEKTÓRE CHOROBY PRZEBIEGAJĄCE Z UDZIAŁEM MECHANIZMÓW AUTOIMMUNOLOGICZNYCH.....	88
IV	ZABURZENIA WYDZIELANIA WEWNĘTRZNEGO, STANU ODŻYWIENIA I PRZEMIANY METABOLICZNEJ.....	89
V	ZABURZENIA PSYCHICZNE I ZABURZENIA ZACHOWANIA.....	89
VI	CHOROBY UKŁADU NERWOWEGO	90
IX	CHOROBY UKŁADU KRĄŻENIA	90
X	CHOROBY UKŁADU ODDECHOWEGO.....	92
XI	CHOROBY UKŁADU TRAWIENNEGO	94
XIII	CHOROBY UKŁADU KOSTNO-STAWOWEGO, MIĘŚNIOWEGO I TKANKI ŁĄCZNEJ.....	94
XIV	CHOROBY UKŁADU MOCZOWO-PŁCIOWEGO	95
XV	CIĄŻA, PORÓD I POŁÓG	95
XVII	WADY ROZWOJOWE WRODZONE, ZNIEKSZTAŁCENIA I ABERRACJE CHROMOSOMOWE.....	96
XVIII	OBJAWY, CECHY CHOROBOWE ORAZ NIEPRAWIDŁOWE WYNIKI BADAŃ KLINICZNYCH I LABORATORYJNYCH, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANE	96
XIX	URAZY, ZATRUCIA, NIEKORZYSTNE EFEKTY OPIEKI MEDYCZNEJ (Rozdział XXI ICDX) ORAZ INNE SKUTKI DZIAŁANIA CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH.....	97
XX	ZEWNĘTRZNE PRZYCZYNY ZACHOROWANIA I ZGONU	98
	Słowniczek	100
	Załącznik 1 - Przepływ krajowych danych dotyczących umieralności	103
	Załącznik 2 – Fragment z zaleceń EUROSTAT dotyczących praktyk poświadczania przyczyn zgonu.....	105
	Załącznik 3 - Wyjątki z prawa krajowego/praw krajowych dotyczące statystyki demograficznej.....	108
	Załącznik 4 - Krótki przewodnik po wdrażaniu na poziomie krajów	109

Źródła

Australian Bureau of Statistics. *Cause of Death Certification: ICD-10 Version*. Australian Bureau of Statistics, Australia, 2001.

CDC, NCHS web site: <http://www.cdc.gov/nchs/about/major/dvs/mortdata.htm>

Centre d'Epidémiologie sur les Causes Médicales de Décès. *Comparability and quality improvement of European causes of death statistics*. CépiDc, INSERM, France 2001.

Centro Mexicano para la Clasificación de Enfermedades. *Guía de autoaprendizaje para el llenado correcto del certificado de defunción*. CEMECE, Mexico, 2001.

Włoski Krajowy Instytut Statystyczny *Preparation of an EU training package on certification of causes of death - Technical report*. ISTAT, Italy 2003.

Myers KA, Farquhar DR. *Improving the accuracy of death certification*. CMAJ, 158(10): 1317 –1323, 1998.

New Zealand Health Information Service. *A guide to certifying causes of death*. NZHIS. New Zealand 2001.

Nova Scotia Vital Statistics. *Medical certification of death and stillbirth: A handbook for physicians and medical examiners*. Service Nova Scotia and Municipal Relations Registry and Information Management Services Vital Statistics, Halifax, Canada, 2002.

Office for National Statistics, *Death certification training pack*. ONS, London, UK, 1997.

Organisation Mondiale de la Santé. *Le certificat médical de la cause de décès*. Quatrième édition, OMS, Genève, Suisse, 1980.

Texas Department of Health (TDH), USA. *Medical certification of cause and manner of death*, Web Site: http://www.tdh.state.tx.us/phpep/cme/cme_dc/default.html.

U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics. *Medical examiners' and coroners' handbook on death registration and fetal death reporting*. CDC, NCHS, Hyattsville, Maryland, 2003.

U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics. *The autopsy, medicine and mortality statistics*. NCHS, CDC, Hyattsville, Maryland, USA, Vital and Health Statistics Series 3, N° 32, October 2001.

U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics. *Instruction manual, Part 2a-Instructions for classifying the underlying cause-of-death, ICD-10*, NCHS January 2003.

U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics. *Physicians' handbook on medical certification of death*. NCHS, CDC Hyattsville, Maryland, 2003.

Ufficio Federale di Statistica, Statistiche Svizzere delle Cause di Morte. *Direttive per la compilazione del certificato medico delle cause di morte*. Berna, Switzerland, 1996.

WHO, UNFPA, UNHCR. *Reproductive health in refugee situations, an inter-agency field manual*, 1999.

World Health Organization. *International statistical classification of diseases and related health problems - Tenth revision (ICD10)*. Voll. 1, 2, WHO, Geneva, 1992-93.

1. Wstęp

1.1. Niniejszy podręcznik: ramy jego rozwoju, treść i zamierzone wykorzystanie

Podręcznik został opracowany dla Europy przez dział „Mortalità per Causa” w ISTAT (Włoskim Krajowym Instytucie Statystycznym) w następstwie umowy podpisanej z EUROSTAT, w celu poprawy jakości danych dotyczących umieralności i zapewnienia wspólnych, standardowych ram szkolenia odnośnie informacji, jakie mają być zebrane przy użyciu kart zgonu przez kraje członkowskie EEA/EFTA, kraje przystępujące i kraje kandydackie. Jest on częścią pakietu szkoleniowego dotyczącego poświadczania przyczyn zgonów, włącznie z interaktywnym oprogramowaniem treningowym korzystających z sieci Internet i broszurką mającą na celu krótką prezentację.

Podręcznik przestrzega wytycznych WHO i zaleceń EUROSTAT dotyczących formatu karty zgonu i informacji, które mają być zebrane; jest ogólnym narzędziem stworzonym w sposób umożliwiający dostosowania do konkretnych potrzeb i wymagań prawnych poszczególnych Krajów.

Podstawowa znajomość Międzynarodowej Klasyfikacji Statystycznej Chorób i Powiązanych Problemów Zdrowotnych WHO (ICD) wykorzystywanej we własnym kraju jest zdecydowanie zalecana każdej osobie poświadczającej (lekarz orzekający zgon i wystawiający kartę zgonu); **taka wiedza może poprawić jakość poświadczania dla celów statystycznych i poziom szczegółowości, który można osiągnąć podczas kolejnych kroków kodowania, tworzenia danych i udostępniania.**

W zamierzeniu ten podręcznik ma pomagać osobom poświadczającym w dostarczeniu odpowiedniej jakości informacji w dziedzinach, w których występują wspólne problemy, poprzez dostarczanie instrukcji i praktycznych przykładów dotyczących poprawnego wypełniania części lekarskiej karty zgonu.

Wykorzystanie tego podręcznika nie tylko ułatwi przetwarzanie kart zgonu, oraz agregację danych dotyczących przyczyn zgonów, ale także zminimalizuje czas poświęcony przez poświadczających lekarzy na odpowiadanie na listy z zapytaniami w tych krajach, w których ten system został wprowadzony (*zob. także paragraf 2.6.6 dotyczący praktyk związanych z zapytaniami*).

1.2. Cel danych o umieralności

Lekarska Karta Przyczyn Zgonu jest źródłem statystyk umieralności, stanowi ona podstawę najstarszych i najpełniejszych systemów monitorowania zdrowia publicznego (*zob. rysunek 1 przedstawiający ogólny schemat tworzenia danych dotyczących umieralności*).

Ramka 1. Cele danych o umieralności

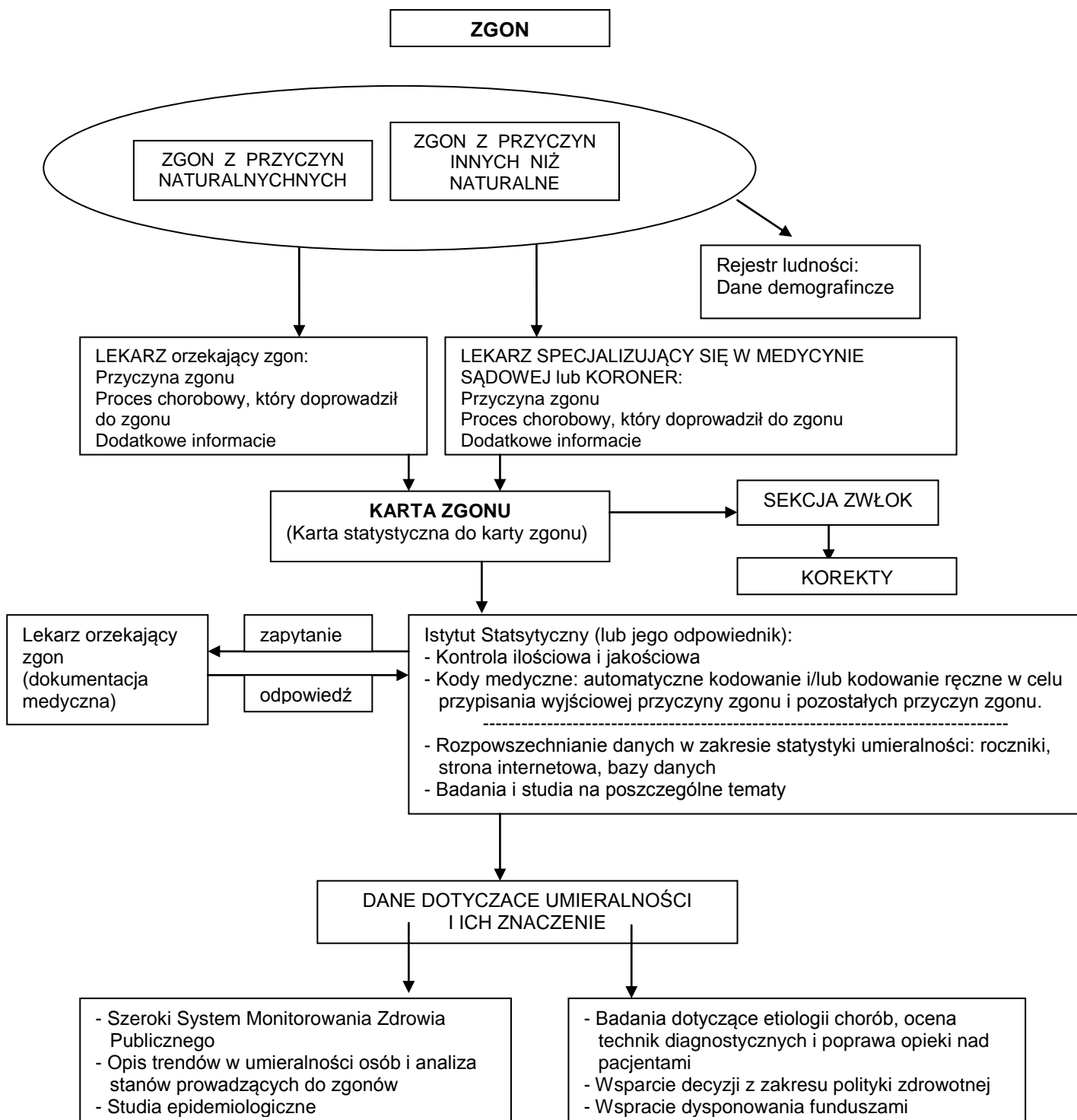
- Ocena przyczyn umieralności populacji i określenie ich zmian w czasie;
- Identyfikacja różnic regionalnych (współczynniki zgonów) i badanie przyczyn tych różnic;
- Monitorowanie trendów w kwestiach zdrowia publicznego, takich jak umieralność niemowląt i matek, choroby zakaźne, oraz wypadki i samobójstwa;
- Identyfikacja ryzyk zdrowotnych związanych z czynnikami środowiskowymi i zawodowymi oraz stylem życia;
- Określenie priorytetów badań zdrowotnych i opieki zdrowotnej oraz przydzielania zasobów;
- Planowanie dotyczące placówek, usług zdrowotnych oraz zasobów ludzkich;
- Planowanie prewencji i programów badań przesiewowych i ocena rezultatów tych programów;
- Rozwinięcie programów promocji zdrowia i ocena ich wyników.

Karty zgonu dostarczają informacji dotyczących charakterystyk demograficzno-społecznych osób umierających oraz ważnych informacji dotyczących przyczyn zgonów. Przyczyny zgonu są najważniejszą pozycją dla badań statystycznych zawartą w karcie zgonu, ponieważ dają podstawę do opisywania trendów dotyczących zdrowia i umieralności osób, oraz analizowania stanów prowadzących do śmierci. Statystyki umieralności zapewniają podstawę dla studiów epidemiologicznych, które skupiają się na głównych przyczynach zgonów według wielu, płci i innych zmiennych demograficznych osób zmarłych. Zapewniają także podstawę dla badań dotyczących etiologii i oceny technik diagnostycznych, co z kolei prowadzi do poprawy opieki nad pacjentem. Ponieważ dane statystyczne wyprowadzone z kart zgonu nie mogą być bardziej dokładne niż informacje podane w karcie - opis słowny stanów chorobowych - jest bardzo ważne, aby wszystkie osoby zaangażowane w rejestrowanie zgonów zapewniały dokładną, pełną, godną zaufania i szybką informację. Z przyczyn historycznych, a także ponieważ interwencje dotyczące zdrowia publicznego próbują przełamać sekwencję przyczynową powiązanych stanów medycznych najwcześniej jak to możliwe, statystyki umieralności skupiają się na wyjściowej przyczynie zgonu (tzn. na stanie lub chorobie, które rozpoczynają łańcuch wydarzeń prowadzący do śmierci; *zob. paragraf 2.1*)

Dane statystyczne z zakresu umieralności i jej przyczyn są podstawą dla krajowych i regionalnych agencji rządowych do wyznaczania polityki i celów dotyczących zdrowia publicznego. Są wykorzystywane przez

badaczy i klinistów, instytucje edukacyjne oraz wiele innych instytucji dla wielu celów (zob. Załącznik 1 dotyczący Krajowego przepływu, przetwarzania, i udostępniania danych o umieralności). Dane o umieralności są najważniejszym wskaźnikiem służącym mierzeniu i porównywaniu stanu zdrowia na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym, ponieważ są one regularnie i szeroko zbierane w każdym rozwiniętym kraju i większości krajów rozwijających się.

Rysunek 1. Ogólny schemat od zgonu do danych statystycznych

1.3 Statystyki umieralności: centralna rola lekarza w skomplikowanym scenariuszu o wielu wchodzących w grę czynnikach

Wiarygodność i spójność w czasie statystyk umieralności zależy w dużym stopniu od jakości danych dostarczanych przez osoby poświadczające. Dobre statystyki są możliwe tylko, jeśli pracownicy służby zdrowia zaangażowani w proces poświadczania przyczyn zgonów, podają precyzyjne i kompletne

rozpoznanie, dokładne okoliczności przyczyn zewnętrznych, oraz wiarygodne łańcuchy zdarzeń. Uznaje się, że lekarze (lub inni specjaliści, których udział dopuszcza prawo krajowe) nie mogą instynktownie wiedzieć tego, jakie szczegóły są wymagane dla celów klasyfikacyjnych - jednak **od osób poświadczających wymaga się zapewnienia NAJLEPSZEJ OPINII MEDYCZNEJ**, co do przebiegu zdarzeń prowadzących do śmierci. Z punktu widzenia prewencji, celem jest ustalenie, najwcześniej jak to możliwe, ciągu zdarzeń chorobowych, które ostatecznie prowadzą do śmierci (zob. *historia przypadku N. 7*). Ogólnie rzecz biorąc, za wypełnianie i podpisywanie Lekarskiej Karty Zgonu, zgodnie z zapisami prawa dotyczącego Krajowych Statystyk Demograficznych, jest odpowiedzialny prawnie lekarz, który towarzyszy zmarłemu podczas jego ostatniej choroby lub w innych przypadkach lekarz sądowy.

Ramka 2. Poświadczający pracownik służby zdrowia (lekarz) musi

- Znać prawa krajowe odnoszące się do poświadczania zgonów i przestrzegać poufności zapisów demograficznych (zob. Załącznik 2);
- Znać poprawną metodę wypełniania Lekarskiej karty zgonu (opis przyczyn zgonów na Karcie statystycznej do karty zgonu), zgodnie z wytycznymi WHO i instrukcjami tego podręcznika;
- Zapewnić, że wypełnione i podpisane formularze zgonu są łatwo dostępne - zgodnie z prawem krajowym;
- Wykorzystywać wszelkie informacje dostępne w czasie wystawiania karty zgonu;
- Jasno określić, czy w dalszym ciągu trwają szczegółowe dochodzenia;
- Przedstawiać poprawioną kartę uprawnionemu urzędowi w przypadkach, gdy sekcja zwłok lub wyniki dalszego dochodzenia ujawniają, że przyczyna zgonu była inna niż początkowo stwierdzona (zob. Załącznik 2).

Komentarz GUS: ze względu na obowiązujący w Polsce obieg dokumentu nie wszystkie przedstawione zasady mogą być praktykowane.

Dla celów statystycznych ważne jest, aby przyczyny zgonów, w szczególności wyjściowa przyczyna zgonu była podana tak szczegółowo i precyzyjnie jak to możliwe. W rzeczywistości staranne przedstawianie najlepszej opinii medycznej powoduje poprawę statystyk umieralności dla zarówno wyjściowych przyczyn zgonu jak i całości przyczyn zgonu (wszystkie stany wymienione na akcie zgonu; zob. ramka 3 – zob. także glosariusz).

Karty zgonu są kodowane i sprawdzane przez kompetentnych specjalistów klasyfikacji chorób. Gdy pojawia się problem (niejednoznaczność, niemożliwy ciąg przyczynowy, niekompletna karta zgonu) osoba poświadczająca zobligowana jest do podjęcia próby wyjaśnienia zapisów na karcie. Jeśli ważny szczegół jest nieznan (nie znalazł się w opisie na karcie zgonu), fakt ten powinien być stwierdzony. Wiele urzędów statystycznych ma praktykę kierowania zapytań w przypadku diagnoz, które wydają się niekompletne, jeżeli istnieje możliwość, że wymagane szczegóły mogą być dostępne. Jeśli dalsze wyjaśnienie nie może być uzyskane, WHO zapewnia w ICD zbiór reguł międzynarodowych. Te reguły są stosowane przez specjalistów klasyfikacji chorób tak, że wybierana jest przyczyna wyjściowa. Ten wybór uwzględnia wszystkie informacje dostarczone przez osobę poświadczającą.

2. Definicje i najlepsze praktyki

2.1. Definicje WHO i międzynarodowa karta zgonu

Ważnym pojęciem w klasyfikacji przyczyn zgonu jest wyjściowa przyczyna zgonu. Wyjściowa przyczyna jest określona jako „(A) Choroba lub uraz, która/który zapoczątkował łańcuch zdarzeń chorobowych prowadzących bezpośrednio do śmierci, lub (B) okoliczności wypadku lub użycia przemocy, które spowodowały uraz śmiertelny”.

Jednak istotna jest także informacja dotycząca chorób lub stanów, które doprowadziły do śmierci oraz innych ważnych stanów, które przyczyniły się do śmierci. Sekcja poświęcona przyczynie zgonu w karcie zgonu jest zatem przeznaczona do zapisywania informacji dotyczących wszystkich istotnych chorób lub stanów zmarłego, niezależnie od tego, czy stanowią one wyjściową przyczyną.

Ramka 3. Niektóre ważne definicje

- Bezpośrednią przyczyną zgonu jest choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci;
- Wtórna przyczyna/przyczynami jest stan dający początek wymienionemu powyżej niego;
- Wyjściową przyczyną jest: (A) choroba lub uraz, które zapoczątkowały łańcuch zdarzeń chorobowych prowadzących bezpośrednio do śmierci, lub (B) okoliczności wypadku lub użycia przemocy, które spowodowały uraz śmiertelny;
- Przyczynami dodatkowymi (przyczyniającymi się) są te choroby i stany, które nie są częścią łańcucha zdarzeń prowadzących do śmierci, ale które w opinii osoby poświadczającej przyczyniły się do śmierci;
- Całość przyczyn zgonu są to wszystkie choroby czy stany stwierdzone w karcie zgonu (zob. paragraf 2.6.5).

Karta lekarska przyczyn zgonu jest zalecana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) do użytku międzynarodowego (rysunek 2). Ten ogólny format jest szeroko stosowany w Europie, chociaż występują pewne wariacje lokalne (na przykład na niektórych formularzach może w Części I pojawiać się dodatkowa linia (e), lub w części I mogą być wydrukowane tylko trzy linie).

Rysunek 2. Część lekarska Międzynarodowej karty zgonu

	Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) _____ z powodu (jako skutek)	_____
Przyczyny wtórne	b) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
d) _____	_____	_____
Część II	_____	_____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	_____	_____
<p>* Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa (niewydolność oddechowo-kръżeniowa lub wielonarządowa).</p> <p>Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.</p>		

Badanie oparte na statystykach umieralności jest znacznie bardziej znaczące, jeśli w Część Lekarską Karty Zgonu są zawarte wszystkie szczegóły z akt medycznych dotyczące dokładnych rozpoznań stanów, które spowodowały śmierć lub przyczyniły się do niej. Analiza każdego stanu podawanego na Części Lekarskiej Karty Zgonu ma

zasadnicze znaczenie w badaniu **całości przyczyn zgonu**, jak na przykład wówczas, gdy choroby lub stany rzadko są wyjściowymi przyczynami zgonu, ale często przyczyniają się do śmierci (*zob. także paragraf 2.6.5*). W celu poznania innych ważnych definicji będących obecnie w użyciu należy zapoznać się z glosariuszem na końcu podręcznika. W celu zapoznania się z obszernym przeglądem praktyk w Europie *zob. także „Raport techniczny”* przygotowany przez ISTAT podczas pracy nad tym projektem.

2.2 Zalecenia EUROSTAT

W wyniku projektu EU-DG SANCO – EUROSTAT „Porównywalność i poprawa jakości europejskich statystyk przyczyn zgonów”, stworzonego i realizowanego przez kraje Unii Europejskiej i EFTA, został przygotowany zbiór 39 zaleceń dotyczących różnych etapów wystawiania kart zgonu. Te zalecenia zawierają naukowe wytyczne, których celem jest poprawa ogólnej jakości i porównywalności statystyk umieralności w Europie. Wśród ośmiu różnych pozycji, cztery z nich są tutaj szczególnie istotne: poufność, poświadczenie przyczyn zgonu niemowląt, ogólne przyczyny zgonu, praktyka szkolenia (*zob. załącznik 2*).

Egzemplarz A - Strona 2
Dział II
(wypełnia Urząd Stanu Cywilnego)

Nr aktu zgonu

Data rejestracji rok m-c dzień

15. Kod terytorialny miejsca rejestracji <input style="width: 100%;" type="text"/>	16. Nr kolejny formularza (wypełnia urząd statystyczny) <input style="width: 100%;" type="text"/>																		
17. Stan cywilny^{*)} <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 5px;"> <tr><td style="width: 25%;">1. kawaler</td><td style="width: 25%;">6. separowana</td></tr> <tr><td>2. panna</td><td>7. rozwiedziony</td></tr> <tr><td>3. żonaty</td><td>8. rozwiedziona</td></tr> <tr><td>4. zamężna</td><td>9. wdowiec</td></tr> <tr><td>5. separowany</td><td>10. wdowa</td></tr> </table>	1. kawaler	6. separowana	2. panna	7. rozwiedziony	3. żonaty	8. rozwiedziona	4. zamężna	9. wdowiec	5. separowany	10. wdowa	18. Wykształcenie ukończone^{*)} <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 5px;"> <tr><td style="width: 25%;">1. wyższe</td><td style="width: 25%;">4. zasadnicze zawodowe</td></tr> <tr><td>2. policealne</td><td>5. gimnazjalne</td></tr> <tr><td>3. średnie</td><td>6. podstawowe</td></tr> <tr><td></td><td>7. niepełne podstawowe</td></tr> </table>	1. wyższe	4. zasadnicze zawodowe	2. policealne	5. gimnazjalne	3. średnie	6. podstawowe		7. niepełne podstawowe
1. kawaler	6. separowana																		
2. panna	7. rozwiedziony																		
3. żonaty	8. rozwiedziona																		
4. zamężna	9. wdowiec																		
5. separowany	10. wdowa																		
1. wyższe	4. zasadnicze zawodowe																		
2. policealne	5. gimnazjalne																		
3. średnie	6. podstawowe																		
	7. niepełne podstawowe																		
19. Źródła utrzymania^{*)} A Praca: 1. najemna w sektorze publicznym 2. najemna w sektorze prywatnym 3. na rachunek własny w rolnictwie 4. na rachunek własny poza rolnictwem	B Niezarobkowe: 1. emerytura 2. renta 3. zasiłek dla bezrobotnych 4. inne	C Inne dochody D Na utrzymaniu ☐ (wpisać symbol osoby utrzymującej: 1-8 lub C)																	
20. Miejsce zamieszkania <table style="width: 100%; margin-top: 5px;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;"> <input style="width: 100%;" type="text"/> Nazwa miejscowości </td> <td style="width: 50%; text-align: center;"> <input style="width: 100%;" type="text"/> symbol terytorialny (wypełnia urząd statystyczny) </td> </tr> <tr> <td>gmina (dzielnica)</td> <td><input style="width: 100%;" type="text"/></td> </tr> <tr> <td>powiat</td> <td><input style="width: 100%;" type="text"/></td> </tr> <tr> <td>województwo</td> <td><input style="width: 100%;" type="text"/></td> </tr> </table>			<input style="width: 100%;" type="text"/> Nazwa miejscowości	<input style="width: 100%;" type="text"/> symbol terytorialny (wypełnia urząd statystyczny)	gmina (dzielnica)	<input style="width: 100%;" type="text"/>	powiat	<input style="width: 100%;" type="text"/>	województwo	<input style="width: 100%;" type="text"/>									
<input style="width: 100%;" type="text"/> Nazwa miejscowości	<input style="width: 100%;" type="text"/> symbol terytorialny (wypełnia urząd statystyczny)																		
gmina (dzielnica)	<input style="width: 100%;" type="text"/>																		
powiat	<input style="width: 100%;" type="text"/>																		
województwo	<input style="width: 100%;" type="text"/>																		
21. Wypełniać tylko dla osób o stanie cywilnym: żonaty (zamężna) Dane wdowca (wdowy) Nr PESEL <input style="width: 100%;" type="text"/> Nazwisko <input style="width: 100%;" type="text"/> Imię (imiona) <input style="width: 100%;" type="text"/> Nazwisko rodowe <input style="width: 100%;" type="text"/> Data urodzenia <input style="width: 25%;" type="text"/> <input style="width: 25%;" type="text"/> <input style="width: 25%;" type="text"/> Rok zawarcia związku <input style="width: 25%;" type="text"/> <div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> rok m-c dzień małżeńskiego </div>																			
22. Rok zawarcia związku małżeńskiego rodziców <input style="width: 100%;" type="text"/> Wypełnić tylko dla zmarłego dziecka w wieku do 1 roku																			
23. Data urodzenia matki dziecka <input style="width: 25%;" type="text"/> <input style="width: 25%;" type="text"/> <input style="width: 25%;" type="text"/> <input style="width: 25%;" type="text"/> <div style="display: flex; justify-content: space-around; font-size: small;"> rok m-c dzień </div>																			

^{*)}Właściwe określenie otoczyć obwódką

rok m-c dzień

.....
(podpis Kierownika
Urzędu Stanu Cywilnego)

B. Wzór docelowy

Pieczeńć uprawnionego podmiotu*	KARTA STATYSTYCZNA do karty zgonu	Karta dotyczy zmarłego** (wypełnia US)				
		<table border="1" style="border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="padding-left: 5px;">dziecka do 1 roku</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="padding-left: 5px;">innej osoby</td> </tr> </table>	1	dziecka do 1 roku	2	innej osoby
1	dziecka do 1 roku					
2	innej osoby					

DZIAŁ I część A

Wypełnia osoba upoważniona do stwierdzenia zgonu

1. Data zgonu*** rok m-c dzień tylko dla dziecka do 1 roku godz. min.

2. Data urodzenia*** rok m-c dzień godz. min.

3. Płeć**	1	męska
	2	żeńska

4. Miejsce zgonu*	1	szpital
	2	inny zakład opieki zdrowotnej
	3	dom
	4	inne

5. Osoba stwierdzająca przyczynę zgonu*	1	lekarz w wyniku sekcji zwłok
	2	lekarz bez sekcji zwłok
	3	inna (felczer, położna, pielęgniarka)

* Pieczęć zakładu opieki zdrowotnej, indywidualnej praktyki lekarskiej, lekarza, osoby powołanej przez starostę

** Właściwe określenie otoczyć obwódką

*** Wpisać cyframi arabskimi

rok m-c dzień

Nr ewidencyjny dokumentu:	<input style="width: 80%;" type="text"/>
---------------------------	--

Poz. 6-10 wypełniać tylko dla dziecka w wieku do jednego roku

6. Dziecko pochodziło z porodu**	1	pojedynczego
	2	bliźniaczego
	3	trojaczego
	4	czworaczego
	5	pięcioraczego

7. Które dziecko z kolejno urodzonych przez matkę	<input type="text"/>	<input type="text"/>
--	----------------------	----------------------

8. Ciężar dziecka przy urodzeniu w gramach	<input type="text"/>	<input type="text"/>
---	----------------------	----------------------

9. Długość dziecka przy urodzeniu w centymetrach	<input type="text"/>	<input type="text"/>
---	----------------------	----------------------

10. Okres trwania ciąży w tygodniach	<input type="text"/>	<input type="text"/>
---	----------------------	----------------------

.....
pieczęć i podpis osoby stwierdzającej zgon

----- linia oderwania -----

Pieczeńć uprawnionego podmiotu lub nazwa gminy

KARTA ZGONU dla celów statystyki medycznej

Strona 1A

(Osoba upoważniona do stwierdzenia zgonu wypełnia tę i odwrotną stronę i przekazuje kartę do wojewódzkiego orzecznika ds. kodowania przyczyn zgonów)

I. Nazwisko i imię osoby zmarłej	<input style="width: 95%;" type="text"/>
---	--

II. Płeć (zaznacz)	1. męska ☐	2. żeńska ☐
---------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

III. Data zgonu	Rok	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	M-c	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Dzień	<input type="text"/>	<input type="text"/>
IV. Data urodz.		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

V. PRZYCZYNY ZGONU (określenia słowne)

Część I. Stany chorobowe - w ciągu zdarzeń - prowadzące do śmierci

		Okres między wystąpieniem przyczyny a zgonem	Symbol przyczyny (wpisuje koder)
a) bezpośrednia przyczyna zgonu (nie oznacza to sposobu, w jaki nastąpił zgon, np. niewydolność serca, oddechowa)	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>
b) wtórna przyczyna zgonu, możliwa w dalszym ciągu zdarzeń	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>
c) wyjściowa (pierwotna) przyczyna zgonu albo zewnętrzna przyczyna zgonu	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>

Część II. Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym

<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>	<input style="width: 100%;" type="text"/>
---	---	---	---

Dokumentu nie należy udostępniać ani w oryginale ani jego kopii. Zostanie on zniszczony przez ośrodek wojewódzkiego orzecznika ds. kodowania Kart Zgonu jak tylko zostaną wykorzystane zawarte w nim informacje (podstawa prawna).

.....
data

.....
pieczęć i podpis osoby stwierdzającej zgon

2.4. Uwagi dotyczące poufności

Odpowiedni dostęp do danych na temat umieralności i szacunek wobec prawa do prywatności są istotnymi kwestiami. Poufne dane w kartach zgonu są zbierane w celu zapewnienia informacji społeczno-demograficznych i dla celów medycznych. Z tego powodu zawarte w zapisach demograficznych informacje osobiste związane z oboma aspektami są chronione przed ujawnieniem bez upoważnienia lub w sposób nieograniczony na podstawie prawa poszczególnych krajów. Od poświadczających specjalistów oraz statystyków wymaga się, aby stosowali się pod tym względem do prawa krajowego przyjętego w ich krajach (zob. załącznik 3).

2.5 Jak wypełniać część lekarską karty zgonu

Część lekarska karty zgonu przedstawia opinię medyczną, która może różnić się między poszczególnymi lekarzami. Właściwie wypełniona sekcja przyczyn zgonu (zob. ramka 4) przedstawia wyjaśnienie etiologiczne dotyczące kolejności, typu i związku zdarzeń powodujących zgon. Przy poświadczaniu przyczyny zgonu powinny być podane wszystkie choroby, nieprawidłowości, urazy, czy zatrucia, jeśli sądzi się, że przyczyniły się do śmierci. Jeśli używanie alkoholu i/lub innej substancji, palenie papierosów, niedawna ciąża lub operacja (zob. ramka 8), czynniki środowiskowe takie jak ekspozycja na toksyczne dymy, historia pracy w przemyśle wydobywczym, itp. będą uznane za przyczyniające się do zgonu, wówczas ten stan/te stany powinny być podane (zob. także paragraf 2.7 „Dodatkowe informacje”).

Opis procesu prowadzącego do zgonu jest niekiedy złożony; w takich przypadkach podejrzewane przyczyny powinny być wybrane i ostatecznie określone słownie jako „prawdopodobne” lub „przypuszczalne” w celu zaznaczenia, że dostarczony opis nie jest całkowicie pewny.

Szczegółowe instrukcje dotyczące wypełniania części medycznej karty zgonu są podane w poniższych paragrafach. Kilka przykładów właściwie wypełnionych kart z historiami przypadku jest przedstawionych w rozdziale 4 celem zilustrowania tego, jak przyczyna zgonu powinna być podawana i jak mogą być rozwiązane niektóre częste problemy.

Ramka 4 - Właściwie wypełniona sekcja przyczyn zgonu

- Jest całkowicie czytelna (wypełniona maszynowo lub dużymi literami i trwałym czarnym atramentem, w języku urzędowym danego kraju);
- Nie zawiera skrótów terminów medycznych;
- Zawsze zawiera pozycję w linii (a) lub we części I, która w zamierzeniu nie jest przeznaczona na wpisywanie rodzaju zgonu;
- Podaje stany w rosnącym porządku przyczynowym w części I;
- Wskazuje zawsze w części I główną sekwencję zdarzeń prowadzących do zgonu;
- W żadnym wypadku nie wskazuje wyjściowej przyczyny w części II;
- Zawsze posiada wpisy dotyczące czasu trwania, gdy ma to zastosowanie.

2.5.1. Czytelność a skróty

Jest ważne, aby każda informacja mogła być bez trudu odczytana. Można to w najlepszy sposób osiągnąć przez wpisywanie maszynowe, ale jeśli nie jest to możliwe, wówczas informacja powinna być napisana czytelnie czarnym atramentem. Nie należy robić zmian ani wymazywać. **Nie należy używać skrótów terminów medycznych**, ponieważ różne osoby mogą je interpretować w różny sposób.

2.5.2. Część I opisów przyczyn zgonu – stany chorobowe prowadzące do zgonu

2.5.2.1. Część I, Linia (a), Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci

W linii I(a) należy podać bezpośrednią przyczynę zgonu, tzn. chorobę lub stan, która bezpośrednio poprzedziła zgon.

Wpis w linii I(a) jest zawsze konieczny. Stan ten może być jedynym stanem podanym w Części I karty wyłącznie wtedy, gdy *nie był spowodowany*, lub *nie powstał* jako konsekwencja choroby (czy urazu), która nastąpiła przed bezpośrednią przyczyną zgonu (np. jeśli „wirusowe zapalenie mięśnia sercowego” miało miejsce w momencie śmierci).

Zalecane jest **NIE** podawanie sposobu, w jaki nastąpił zgon np.: zatrzymanie akcji serca, zapaść, niewydolność oddechowa, niewydolność krążeniowo-oddechowa, itp... (zob. także paragraf 2.6.2).

W przypadku śmierci gwałtownej lub zgonów innych niż z przyczyn naturalnych - obrażenia wynikające z przyczyn zewnętrznych są bezpośrednią przyczyną zgonu, zatem powinny być wpisane w linii I(a). (Uwaga: *Oдноśnie poświadczania zewnętrznych przyczyn zgonu należy zapoznać się z prawem*

krajowym) (zob. także rozdział 3 dotyczący poświadczania zewnętrznych przyczyn zgonu). **Komentarz (GUS): W przypadku śmierci nagłej/gwałtowej – lekarz orzekający zgon ma obowiązek zawiadomić policję.**

2.5.2.2. Część I, Linie (b), (c) i (d), przyczyny wtórne

Jeśli bezpośrednia przyczyna zgonu (zapis w linii I(a)) była spowodowana inną chorobą lub powstała jako jej skutek, ta choroba powinna być wpisana w linii I(b). Jeśli stan wpisany w linii I(b) był sam spowodowany przez inny stan lub chorobę, to ten inny stan powinien być podany w linii I(c). Podobnie, stan poprzedzający schorzenie podane w linii I(c) (będący jego przyczyną wtórną) powinien być podany w linii I(d). Najniższa wykorzystana linia to linia, w której MUSI być podana przyczyna wyjściowa.

Można dodać dodatkową linię/dodatkowe linie, jeśli są potrzebne; jednak należy pamiętać, że poprzedzający stan, który rozpoczął łańcuch powiązanych zdarzeń prowadzących do bezpośredniej przyczyny zgonu powinien być podany na najniższej wykorzystywanej linii w części I. **Nigdy** nie należy podawać punktu rozpoczynającego sekwencję w Części II z powodu braku miejsca w Części I, ponieważ stan lub okoliczności podane na najniższej linii w Części I będą wykorzystane jako podstawa dla oficjalnych statystyk umieralności.

Stan powinien być uznany za poprzedzający nie tylko w sensie etiologicznym czy patologicznym, ale także, gdy uzna się, że ten stan poprzez uszkodzenie tkanki lub upośledzenie funkcji utworzył drogę dla bezpośredniej przyczyny zgonu, nawet jeśli nastąpiło to po długim okresie czasu.

Tylko jeden stan powinien być podawany na każdej z linii, niekiedy dwie niezależne choroby mogą być uważane za w równym stopniu przyczyniające się do zgonu i w takim niecodziennym przypadku można je podać na jednej linii.

Jeśli bezpośrednia przyczyna zgonu (podana w linii I(a)) była spowodowana wypadkiem, zatruciem czy użyciem przemocy, należy w najniższej wykorzystywanej linii podać krótki opis zewnętrznej przyczyny jako przyczyny wyjściowej zgonu wraz z rodzajem śmierci, lub podać je w ramce „dodatkowe informacje” przedstawionej w paragrafach 2.7 i 3.3. (Uwaga: **Należy zapoznać się z prawem krajowym odnośnie poświadczania zewnętrznych przyczyn zgonu – Komentarz (GUS): jak wyżej** (zobacz także rozdział 3 dotyczący poświadczania zewnętrznych przyczyn zgonu oraz historie przypadków N. 1- 3).

2.5.3. Część II opisów przyczyn zgonu - inne istotne stany

Należy wpisać w części II, w kolejności odpowiadającej znaczeniu, wszelkie inne znaczące choroby lub stany, które przyczyniły się do skutku śmiertelnego, nawet, jeśli nie były częścią sekwencji podanej w Części I. (Zob. historie przypadku N. 4 - 6).

Ramka 5 – Co powinno być podane i gdzie?

W części I należy podać:

Linia a: bezpośrednia przyczyna zgonu
z powodu:.....

Linia b: przyczyna wtórna
z powodu

Linia c: przyczyna wtórna
z powodu

Linia d: wyjściowa przyczyna zgonu:.....

(opisując można wykorzystać mniej linii, jak również można dodawać linie jeśli są potrzebne)

W w części II należy podać:

wszelkie inne istotne choroby lub stany które przyczyniły się do zgonu.

2.5.4. Czas trwania (okres między poszczególnymi stanami)

W przewidzianej kolumnie należy podać odstęp między początkiem każdego stanu (nie zaś rozpoznaniem stanu) podanego w karcie zgonu. Gdy nie jest znany czas lub data początku, powinno się podać najlepsze przybliżenie. W każdym przypadku powinna być podana jednostka czasu (lata, miesiące, dni, godziny, nawet minuty).

W miarę możliwości należy określić w przybliżeniu czas trwania lub wpisać „nieznany”, nie zaś pozostawiać tę kolumnę pustą. W poprawnie wypełnionej karcie czas trwania podany w I(a) nie będzie przekraczał czasu trwania podanego dla stanu w linii I(b) lub I(c) lub I(d); tak samo czas trwania *pośredniej przyczyny zgonu* podawany w linii I(b) lub I(c) nie będzie przekraczał czasu podanego dla wyjściowej przyczyny zgonu podanego w linii I(c) lub I(d), ponieważ te stany są podawane w porządku rosnącym kolejności przyczynowej.

Jeśli zgon jest spowodowany późnymi skutkami poprzednich obrażeń, należy podać okoliczności tych obrażeń, np. *odoskrzelowe zapalenie płuc spowodowane porażeniem poprzecznym spowodowanym wypadkiem samochodowym - 3 lata temu*.

Ta informacja jest użyteczna przy kodowaniu pewnych chorób i również zapewnia użyteczny sposób sprawdzania dokładności podanej kolejności stanów.

2.5.5. Gdy nie można ustalić przyczyny

Niekiedy, pomimo rozległej sekcji zwłok i badań laboratoryjnych (toksykologii, immunologii, wirologii, bakteriologii) przyczyna zgonu może pozostawać nieznana. W takim przypadku osoba poświadczająca będzie musiała wskazać w jakiś sposób, że przyczyna zgonu „nie mogła być ustalona”. Jedną z możliwości jest sformułowanie „PRZYCZYNA zgonu nieustalona po sekcji zwłok i badaniu toksykologicznym”. Jest to lepsze niż samo określenie „Nieznana”, gdyż wskazuje przynajmniej zakres podjętego dochodzenia. Jeśli dotyczy, należy oznaczyć odpowiednią opcję w pozycji „rodzaj śmierci” pokazaną w ramce „dodatkowe informacje” w paragrafie 2.7. (zob. historie przypadku N. 23-24).

Komentarz (dr B. Stawińska-Witoszyńska, dr J. Gałęcki):

Przedstawione postępowanie nie poprawi jakości danych o przyczynach zgonów, ponieważ - bez względu na zastosowaną procedurę - jeśli przyczyna pozostaje niustalona/nieznana – lekarz koder nadaje kod R99.

2.6. Inne ważne wskazówki

2.6.1 Wypadki podczas operacji i zabiegów

Należy podać wszelkie wypadki podczas operacji lub zabiegów medycznych występujące w łańcuchu zdarzeń prowadzących do zgonu lub przyczyniające się do niego, zgodnie z prawem krajowym. Dalsze szczegóły są podane w ramce 8.

2.6.2 Unikanie podawania mechanizmów: jak i kiedy

Bezpośrednia przyczyna nie oznacza mechanizmu zgonu lub zdarzenia śmiertelnego (na przykład: zatrzymania akcji serca lub zatrzymania akcji oddechowej). Mechanizm zgonu nie powinien być podawany jako bezpośrednia przyczyna zgonu, ponieważ stanowi stwierdzenie nieodnoszące się szczegółowo do procesu chorobowego a jedynie potwierdza fakt zgonu.

Co za tym idzie, mechanizmy zgonu nie dostarczają żadnej dodatkowej informacji na temat przyczyny zgonu. Jeśli niewydolność narządowa (jak na przykład zastoinowa niewydolność serca lub niewydolność wątroby lub niewydolność nerek lub niewydolność oddechowa) jest wymieniona jako przyczyna zgonu, zawsze należy podać jej etiologię w linii/liniach pod nią (np. niewydolność nerek; spowodowana *cukrzycą typu I*; lub *niewydolność wielonarządowa spowodowana śpiączką wątrobową spowodowaną zatruciem glikolem etylenowym*).

2.6.3 Jak poprawić szczegółowość

Każdy stan powinien być podany dokładnie co do swojego umiejscowienia/umiejscowień, etiologii, czasu trwania i objawu/objawów, w celu umożliwienia poprawnego i właściwie zróżnicowanego kodowania dla celów statystycznych przez kompetentny Urząd.

Najbardziej jasnym i ważnym przykładem pod tym względem jest poświadczanie **procesów złośliwych** (zob. ramka 6), gdzie informacja dotycząca umiejscowienia, morfologii, zachowania, pierwotności lub wtórności umiejscowienia początkowego itd., jest konieczna w celu uzyskania specyficznego kodu i w konsekwencji wiarygodnych statystyk umieralności. Kolejny ważny przykład odnosi się do **leków**: jeśli jako przyczyna zgonu pojawia się stosowanie leku, należy pamiętać o podaniu jego nazwy (w miarę możliwości farmakologicznej substancji czynnej, a nie nazwy handlowej).

Rozdział 5 pokazuje szczegółowo kilka przykładów tego, co powinno być zawsze podawane dla każdej choroby czy stanu.

Ramka 6 – Lista kontrolna przedstawiania nowotworów

- proszę odwoływać się do tej listy w celu: poprawy jakości poświadczania, zmniejszenia ilości koniecznych zapytań i przyspieszenia przetwarzania i udostępniania danych. (*Należy także zapoznać się z listą w rozdziale 5*)

Należy pamiętać o określeniu:

- Czy łagodny, złośliwy czy o nieokreślonym charakterze;

- Umiejscowienia pierwotnego, jeśli jest znane;
- Fakt, że umiejscowienie pierwotne nie jest znane;
- Typu morfologicznego, jeśli znany;
- Umiejscowienie/Umiejscowienia przerzutów i umiejscowienie pierwotne, jeśli jest znane;
- Wyrażenie „przerzuty z umiejscowienia” określa umiejscowienie/umiejscowienia pierwotne;
- Wyrażenie „z przerzutami do umiejscowienia” określa umiejscowienie/umiejscowienia wtórne;
- Należy unikać terminologii niedokładnej, takiej jak „rakowatość”, „guz”, „proces złośliwy”, itd...;
- Należy zidentyfikować białaczkę jako „ostrą”, „podostrą” lub „przewlekłą” i określić wchodzący w grę typ komórek.

(Zob. historie przypadku N. 11-15)

Dodatkowe informacje dotyczące etiologii powinny być załączone gdy podawane są stany takie, jak wymienione w tabeli 1; jeśli osoba poświadczająca nie jest w stanie określić **etiologii** procesu, proces musi być zakwalifikowany jako mający nieznaną, nieokreśloną, prawdopodobną lub przypuszczalną etiologię.

Tabela 1 – Stany wymagające dodatkowej informacji dotyczącej etiologii

(tabela nie stanowi kompletnej listy)

A	I	Niedożywienie	Rakowatość	Zaklinowanie płata skroniowego w wycięciu namiotu
Arytmia	Immunosupresja	Niedrożność jelita	Ropień	Zapalenie otrzewnej
Anoksja	Incydent naczyniowo-mózgowy wklonowanie się migdałków mózdzku	Niedrożność pęcherzyka żółciowego	Rozsiana koagulopatia wewnątrznaczyniowa	Zapalenie płuc
Aspiracja	K	Niewydolność nerek	S	Zapalenie tkanki łącznej
B	Kardiomiopatia	Niewydolność płucna	Schyłkowa niewydolność nerek	Zapalenie wątroby
Bakteremia	Koagulopatia	Niewydolność serca	Schyłkowa niewydolność wątroby	Zator
Biegunka	Krwiak nadtwardówkowy	Niewydolność serca zastoinowa	U	Zator płuczny
C	Krwiak podtwardówkowy	Niewydolność wątroby	Uraz mózgu	Zatrzymanie akcji oddechowej
Choroba obłożna	Krwotok mózgowy	Niewydolność wielonarządowa	W	Zatrzymanie czynności serca i oddechu
Częstoskurcz komorowy	Krwotok podpajęczynówkowy	O	Wcześnieactwo	Zatrzymanie krążenia
D	Krwotok żołądkowo-jelitowy	Obrzęk mózgu	Wiek starczy	Zatrzymanie oddychania
Demencja (gdy nie określono inaczej)	M	Obrzęk płuc	Wieloukładowa niewydolność narządowa	Zawał serca
Drgawki	Małopłytkowość	Odleżyny	Wklonowanie mózgu (rdzenia)	Zespół ciężkiej niewydolności oddechowej u dorosłych
Dysrytmia	Marskość	Odwodnienie	Wodobrzusze	Zespół wątrobowo-nerkowy
E	Martwicze zakażenie tkanki miękkiej	P	Wstrząs	Zgorzel
Encefalopatia metaboliczna	Migotanie komór	Pancytopenia	Wstrząs hipowolemiczny	Złamanie
Encefalopatia z niedotlenienia	Migotanie przedsionków	Porażenie	Wstrząs septyczny	Złamanie kompresyjne
G	N	Posocznica	Wykrwawienie	Zmieniony stan umysłowy
Głód	Nadmierna utrata płynów	Proces rakotwórczy	Wysiłek opłucnowy	Zrosty
H	Nagła śmierć	Przebijający pęcherzyk żółciowy	Z	Zwiększone ciśnienie wewnątrzczaszkowe
Hiperglikemia	Napad drgawek	Przepuklina brzuszna	Zaburzenia rozwoju	
Hiperkaliemia	Niedociśnienie tętnicze	Przewlekły stan obłożny	Zaburzenia rytmu serca	
Hiponatremia	Niedokrwistość	R	Zakażenie dróg moczowych	

2.6.4 Jak poprawić szczegółowość: zgony niemowląt

W przypadku zmarłych niemowląt powinna być podana jasna i szczegółowa sekwencja etiologiczna dla przyczyny zgonu, jeśli to możliwe.

„Wcześnieactwo” nie powinno być podawane bez wyjaśnienia etiologii wcześnieactwa. Czynniki matczyne mogą zainicjować lub wpłynąć na ciąg zdarzeń, w wyniku których nastąpiła śmierć niemowlęcia i takie czynniki matczyne powinny być podane obok przyczyn niemowlęcych na karcie zgonu niemowlęcia (*np. Choroba błon szklistych; spowodowana wcześnieactwem 28 tygodni; spowodowanym przedwczesnym oddzieleniem łożyska; spowodowanego tęnym urazem brzucha matki*).

Gdy występuje podejrzenie Syndromu Nagłej Śmierci Noworodka (SIDS), powinno zostać przeprowadzone pełne dochodzenie, zgodnie z wymogami prawa krajowego. Jeśli Syndrom Nagłej Śmierci Noworodka zostanie potwierdzony, należy podać pełną diagnozę lub jej powszechnie i międzynarodowo stosowany akronim (SIDS); nie wystarczy podać „Nagła śmierć” (zob. historie przypadków N. 39). *(Proszę także zapoznać się z listą w rozdziale 5)*

2.6.5 Znaczenie podawania całości przyczyn zgonu (wszystkich stanów prowadzących do zgonu)

Wszystkie przyczyny podane na kartach zgonu są ważne i mogą być analizowane, zwłaszcza przy podejściach, na które pozwalają **zautomatyzowane systemy kodowania** wykorzystywane w wielu krajach.

Analiza całości przyczyn zgonu uwzględnia wszystkie stany wymienione w karcie zgonu. Takie analizy są ważne w badaniu pewnych chorób i stanów i w ustalaniu związków między stanami podanymi na tej samej karcie zgonu (na przykład: typy urazów śmiertelnych i wypadków samochodowych lub typy stanów podanych przed chronicznymi chorobami zwyrodnieniowymi u starszych pacjentów).

Zatem osoba poświadczająca ma zarówno obowiązek jak i szanse na sprawienie, aby statystyki umieralności odzwierciedlały najlepszą opinię medyczną dotyczącą przyczyny wyjściowej zgonu jak i całości przyczyn zgonu.

Komentarz (GUS): W Polsce czwartą grupą przyczyn zgonów (po układzie krążenia – 46%, nowotworach – 25% oraz urazach i zatruciach – 6%) stanowiącą prawie 6% wszystkich zgonów są „objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane – grupa R”. Tym samym kontakt kodera z lekarzem, który wystawił kartę zgonu (lub sięgnięcie do dokumentacji medycznej) jest konieczny i pożądanym – patrz artukul „Na co umarł pacjent – czyli, co jest wpisywane na kartach zgonów?”.

2.6.6 Powody i cele kierowania zapytań

W niektórych przypadkach może nastąpić kontakt z lekarzem w celu zweryfikowania informacji podanych na karcie zgonu lub zdobycia dodatkowych informacji w celu wyjaśnienia, co miał na myśli. Podana przyczyna zgonu może być nie tyle błędna z punktu widzenia klinicznego, ile może nie uwzględniać wystarczającej ilości informacji dla celów statystycznych.

Postępowanie zgodnie z wskazówkami zawartymi w tym podręczniku powinno zminimalizować występowanie konieczności poświęcenia przez lekarza dodatkowego czasu na odpowiadanie na pytania wyjaśniające przyczyny zgonu pacjenta. Upoważniony Instytut ogranicza prośby o dodatkowe informacje do minimum, jednak współpraca lekarzy w niezwłocznym odpowiadaniu na te zapytania jest pożądana.

2.7 Dodatkowe informacje

Rysunek 3 – Ramka dodatkowych informacji

DATA ZGONU	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Zabójstwo ☐ Wypadek ☐ Nieustalona ☐ Samobójstwo	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☐ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długoterminowej ☐ Inne (proszę określić):				

MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)			
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży			

Ta dodatkowa ramka (rysunek 3) NIE należy do części lekarskiej międzynarodowej karty zgonu zalecanej przez WHO. Jednak ma na celu zapewnienie ram dla zbierania ważnych informacji zgodnie z zaleceniami WHO i EUROSTAT (zob. załącznik 2, zalecenia # 15 - 19).

Pokazana jest tutaj jedynie celem wyjaśnienia; zgodnie z zapotrzebowaniem krajowym i obecnie stosowanymi formularzami karty zgonu każdy kraj - podczas wdrażania przez siebie tego podręcznika - powinien korzystać z tej dodatkowej ramki, modyfikować ją lub zdecydować że nie będzie z niej korzystał.

2.7.1 Data zgonu

Należy podać dokładny miesiąc, dzień i rok, w którym nastąpił zgon. Należy zwrócić szczególną uwagę na wpisanie miesiąca, dnia, roku, w przypadku, gdy zgon następuje w okolicach północy lub 31 grudnia. Zgon o północy należy uznać za następującą pod koniec dnia nie zaś na początku kolejnego. Jeśli dokładna data zgonu nie jest znana, co może mieć miejsce w pewnych dochodzeniach prowadzonych przez lekarza sądowego, data będzie określona w rezultacie dochodzenia. Jeśli w przyszłości okaże się, że poprawna data jest inna niż wpisana, będzie dokonana poprawka do wpisu.

Niekiedy nie jest możliwe ustalenie dokładnej daty zgonu, jak w przypadku szczątków ludzkich znalezionych po śmierci. W takich przypadkach powinien zostać podany środkowy termin przypuszczanego odstępu czasu od momentu zgonu. (Jeśli istnieją szczególne ustawy lub przepisy w tym względzie, należy kierować się nimi). **Komentarz (GUS):**

W przypadku braku identyfikacji osoby zmarłej - określany jest jej wiek, a jako datę zgonu uznaje się datę znalezienia zwłok. Nie ma także zasady - ze względu na obieg dokumentów - wprowadzania jakichkolwiek zapisów/poprawek w przypadku zgonu zarejestrowanego już w zbiorze statystycznym.

2.7.2 Rodzaj śmierci

Należy wypełnić ten punkt dla wszystkich zgonów, poprzez zaznaczenie odpowiedniej ramki. Zgony nie spowodowane przyczynami zewnętrznymi powinny być zidentyfikowane jako „z przyczyn naturalnych” (czyli chorobowych). Lekarze mogą poświadczać zgony inne niż z przyczyn naturalnych w zależności od prawa krajowego.

(Uwaga: *Należy zapoznać się z prawem krajowym w celu upewnienia się, kto jest upoważniony do poświadczania zewnętrznych przyczyn zgonu*). Inne szczegóły tej pozycji są opisane w paragrafie 3.3.1 dotyczącym zewnętrznych przyczyn zgonu.

Komentarz (GUS):

W Polsce uprawniony do orzekania o zgonie - bez względu na jego przyczynę - jest tylko lekarz.

2.7.3 Sekcje zwłok

Należy wypełnić pole/pola dotyczące sekcji zwłok na części lekarskiej karty zgonu, ponieważ pominięcie tych informacji ma wpływ na statystyki umieralności.

Przyczyna zgonu powinna uwzględniać informacje dostarczone przez patologa, jeśli jest przeprowadzana sekcja zwłok lub inny rodzaj badania post mortem. Dla zgonów, w przypadku których w momencie wypełniania karty zgonu badania mikroskopowe mają dopiero zostać przeprowadzone, dodatkowe informacje powinny być podane, gdy tylko staną się dostępne, ale wystawienie karty zgonu nie powinno być opóźniane, jeśli tych informacji brakuje. **Komentarz (GUS): jak wyżej**

Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? (Tak lub Nie)

Należy wpisać „Tak” jeśli była przeprowadzona częściowa lub pełna sekcja zwłok. W przeciwnym wypadku należy wpisać „Nie”.

Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? (Tak lub Nie)

Należy wpisać „Tak” jeśli wyniki sekcji zwłok były dostępne i wykorzystane do określenia przyczyny zgonu. W przeciwnym wypadku należy wpisać „Nie”. Jeśli nie była przeprowadzana sekcja zwłok, należy pozostawić pole puste.

Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? (Tak lub Nie)

Jeśli jest prowadzona sekcja zwłok lub dochodzenie prawne i są spodziewane dalsze informacje dotyczące przyczyny lub rodzaju śmierci, należy wpisać „Tak”. W przeciwnym wypadku należy wpisać „Nie”. (Zob. także następny paragraf 2.7.4 oraz historie przypadku N. 18, 23, 24).

2.7.4 Korekty

Zwykle karta zgonu powinna być wypełniona i przesłana w określonym czasie. Od lekarzy oczekuje się wykorzystania przeszkolenia medycznego, wiedzy medycznej, dostępnych historii przypadków, objawów, testów diagnostycznych, oraz wyników sekcji zwłok (jeśli są dostępne), w celu określenia przyczyny zgonu.

Jeśli są oczekiwane wyniki dodatkowego dochodzenia, na przykład sekcji zwłok, poświadczający lekarz powinien uaktualnić początkową informację w momencie, gdy dodatkowe wyniki staną się dostępne.

Jeśli po poświadczeniu przez lekarza przyczyny/przyczyn zgonu zostaną uzyskane dodatkowe informacje medyczne lub wyniki sekcji zwłok, i lekarz określi przyczynę jako inną niż początkowo podana na karcie zgonu, początkowa karta zgonu powinna być niezwłocznie poprawiona poprzez złożenie we właściwej instytucji uzupełniającego raportu dotyczącego przyczyny zgonu; powinno zostać podane jasne stwierdzenie „karta poprawiona” (zob. historie przypadku N. 40, 54).

Komentarz (GUS):

Obecnie korygowanie zapisów na karcie zgonu nie jest możliwe ze względu na jej funkcje administracyjne oraz rodzaj obiegu.

2.7.5 Miejsce zgonu

Rodzaj miejsca (*np. dom osoby zmarłej, szpital, dom opieki, teren przemysłowy, gospodarstwo rolne, morze, więzienie, autostrada, itp.*) powinien być określony i podany.

2.7.6 Jeśli zmarły jest kobietą

Zaznaczyć odpowiednią pozycję, jeśli zgon nastąpił:

- w okresie ciąży;
- w ciągu 42 dni po okresie ciąży;
- między 43 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży.

W przeciwnym wypadku należy zostawić puste (zob. historie przypadku N. 29-31).

Komentarz (GUS):

Brak tej informacji na obecnie funkcjonującej polskiej karcie zgonu.

2.8 Tożsamość i inne informacje demograficzne

2.8.1 Tożsamość i adres osoby poświadczającej

Pełne imię i nazwisko specjalisty poświadczającego zgon powinno być wydrukowane czytelnie drukowanymi literami w miejscu przewidzianym w części lekarskiej karty zgonu. Jeśli takie wymaganie pojawia się na formularzu karty zgonu to należy podać numer rejestracji w samorządzie lekarskim. Podany adres powinien być adresem zamieszkania w przypadku lekarzy rodzinnych, zaś adresem szpitala lub innego Instytutu w przypadku specjalistów tam pracujących. Dopuszczalne jest użycie pieczętki z imieniem, nazwiskiem i adresem.

Jednak każdy egzemplarz części lekarskiej karty zgonu musi być podstemplowany. Podpis musi być w oryginale, lub uwierzytelniony elektronicznie, jeśli elektroniczna karta zgonu jest dostępna.

Jeśli wymagane są dodatkowe informacje dotyczące części lekarskiej karty zgonu, dla zachowania poufności ważne jest, aby zapytanie było wysłane do właściwego lekarza pod aktualny adres.

2.8.2 Tożsamość zmarłego i informacja demograficzna

Pełne imię i nazwisko zmarłego powinno być wydrukowane czytelne drukowanymi literami w przewidzianym miejscu na części lekarskiej karty zgonu. Dodatkowe informacje, takie jak wiek, płeć, czas zgonu są zwykle wymagane; inne informacje (aktualna praca, wykształcenie, informacje dotyczące porodu, itp...) mają być uzupełnione albo poprzez kontakt z poświadczającym specjalistą albo z urzędnikiem urzędu stanu cywilnego, - w zależności od aktualnych przepisów krajowych. (proszę zapoznać się z prawem krajowym celem upewnienia się, kto jest odpowiedzialny za wypełnienie tych pozycji).

2.9 Krajowa karta zgonu niemowlęcia

Każdy kraj powinien podać tu odpowiednią informację dotyczącą Krajowej karty zgonu stosowanej w przypadku śmierci niemowlęcia.

Z powodu dużej różnorodności między krajami w tym temacie zarówno pod względem formy karty jak i okresów podstawowych, powinno się przestrzegać instrukcji krajowych odnośnie poświadczania takich zgonów.

Komentarz:

W Polsce nie funkcjonuje oddzielna karta zgonu dla niemowlęcia.

3. Zewnętrzne przyczyny zgonu

Szczegóły dotyczące specyficznych problemów dotyczących poświadczania zewnętrznych przyczyn nie mieszczą się w zakresie celów niniejszego podręcznika i nie są w nim przedstawione. Proszę zapoznać się z poniższą instrukcją jako z ogólnymi wytycznymi (zob. historie przypadku N. 41-54).

3.1 Kto zaświadcza o przyczynach zewnętrznych

UWAGA!!

Rozdziały dotyczące zgonów spowodowanych użyciem przemocy lub takich, które nastąpiły z przyczyn nienaturalnych NIE DOTYCZĄ lekarzy nieupoważnionych do poświadczania takich zgonów w krajach, gdzie specjalnie wyznaczeni specjaliści odpowiadają za wystawianie takich kart.

Ponieważ prawo krajowe, przepisy, oraz zwyczaje w odniesieniu, do których sprawy muszą być rozpatrywane przez urzędnika medyczno-prawnego różnią się znacznie, każdy lekarz sądowy, koroner, lub inny wyznaczony specjalista musi zapoznać się dokładnie z obowiązującymi prawami krajowymi i przepisami, oraz zapewnić, że wszystkie przypadki znajdujące się w jego kompetencjach są odpowiednio zbadane.

Wypełnienie sekcji przyczyn zgonu w przypadku sprawy medyczno-prawnej wymaga starannego rozważenia, ze względu na specyficzne problemy, które mogą występować. W rzeczywistości przyczyna zgonu może nie być jasna, nawet po sekcji zwłok i badaniu toksykologicznym. Jednak mimo tych trudnych aspektów jest ważne, aby poświadczanie lekarskie było tak dokładne i pełne, jak pozwalają na to okoliczności.

3.2 Jak podawać urazy

W przypadku zgonów nagłych lub z przyczyn innych niż naturalne, uraz/urazy wynikające z przyczyn zewnętrznych są bezpośrednią przyczyną zgonu, a zatem powinny być podane w linii I(a).

W przypadku każdego urazu śmiertelnego (*np. rana kłuta klatki piersiowej*) należy podać zawsze w części I medycznej karty zgonu **uraz** wraz z umiejscowieniem (*np. przecięcie żyły podobojczykowej*), oraz **upośledzenie funkcji** (*np. zator powietrzny lub tamponada serca*), które spowodowało zgon. Urazy inne niż śmiertelne oraz choroby mogą być podane w części II, jeśli przyczyniły się do zgonu.

Jeśli zgon jest spowodowany późnymi skutkami poprzedniego urazu, proszę podać okoliczności tego urazu (*np. odoskrzelowe zapalenie płuc – 1 tydzień wcześniej; spowodowane porażeniem kończyn dolnych – 3 lata wcześniej, spowodowanego wypadkiem pojazdu - 3 lata wcześniej*).

3.3 Dodatkowe informacje

Dodatkowa ramka (rysunek 3 bis) NIE należy do części medycznej międzynarodowej karty zgonu zalecanej przez WHO. Jednak służy zapewnieniu ram dla zbierania ważnych informacji jak jest to zalecane przez WHO i EUROSTAT (*zob. także załącznik 2, zalecenia # 15-19*).

Jest tu przedstawiona jedynie celem wyjaśnienia; w oparciu o potrzeby krajowe i aktualne formularze kart zgonu każdy kraj powinien podczas wprowadzania u siebie tego podręcznika zastosować tę dodatkową ramkę, zmodyfikować ją lub nie korzystać z niej.

W celu dania przykładu potrzebnej elastyczności, opis „okoliczności zgonu” w zebranych historiach przypadku dotyczących przyczyn zewnętrznych jest podany również w części I karty zgonu, ponieważ jest tam obecnie podawany w wielu krajach. Każdy kraj podczas wprowadzania u siebie tego podręcznika powinien zdecydować, która z tych dwu możliwości najlepiej pasuje do jego krajowego formularza karty zgonu.

3.3.4 Miejsce zajścia wypadku/uszkodzenia ciała

Należy podać ogólną kategorię miejsca zajścia urazu. Nie należy podawać nazw firm czy organizacji, jedynie ogólną kategorię miejsca zajścia wypadku, np. *dom, gospodarstwo rolne, więzienie, dom spokojnej starości, autostrada, jezioro, szkoła, parking, pole kukurydzy, biuro, sklep, park itp.*

Komentarz (GUS):

Brak tak szczegółowej informacji na polskiej karcie zgonu (jest: „szpital, inny ZOZ, dom, inne miejsce).

3.3.5 Okoliczności zajścia wypadku/urazu – Jak doszło do urazu

Jeśli wyjściowa przyczyna zgonu wynika z czynników zewnętrznych, powinna być podana informacja dotycząca okoliczności. Należy podać krótki opis zewnętrznych przyczyn zgonu jako wtórną przyczynę zgonu w linii I(b) lub I(c) w części I, w zależności od sekwencji następujących po sobie urazów, lub podać go w dodatkowej ramce. (Na przykład: linia I(a): złamanie kości czaszki; linia I(b): upadek z urwiska).

Należy użyć krótkiego opisu powstania urazu wyjaśniającego okoliczności lub przyczynę wypadku lub urazu, na przykład „upadek z drabiny podczas malowania domu”, „zjechał z drogi podczas jazdy rowerem”, lub „kierowca samochodu w zderzeniu z ciężarówką”. Odnośnie **wypadków komunikacyjnych** należy wskazać konieczne szczegóły, zgodnie z tym, co wprowadziła dziesiąta wersja ICD (ICD-10) (szczegóły w ramce 7).

W przypadku **wypadków podczas operacji lub zabiegów medycznych**, należy zapoznać się z ramką 8 zawierającą szczegóły podawania takich przypadków.

Odnośnie przypadkowego **upadku**, powinny być również podane okoliczności upadku; np. *przypadkowy upadek ze schodów w domu, lub upadek z łóżka w domu opieki*. Należy określić, czy upadek nastąpił na poziomie podłoża, jak na przykład: „pośliznięcie na lodzie we własnym ogródku podczas przechodzenia” lub czy zdarzył się z wyższego poziomu niż podłoże, np.: „upadek z rusztowania w pracy”.

Czynność w momencie zajścia urazu powinna być podana, o ile jest znana (np. *podczas mycia samochodu, podczas wspinaczki na lodowiec, itd.*) (zob. historia przypadku N. 49, 50).

Wszelkie wchodzące w grę **narzędzia, broń, substancje chemiczne, leki** powinny być wymienione i określone w następujący sposób: „przypadkowe połknięcie parakwatu (pestycyd) przechowywanego w miękkiej butelce po napoju”, „dźgnięty przez nieznaną osobę nożem kuchennym podczas napaści”, „celowe zatrucie tlenkiem węgla przez inhalację spalin pojazdu silnikowego”, „strzał w plecy ze strzelby podczas polowania”.

Ramka 7 – Podawanie/opis wypadków komunikacyjnych

Proszę pamiętać o podaniu:

- Rodzaju pojazdu/pojazdów (rower, samochód, ciężki samochód ciężarowy, spychacz, pociąg, samolot ultralekki, samolot komercyjny, koń, statek pasażerski, żaglówka,...) gdy odpowiada to okolicznościom. Należy zaznaczyć i określić, jeśli więcej niż jeden pojazd brał udział w zdarzeniu;
- Należy podać typ pojazdu, w którym znajdował się zmarły;
- Czy zmarły był kierowcą, pasażerem, osobą w pojeździe, pieszym, lub osobą poza pojazdem;
- Czy nastąpiła kolizja;
- Jeśli zaszła kolizja należy podać obiekt/obiekty lub typ/typy pojazdów biorących w niej udział;
- Położenie w czasie wypadku (na autostradzie, poza autostradą, tor kolejowy, zjazd narciarski, tor kolejowy, pole do jazdy terenowej, pole kukurydzy, port morski,).

(Zob. historie przypadku N. 43- 45)

Ramka 8 – Podawanie/opis operacji i zabiegów

Jeśli przyczyna zgonu wynika z komplikacji podczas operacji lub innego zabiegu medycznego lub leczenia, albo w ich wyniku, ważne jest podanie:

- Jaki był rezultat komplikacji lub wypadku;
- Na czym polegała komplikacja lub wypadek;
- Jakiego zabiegu medycznego dokonano;
- Jaki stan leczono.

(Zob. historie przypadku N. 36-38)

4 Historie przypadku

4.1 Wstęp do historii przypadku

W kolejnym rozdziale zostały przedstawione 54 przypadki wypełnienia karty zgonu. Każdy przykład zawiera krótką historię, po której jest prezentowana medyczna karta zgonu.

Wzór dokumentu wykorzystawany do podawania informacji o zgonie jest zgodny z zaleceniem WHO i przedstawia 4 linie w części I i część II. Należy podkreślić, że ten sposób wypełniania kart zgonów nie jest jedynym możliwym, ale stanowi przykład dobrej certyfikacji - zgodnej z opinią medyczną autora, tj. lekarza, który stwierdził zgon i opisuje jego przyczyny (proces chorobowy) i okoliczności.

Poza formularzem międzynarodowej medycznej karty zgonu, dla każdego przypadku została przedstawiona dodatkowa ramka zawierająca informacje dotyczące daty zgonu, rodzaju śmierci, daty doznania urazu, sekcji zwłok, miejsca zgonu i doznania urazu oraz okoliczności urazu.

W przypadku kobiet w wieku rozrodczym dodano ramkę określającą to, czy zgon nastąpił w okresie ciąży lub porodu.

Komentarz (GUS):

Wszystkie opisane w rozdziale 4 przypadki zostały przeanalizowane oraz - w dużej części - opatrzone komentarzem przez Lekarzy-Koderów:

- Panią dr Barbarę Stawińską-Witoszyńską

- Pana dr Jerzego Gałęckiego.

W większości komentarze stanowią zaproszenie do dyskusji na forum wojewódzkich lekarzy-koderów.

Analizie zostały także poddane przykłady zawarte w rozdziale 5.

4.2 Aspekty ogólne

4.2.1 Szczegółowe omówienie części I

Historia przypadku N. 1 – Tylko jedna przyczyna wtórna

Chłopiec w wieku 18 miesięcy umarł z powodu bakteryjnego zapalenia płuc spowodowanego przez *Haemophilus influenzae*, na które cierpiał od dwóch dni. Zapalenie płuc wdało się po odrze, którą zaraził się 7 dni przed śmiercią.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio a) Bakteryjne zapalenie płuc (Haemophilus influenzae) z powodu (jako skutek)		2 dni _____
Przyczyny wtórne b) Odra Z powodu (jako skutek)		1 tydzień _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) _____ Z powodu (jako skutek)		_____
d) _____ Z powodu (jako skutek)		_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
_____ _____		_____
<i>*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.</i>		

DATA ZGONU 30/06/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwalej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Bezpośrednią przyczyną zgonu było zapalenie płuc. Było uważane za powikłanie odry, na co wskazuje też czas trwania.

Linia I(a) karty zgonu zawsze musi być wypełniona. Jeśli nie jest możliwa identyfikacja przyczyny zgonu, należy to zaznaczyć (zob. historie przypadków N. 23, 24). Nie powinien być podawany mechanizm zgonu w rodzaju zatrzymania krążenia. Odstęp między początkiem choroby (wystąpieniem przyczyny) a zgonem zawsze musi być podawany, nawet jeśli w przybliżeniu.

Historia przypadku N. 2 – Tylko jedna przyczyna wtórna

68 letni mężczyzna został przyjęty do szpitala z trwającym od kilku tygodni narastającym bólem w prawej dolnej ćwiartce jamy brzusznej. Pacjent utracił około 18 kg, przy postępującym osłabieniu i złym samopoczuciu. Podczas badania lekarskiego pacjent miał powiększoną wątrobę, na cztery palce poniżej prawej granicy żeber. Wynik badania per rectum był w normie a stolec nie wykazywał obecności krwi utajonej. Wyniki rutynowych badań laboratoryjnych były w normalnych granicach. Rentgen klatki piersiowej i wlew barowy były negatywne. Jego EKG wykazywało blok prawej odnogi pęczka przedsionkowo-komorowego Hisa. Tomografia komputerowa wykazała liczne guzy w obu płatach wątroby. Biopsja igłowa wątroby wykazała umiarkowanie zróżnicowany rak wątrobowokomórkowy (carcinoma hepatocellulare), a u pacjenta rozpoczęto chemioterapię.

Trzy miesiące od momentu diagnozy u pacjenta wystąpiło ostre pogorszenie czynności wątroby oraz głęboka zakrzepica żyły lewego uda i został przyjęty do szpitala. Na trzeci dzień u pacjenta wystąpił zator płucny i zmarł w ciągu 30 minut.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zator płucny 30 minut _____ z powodu (jako skutek)	30 minut _____
Przyczyny wtórne	b) Głęboka zakrzepica w lewym udzie _____ Z powodu (jako skutek)	3 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Ostra niewydolność wątroby _____ Z powodu (jako skutek)	3 dni _____
	d) Umiarkowanie zróżnicowany rak wątrobowokomórkowy _____ (carcinoma hepatocellulare)	ponad 3 miesiące _____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 20/05/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:					
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Podano przeprowadzenie histologii nowotworu.

Historia przypadku N. 3 – Dodatkowa linia w części I

Kobieta lat 59 zmarła na asfiksję (zamartwicę) w następstwie aspiracji wymiocin kilka godzin po wystąpieniu krwotoku do mózdzku. Trzy lata wcześniej postawiono diagnozę gruczolaka nadnerczowego z aldosteronizmem, co dawało objawy nadciśnienia. Była też obecna zastoinowa niewydolność serca.

Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci * a) Duszenie wymiocinami _____ z powodu (jako skutek)	minuty _____
Przyczyny wtórne b) Krwotok do mózdzku _____ Z powodu (jako skutek)	godziny _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) Nadciśnienie _____ Z powodu (jako skutek)	około 3 lat _____
d) Aldosteronizm e) Gruczolak nadnerczowy _____	ponad 3 lata ponad 3 lata _____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym Niewydolność serca zastoinowa _____	ponad 3 lata _____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.	

DATA ZGONU 14/03/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

W celu zapewnienia większej ilości miejsca na opis łańcucha zdarzeń prowadzących do zgonu, w dziesiątym wydaniu ICD eksperci WHO zmodyfikowali międzynarodową kartę zgonu wprowadzając czwartą linię w części I.

Mimo to niekiedy więcej niż cztery linie mogą być konieczne do pełnego opisu procesu. W takim przypadku należy umieścić dodatkową linię w celu podania stanu, który spowodował chorobę wskazaną na ostatnim miejscu w części I, jednak miejsce w części II nie może zostać wykorzystane w celu podania tego stanu. Przykład ten pokazuje, dlaczego konieczna była dodatkowa linia.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Jeśli chodzi o poświadczenie zgonu to jest to dobra kolejność, ale w przypadku kodowania – nie jest jasne czy jako przyczynę wyjściową należy uznać gruczolaka (jak sugeruje zapis), czy jednak przyczynę zewnętrzną, tj. uduszenie wymiocinami?

4.2.2 Szczegółowe omówienie części II

Historia przypadku N. 4 – Ważny stan patologiczny może być przyczyną dodatkową

Mężczyzna w wieku 63 lat zmarł 2 dni po początku choroby (wystąpieniu przyczyny) na zapalenie otrzewnej spowodowane przez perforacją dwunastnicy z interwencją na 4 dni przed śmiercią. Perforacja dwunastnicy była skutkiem chronicznego wrzodu dwunastnicy, na który mężczyzna cierpiał przez rok przed śmiercią. Cierpiał także na raka oskrzeli, zdiagnozowanego na trzy miesiące przed śmiercią.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zapalenie otrzewnej _____ z powodu (jako skutek)	2 dni _____
Przyczyny wtórne	b) Perforacja dwunastnicy _____ Z powodu (jako skutek)	4 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Chroniczny wrzód dwunastnicy _____ Z powodu (jako skutek)	1 rok _____
	d) _____	_____
Część II	Rak oskrzeli z małych komórek _____	6 miesięcy _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 12/04/2002	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Po wypełnieniu części I osoba poświadczająca musi uwzględnić to, czy istniały inne istotne stany, które przyczyniły się do zdarzenia śmiertelnego, ale nie były jego bezpośrednią przyczyną. Jeśli tak jest, lista tych stanów musi być podana w części II.

Stanem rozpoczynającym łańcuch zdarzeń prowadzących do śmierci był wrzód dwunastniczy (przyczyna wyjściowa). Rak oskrzeli nie brał bezpośrednio udziału w śmierci, ale osoba poświadczająca sądzi, że przyczynił się do śmierci i dlatego podała go w części II. Podano także umiejscowienie i histologię nowotworu.

Historia przypadku N. 5 - Stany niezwiązane ze zgonem i mechanizmy śmierci nie są podawane w karcie zgonu

Mężczyzna w wieku 66 lat zmarł 20 grudnia 1998. Przez 15 lat cierpiał na cukrzycę insulinozależną. Miał usunięty pęcherzyk żółciowy w roku 1992 z powodu kamicy pęcherzyka żółciowego. Na sześć miesięcy przed śmiercią wystąpiło u niego cukrzycowe stwardnienie kłębuszków a 5 dni wcześniej wystąpiła ostra niewydolność nerek, a po niej śpiączka hiperglikemiczna trwająca przez 3 dni, która spowodowała zatrzymanie akcji oddechowej.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Śpiączka hiperglikemiczna _____ z powodu (jako skutek)	3 dni _____
Przyczyny wtórne	b) Ostra niewydolność nerek _____ Z powodu (jako skutek)	5 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Cukrzycowe stwardnienie kłębuszków _____ Z powodu (jako skutek)	6 miesięcy _____
	d) Cukrzyca insulinozależna _____	15 lat _____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 20/12/1998	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Cukrzyca insulinozależna spowodowała cukrzycowe stwardnienie kłębuszków. Ostatni stan spowodował ostrą niewydolność nerek, która zakończyła się zatrzymaniem akcji oddechowej. Wcześniejsze usunięcie pęcherzyka żółciowego nie musi być podawane, ponieważ nie wiązało się ze zgonem. Nie jest konieczne podawanie zatrzymania akcji oddechowej, ponieważ jest ona mechanizmem śmierci, nie użytecznym do opisu prowadzącego do śmierci łańcucha zdarzeń.

Historia przypadku N. 6 - Podawanie nawyków dotyczących palenia w części II

Mężczyzna w wieku 68 lat był 6 lat wcześniej operowany z powodu raka płuc. Miał nadciśnienie i silny zawał serca 5 lat wcześniej. Jego aktualny stan zdrowotny był stabilny i był regularnie leczony. Był leczony lekami przeciwnadciśnieniowymi przez 15 lat i ciśnienie wydawało się być pod kontrolą. Palił dużo, regularnie 35 papierosów dziennie.

Nieoczekiwanie wystąpił u niego silny ból zamostkowy z omdleniem, po którym wystąpił wstrząs. Badanie EKG wykazało problemy w rytmie i migotanie komorowe. Interweniował personel pogotowia. Jego ciśnienie było niskie (80/50). Umarł po przewiezieniu do szpitala.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Migotanie komorowe _____ z powodu (jako skutek)	minuty _____
Przyczyny wtórne	b) Niedociśnienie _____ Z powodu (jako skutek)	minuty _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Ostry zawał _____ Z powodu (jako skutek)	minuty _____
	d) _____	_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Nadciśnienie tętnicze; zawał serca (5 lat) zażywanie tytoniu, Operowany rak płuc 6 lat wcześniej	_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 04/05/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Pomimo tego, że nadciśnienie tętnicze, stary (przebyty) zawał serca i rak płuc były pod kontrolą, uważano, że odegrały rolę w zgonie. Oprócz wymienionych chorób, osoba poświadczająca podała palenie tytoniu w części II. Jest to przykładem nawyków życiowych lub warunków środowiskowych, które jak się uważa przyczyniły się do zgonu.

Zob. też historie przypadku N. 10; 16; 21; 2

4.2.3 Znaczenie zapewnienia najlepszej opinii lekarskiej: alternatywy wobec wypełnienia karty zgonu w skomplikowanych przypadkach

Historia przypadku N. 7 – Opinia lekarska ma wpływ na statystyki umieralności

Mężczyzna w wieku 57 lat miał historię cukrzycy insulinozależnej, na którą cierpiał od kiedy miał 27 lat, oraz chorobę niedokrwienną serca na którą zachorował 8 lat przed śmiercią. 10 dni przed śmiercią zaraził się grypą i 3 dni potem dostał zapalenia płuc.

Pierwszy sposób wypełniania

Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
<p>Część I</p> <p>Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *</p> <p>a) Zapalenie płuc _____ z powodu (jako skutek)</p> <p>Przyczyny wtórne</p> <p>b) Cukrzyca insulinozależna _____ Z powodu (jako skutek)</p> <p>Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową</p> <p>c) _____ Z powodu (jako skutek)</p> <p>d) _____</p>	<p>1 tydzień _____</p> <p>30 lat _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Część II</p> <p>Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym</p> <p>Przewlekła choroba niedokrwienna serca _____</p> <p>Wirus grypy _____</p>	<p>8 lat _____</p> <p>10 dni _____</p>
<p><small>*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.</small></p>	

Według osoby poświadczającej bezpośrednią przyczyną było zapalenie płuc, spowodowane przez długotrwałą cukrzycę. Przewlekła choroba niedokrwienna serca nie spowodowała bezpośrednio zgonu, ale przyczyniła się do niego.

Drugi sposób wypełniania

Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
<p>Część I</p> <p>Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *</p> <p>a) Zapalenie płuc _____ z powodu (jako skutek)</p> <p>Przyczyny wtórne</p> <p>b) Przewlekła choroba niedokrwienna serca _____ Z powodu (jako skutek)</p> <p>Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową</p> <p>c) _____ Z powodu (jako skutek)</p> <p>d) _____</p>	<p>1 tydzień _____</p> <p>8 lat _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Część II</p> <p>Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym</p> <p>Cukrzyca insulinozależna _____</p> <p>Wirus grypy _____</p>	<p>30 lat _____</p> <p>10 dni _____</p>
<p><small>*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.</small></p>	

W takim przypadku osoba poświadczająca sądzi, że przewlekła choroba serca spowodowała zapalenie płuc. Cukrzyca przyczyniła się do śmierci, ale nie spowodowała żadnego z pozostałych stanów.

Trzeci sposób wypełniania

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zapalenie płuc z powodu (jako skutek)	1 tydzień
Przyczyny wtórne	b) Wirus grypy Z powodu (jako skutek)	10 dni
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	
	d) _____	
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Przewlekła choroba niedokrwienna serca	8 lat
	Cukrzyca insulinozależna	30 lat
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

W tym przypadku zapalenie płuc jest uważane za konsekwencję grypy i nie ma jakiegokolwiek związku z chroniczną chorobą, na którą cierpiał ten pacjent.

Ramka dodatkowych informacji będzie wypełniona dla każdego przypadku w następujących sposób:

DATA ZGONU 03/11/2002	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długoterminowej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom		☐ Teren sportowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy	
☐ Zakład pobytowy		☐ Ulica i autostrada	☐ Gospodarstwo rolne	
☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Ten przykład ilustruje to jak przyczyna zgonu może być poprawnie stwierdzona na różne sposoby zgodnie z opinią poświadczającego lekarza. Każdy spośród tych sposobów wypełniony jest poprawnie, ale – w konsekwencji – mogą spowodować różne przypisanie kodu wyjściowej przyczyny zgonu. Kierując się wyłącznie zapisem na karcie byłyby to w kolejności: cukrzyca insulinozależna lub choroba niedokrwienna serca lub grypa. Jest zatem bardzo ważne, aby zdecydować jaki łańcuch zdaniem osoby poświadczającej miał największy wpływ i podać go w części I.

Ten przykład podkreśla ważną rolę odgrywaną przez osobę weryfikującą i kodującą wyjściową przyczynę zgonu (lekarza-kodera).

Historia przypadku N. 9 - Jak przedstawiać AIDS

Mężczyzna w wieku 34 lat został przyjęty do szpitala z ostrym „oddechem krótkim”. Miał 9 miesięczną historię niezamierzonej utraty wagi, potów nocnych, oraz biegunki. Pacjent nie miał historii żadnego stanu medycznego, który mógłby spowodować niedobory odporności. Test Elisa i test potwierdzający Western Blot na obecność ludzkiego wirusa upośledzenia odporności (HIV) dał wynik pozytywny. Badania limfocytów T wskazywały niski stosunek limfocytów Th do Ts. Biopsja płuc potwierdziła zapalenie płuc wywołane przez *Pneumocystis carinii* (PCP), co wskazywało na diagnozę nabytego zespołu upośledzenia odporności (AIDS). Zapalenie płuc u pacjenta reagowało na terapię pentamidyną i pacjent został wypisany. Pacjent był następnie dwukrotnie przyjmowany z powodu PCP. Siedemnaście miesięcy później po raz pierwszy stwierdzono, że pacjent jest HIV pozytywny, wystąpiło u niego PCP, ale nie odpowiadało na terapię. Zmarł 2 tygodnie później.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zapalenie płuc wywołane przez <i>Pneumocystis carinii</i> z powodu (jako skutek)	2 tygodnie _____
Przyczyny wtórne	b) Nabyty zespół upośledzenia odporności Z powodu (jako skutek)	17 miesięcy _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) zarażenie HIV (nieznany sposób zarażenia) Z powodu (jako skutek)	ponad 17 miesięcy _____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 07/09/1999	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Z definicji AIDS jest spowodowane zarażeniem HIV, nawet jeśli może się wydawać niepotrzebne określanie zarażenia HIV w sekwencji przyczynowej, to jednak takie określanie jest wskazane. Zarażenie HIV i AIDS nie są synonimiczne i istnieje odmienny przebieg kliniczny zarażenia HIV i początku AIDS. Nie wystarczy podać stanu AIDS na karcie, ponieważ skutki tej choroby mogą być inne. Jeśli jest znana, należy podać także sposób przeniesienia zakażenia, ponieważ ta informacja może być użyteczna dla szczegółowych badań epidemiologicznych (zob. historia przypadku N. 38).

Do dyskusji (BS-W, JG):

Jest to dobry przykład dla lekarza poświadczającego zgon, ale nie dla koodera, ponieważ dla niego wyjściową przyczyną będzie choroba wywołana przez HIV, której skutkiem było zapalenie płuc wywołane przez *Pneumocystis Carinii*, bo łączy on powikłanie tej infekcji.

Historia przypadku N. 10 - Jak przedstawiać posocznicę

Mężczyzna w wieku 78 lat został przyjęty do szpitala z gorączką i silnym bólem głowy. Postawiono diagnozę zapalenia opon mózgowych. Badania laboratoryjne potwierdziły diagnozę i wykryto, że zakażenie było podtrzymywane przez *Staphylococcus aureus*. Pomimo zastosowania terapii antybiotykowej stan pacjenta pogorszył się i ostatecznie przeszedł w posocznicę w ciągu dwu dni od przyjęcia. Mężczyzna w rzeczywistości chorował przez ponad 15 lat na cukrzycę insulinoniezależną i miał przeszczep nerki z powodu komplikacji na 6 lat przed przyjęciem do szpitala. Jego stan septyczny nie poprawił się i mężczyzna zmarł na wstrząs septyczny 5 dni później.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Wstrząs septyczny z powodu (jako skutek)	1 dzień
Przyczyny wtórne	b) Posocznica wywołana przez gronkowca złocistego Z powodu (jako skutek)	5 dni
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Zapalenie opon mózgowych wywołane przez gronkowca złocistego Z powodu (jako skutek)	1 tydzień
	d) _____	
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Przeszczep nerki	6 lat
	Cukrzyca typu II	15 lat
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 15/01/1998	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterminowej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Kiedy bezpośrednią przyczyną zgonu jest posocznica, należy podać nazwę czynnika przyczynowego i umiejscowienie początkowego zakażenia. Jeśli osoba poświadczająca nie jest w stanie podać tych danych, należy określić: nieznaną przyczynę etiologiczną i pierwotne umiejscowienie procesu zapalnego.

Zob. historie przypadku N. 1; 26; 27; 38; 42

Historia przypadku N. 13 – Nowotwór złośliwy pierwotny skutecznie usunięty

Kobieta w wieku 47 lat z historią cukrzycy była operowana na nowotwór złośliwy w lewej piersi. Histologia pooperacyjna wykazała, że nowotwór złośliwy dotknął także węzłów chłonnych kończyny górnej. Dalsze badanie ujawniło przerzuty na wątrobę. 2 miesiące później pacjent zmarł w wyniku niewydolności wątroby.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Przewlekła niewydolność wątroby z powodu (jako skutek)	1 tydzień _____
Przyczyny wtórne	b) Wtórny nowotwór złośliwy wątroby Z powodu (jako skutek)	2 miesiące _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Wtórny nowotwór złośliwy węzłów chłonnych kończyny górnej Z powodu (jako skutek)	7 miesięcy _____
	d) Nowotwór złośliwy środkowej części sutka	8 miesięcy _____
Część II	Cukrzyca insulinozależna _____	11 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy		☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Operacja nie znajduje się w łańcuchu przyczynowym zdarzeń prowadzących do zgonu i nie jest podawana w karcie zgonu. Mimo tego, że pierwotny rak złośliwy był skutecznie usunięty będzie wskazany jako wyjściowa przyczyna zgonu, ponieważ spowodował wtórny nowotwór złośliwy.

Historia przypadku N. 15 – Nieznane umiejscowienie nowotworu

Mężczyzna w wieku 87 lat zmarł z powodu uogólnionej rakowatości. Rak żołądka (nie usunięty chirurgicznie) został zdiagnozowany. Gdy nowotwór został zdiagnozowany klinicznie nie było określone dokładne położenie anatomiczne.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Uogólniony proces nowotworowy z powodu (jako skutek)	1 miesiąc _____
Przyczyny wtórne	b) Rak żołądka (dokładne położenie nieznane) Z powodu (jako skutek)	miesiące _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____

*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 15/02/2001	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☐ Szpital ☒ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

W tym przypadku konieczne jest zaznaczenie, że dokładne umiejscowienie nie zostało ustalone.

Komentarz (GUS):

Podczas kodowania takich przypadków konieczne jest sięgnięcie do dokumentacji medycznej osoby zmarłej w celu ustalenia umiejscowienia nowotworu.

Zob. historie przypadku N. 2; 4; 31; 40

4.3.3 Choroby układu krążenia

Historia przypadku N. 16 - Zawał serca

70 letni mężczyzna z 10 letnią historią cukrzycy insulinoniezależnej i nadciśnieniem i dwuletnią historią dusznicy, został przyjęty do szpitala z ostrym zawałem serca. Dwa tygodnie po zwolnieniu powrócił do szpitala z nawracającym bólem i objawami zastoinowej niewydolności serca. Elektrokardiogram wykazał niedokrwienie. Pacjent został przyjęty na oddział intensywnej opieki kardiologicznej, gdzie doznał zatrzymania krążenia i zmarł.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zawał ściany przedniej serca _____ z powodu (jako skutek)	2 tygodnie _____
Przyczyny wtórne	b) Choroba tętnicy wieńcowej w przebiegu miażdżycy _____ Z powodu (jako skutek)	2 lata _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II	Nadciśnienie _____	10 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Cukrzyca insulinoniezależna _____	10 lat _____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 14/03/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględniła wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Mężczyzna zmarł w wyniku choroby tętnic wieńcowych w przebiegu miażdżycy. To doprowadziło do zawału serca i nawracającego bólu niedokrwienego, co spowodowało zastoinową niewydolność serca i zatrzymanie krążenia. Zatrzymanie krążenia jest mechanizmem zgonu, zaś zastoinowa niewydolność serca jest procesem niewystarczająco szczegółowo określonym; żadne z nich nie jest etiologicznie wystarczająco precyzyjnie określone, zatem nie powinny być stosowane jako wyjściowa przyczyna zgonu.

Do dyskusji (BS-W, JG):

W tym przypadku cukrzyca też mogła być przyczyną takich powikłań, razem z nadciśnieniem tętniczym powinna znaleźć się w części I. Dla lekarza koodera wyjściową przyczyną zgonu w tym przypadku będzie zawał serca - bo z ilości zawałów serca wynika ilość choroby niedokrwiennej serca. Gdyby to ująć odwrotnie nie byłoby wiadomo, jaka jest ilość ostrej postaci choroby niedokrwiennej serca, czyli zawału serca (uszłoby to statystyce).

Historia przypadku N. 17 - Więcej o zawale serca

Mężczyzna w wieku 53 lat został przyjęty do szpitala w następstwie 2 dni sporadycznych bólów w środkowej części nadbrzusza i po lewej stronie klatki piersiowej. Ból promieniował do lewej ręki i towarzyszyły mu nudności i wymioty. Historia obejmowała 2 lata sporadycznych dolegliwości, stanów przedmiedniowych 6 miesięcy wcześniej, nadciśnienie, 30 letnią historię palenia paczki papierosów dziennie, wrodzoną ślepotę, oraz cukrzycę insulinozależną. U pacjenta stwierdzono znaczną otyłość i hypercholesterolemię.

W momencie przyjęcia do szpitala badania enzymów były w normie, ale EKG sugerowało niedokrwienie mięśnia sercowego. Dwa dni później doznał epizodu ostrego bólu w klatce piersiowej, który nie odpowiadał na nitroglicerynę i któremu towarzyszyło uniesienie odcinka ST. Cewnikowanie serca wykazało ostre wielonaczyniowe zwężenie tętnicy wieńcowej. Pacjent przeszedł operację poczwórnego bypasu tętnicy wieńcowej. Wkrótce po odłączeniu od płucoserca przeszedł w stan zatrzymania krążenia. Przy podjętej próbie resuscytacji poprzez bezpośredni masaż serca powstało pęknięcie w ścianie lewej komory, które spowodowało nagłe wykrwawienie i zgon.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Pęknięcie lewej komory _____ z powodu (jako skutek)	minuty _____
Przyczyny wtórne	b) Ostry zawał serca _____ Z powodu (jako skutek)	2 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Miażdżycy wieńcowa _____ Z powodu (jako skutek)	2 lata _____
	d) _____	_____
Część II	Cukrzyca insulinozależna, palenie papierosów (30 lat) _____	_____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Hypercholesterolemia, operacja poczwórnego bypasu tętnicy wieńcowej (godziny) _____	_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 06/10/2000	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Cukrzyca insulinozależna, palenie papierosów, nadciśnienie i hypercholesterolemia zostają w tym przypadku wszystkie uznane za czynniki, które przyczyniły się do zgonu. Jednak nie znajdują się w bezpośrednim łańcuchu przyczynowym w Części I, zatem będą się znajdowały w Części II. Operacja prawdopodobnie odegrała rolę w zgonie, ale nie spowodowała choroby tętnicy wieńcowej, zatem jest też podana w Części II.

Natóg palenia może zostać przypisany do głównego łańcucha zdarzeń prowadzącego do zgonu; to odmienne podejście zależy od różnic w opiniach lekarskich lub zwyczajów lokalnych.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Z pewnością cukrzyca była przyczyną hypercholesterolemii miażdżycy tętnic wieńcowych i zawału serca. Jednak zabieg operacyjny by-passów – jako czynnik (ingerencja) zewnętrzny, który ewentualnie skrócił życie pacjenta przez nieprawidłową reakcję organizmu chorego na wykonany zabieg operacyjny - musi być potraktowany przez lekarza-kodera jako wyjściowa przyczyna zgonu przed przyczynami naturalnymi (chorobowymi). Pęknięcie lewej komory serca jest wynikiem masażu serca, a nie zawału.

W tym przypadku stany powinny być opisane w następujący sposób:

Część I

- a) wstrząs hipowolemiczny
- b) pęknięcie lewej komory serca w wyniku masażu serca
- c) nagle zatrzymanie krążenia
- d) operacja poczwórnego bypassu – *jako przyczyna wyjściowa*

Część II

Cukrzyca insulinozależna, palenie papierosów, zawał serca, hypercholesterolemia.

Historia przypadku N. 18 - Jak opisywać stwardnienie

Mężczyzna w wieku 60, lat który miał historię nadciśnienia przez 20 lat i objawy choroby niedokrwiennej serca przez 5 lat, zmarł w domu. Jako przyczyna zgonu została zdiagnozowana zakrzepica tętnicy wieńcowej, potwierdzona przez sekcję zwłok.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zakrzepica tętnicy wieńcowej z powodu (jako skutek)	bezpośrednio _____
Przyczyny wtórne	b) Stwardnienie tętnicy wieńcowej Z powodu (jako skutek)	5 lat _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Miażdżycy Z powodu (jako skutek)	wiele lat _____
	d) _____	_____
Część II	Nadciśnienie (łagodne) _____	20 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym _____		
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 04/04/1999	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Uznaje się, że miażdżycy do czasu zgonu będzie prawdopodobnie uogólniona. Jednak należy podać umiejscowienie stwardnienia lub miażdżycy, która doprowadziła do bezpośredniej przyczyny zgonu, np. miażdżycy wieńcowa, miażdżycy tętnic mózgowych.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Powinno unikać się wskazywania miażdżycy jako wyjściowej przyczyny zgonu. Nadciśnienie tętnicze, przy współistnieniu choroby niedokrwiennej serca określa się jako nadciśnienie tętnicze z zajęciem serca i tak powinno być kodowane jako wyjściowa przyczyna zgonu.

Historia przypadku N. 20 – Przebyta choroba reumatyczna

Mężczyzna w wieku 45 lat zmarł z powodu uszkodzenia zastawki dwudzielnej spowodowanego chorobą reumatyczną, na którą cierpiał 20 lat wcześniej.

Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci * a) Uszkodzenie zastawki dwudzielnej z powodu (jako skutek)	3 miesiące
Przyczyny wtórne b) Zapalenie wsierdza, zastawki dwudzielnej Z powodu (jako skutek)	20 lat
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) Choroba reumatyczna (nieaktywna) Z powodu (jako skutek)	20 lat
d) _____	_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.	

DATA ZGONU 08/06/2001	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Chociaż choroba reumatyczna rozpoczęła się na wiele lat przed zgonem, jest odpowiedzialna za komplikacje, które doprowadziły do zgonu. Ważne jest podanie czy dany stan był czynny czy nieczynny w momencie zgonu.

Zob. także historie przypadku N. 6; 21; 27; 28; 45

Do dyskusji (BS-W, JG):

Dla lekarza kodującego wyjściową przyczyną zgonu będzie wada zastawki dwudzielnej na tle reumatycznym – wydaje się, że należy połączyć obydwa rozpoznania.

4.3.4 Choroby układu oddechowego

Historia przypadku N. 21 - Jak opisywać zapalenie płuc

Mężczyzna w wieku 64 lat przyjęty do szpitala z arteriosklerotycznym zawałem mózgu. Został przeniesiony na rehabilitację gdzie rozwinęło się u niego hipostatyczne zapalenie płuc. Na oddziale intensywnej opieki medycznej w plwocinie rozwinęło się *Klebsiella pneumoniae* i wkrótce potem pacjent zmarł. Cierpiał na chorobę niedokrwienną serca przez 19 lat, oraz był alkoholikiem przez około 20 lat.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Hipostatyczne zapalenie płuc wywołane <i>Klebsiella</i> z powodu (jako skutek)	1 tydzień _____
Przyczyny wtórne	b) Zawał mózgu _____ Z powodu (jako skutek)	2 miesiące _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Stwardnienie naczyń mózgowych Z powodu (jako skutek)	wiele lat _____
	d) _____	_____
Część II	Alkoholizm _____	20 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Choroba niedokrwienna serca _____	19 lat _____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 02/08/2000	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Zapalenie płuc jest często chorobą występującą jako zdarzenie śmiertelne w przypadku osoby, która umiera z powodu bardziej szczegółowej wyjściowej przyczyny zgonu, takiej jak zastoinowa niewydolność serca wynikająca z choroby niedokrwiennej serca. W takich przypadkach szczegółowa przyczyna wyjściowa powinna być uwzględniona przy podawaniu przyczyny zgonu

Gdy na karcie zgonu jest **podawane** zapalenie płuc lub odoskrzelowe zapalenie płuc, proszę określić, czy stan jest pierwotny, hipostatyczny, czy spowodowany aspiracją (wymiocin, jedzenia) i, jeśli to możliwe, określić powodujący go organizm. Jeśli zapalenie płuc zostało spowodowane osłabieniem lub brakiem aktywności należy podać stan prowadzący do braku aktywności lub osłabienia.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Dla lekarza-kodera wyjściową przyczyną zgonu będzie zawał mózgu, jako lepiej zlokalizowane narządowo rozpoznanie, ponieważ stwardnienie naczyń mózgowych jest tak samo nieprecyzyjnym określeniem jak miażdżycza uogólniona.

Historia przypadku N. 22 - Czynniki ryzyka w przypadku chorób dróg oddechowych

Mężczyzna w wieku 75 lat z 10 letnią historią przewlekłego zapalenia oskrzeli związanego z paleniem paczki papierosów dziennie przez ponad 40 lat. Podczas wizyty u lekarza na około 2 lata przed epizodem śmiertelnym miał umiarkowanie zmniejszone wskaźniki FEV₁ i FVC przy braku skuteczności leków rozszerzających oskrzela. Podczas ostatniego roku życia wymagał kortykosteroidów w celu zapobiegnięcia sapaniu i kaszleniu w nocy; jednak pacjent nie był zdolny do zmniejszenia ilości wypalanych papierosów do mniej niż jednej paczki dziennie. Podczas wizyty na 3 miesiące przed epizodem śmiertelnym miał znacznie zmniejszone FEV₁ i FVC, przy nieskuteczności leków rozszerzających oskrzela. Pewnego wieczora obudził się skarżąc się żonie na kaszel i pogarszającą się krótkość oddechu. Został przewieziony na oddział pomocy doraźnej, gdzie stwierdzono u niego ostre nasilenie zaporowej choroby górnych dróg oddechowych. Został przyjęty do szpitala. Na życzenie pacjenta nie została zastosowana wentylacja mechaniczna i zmarł on w ciągu 12 godzin w wyniku zatrzymania oddechu.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) ostre nasilenie zaporowej choroby górnych dróg oddechowych z powodu (jako skutek)	12 godzin _____
Przyczyny wtórne	b) Przewlekłe zapalenie oskrzeli „przewlekła obturacyjna choroba płuc” Z powodu (jako skutek)	10 lat _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II	Palenie papierosów _____	40 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym _____		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Zabójstwo ☐ Wypadek ☐ Nieustalona ☐ Samobójstwo	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom		☐ Teren sportowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy	
☐ Zakład pobytowy		☐ Ulica i autostrada	☐ Gospodarstwo rolne	
☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Istotne czynniki ryzyka powinny być także podane przy stwierdzaniu przyczyny zgonu. Może to mieć miejsce w przypadku palacza, u którego następuje przewlekłe zapalenie oskrzeli.

Zatrzymanie akcji oddechowej jest uznane za mechanizm zgonu, zatem nie zostanie podane jako bezpośrednia przyczyna zgonu.

Zob. także historie przypadku N. 1

Do dyskusji (BS-W, JG): Zamiast „przewlekłe zapalenie oskrzeli” powinno być „przewlekła obturacyjna choroba płuc”.

4.3.5 Nieprawidłowo określone stany i nieokreślone przyczyny zgonu

Historia przypadku N. 23 - Nagła śmierć z nieznanymi przyczynami naturalnymi

Mężczyznę w wieku 92 lat znaleziono martwego w łóżku. Nie miał znaczącej historii choroby. Sekcja zwłok wykazała minimalną chorobę wieńcową i zmiany zanikowe kojarzone zwykle ze starzeniem się. Nie zidentyfikowano szczegółowej przyczyny zgonu. Toksykologia dała wynik negatywny.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci * a) Nieokreślone przyczyny naturalne _____ z powodu (jako skutek)		nieznany _____
Przyczyny wtórne b) _____ Z powodu (jako skutek)		_____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) _____ Z powodu (jako skutek)		_____
d) _____		_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
_____ _____		_____
<i>*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.</i>		

DATA ZGONU 07/07/2000	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

W niektórych przypadkach nie rysuje się jedna główna przyczyna. Jest dopuszczalne wskazanie, że przeprowadzone zostało dokładne dochodzenie; jednak przyczyna nie została ustalona. Ponieważ osoba poświadczająca nie znalazła żadnych zewnętrznych przyczyn choroby, rodzaj zgonu będzie określony jako naturalny.

Do dyskusji (BS-W, JG):

W wieku 92 lat przyczyną zgonu może być starość lub – w tym przypadku - starcze zwyrodnienie mięśnia sercowego, tym bardziej, że sekcja zwłok nie wykazała żadnych innych istotnych chorób. Uznanie starości za wyjściową przyczynę jest w tym przypadku właściwsze niż „nieznana przyczyna”, zamieranie ze starości jest najbardziej fizjologiczne przy nieuchwytnych przyczynach chorobowych.

Historia przypadku N. 24 - Przyczyna i rodzaj śmierci pozostają nieokreślone po dokonaniu sekcji zwłok i badania toksykologicznego

18 sierpnia 2003 kobieta w wieku 32 lat została znaleziona martwa w domu. Początkowe dochodzenie nie umożliwiło wskazania przyczyny zgonu; podobnie badanie toksykologiczne.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Przyczyna zgonu nieustalona po dokonaniu sekcji zwłok i badania toksykologicznego z powodu (jako skutek)	nieznany _____
Przyczyny wtórne	b) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____

*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

Ten przykład wskazuje jeden ze sposobów, w jaki urzędnik medyczo-prawny, po dokonaniu odpowiedniego dochodzenia, może wskazać, że przyczyna pozostała nieustalona.

DATA ZGONU Prawdopodobnie 17/08/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☒ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

W takim przypadku wyniki, mimo że sekcji zwłok były dostępne, osoba poświadczająca nie była w stanie określić przyczyny ani rodzaju śmierci. Ważne jest podanie – w wyznaczonych do tego pozycji - informacji dotyczących dokonanej sekcji zwłok.

4.3.6 Zgony osób starszych

Poświadczanie zgonów w przypadku osób starszych przedstawia pewne problemy, ponieważ często wydaje się, że umierają raczej „ze” swoimi chorobami a nie „na” nie. Osoba w starszym wieku może cierpieć na wiele chorób i stanów, z których żadna/żaden nie prowadzi w sposób jasny do zgonu. Jednak, jeśli to tylko możliwe, **zmarli w starszym wieku powinni mieć jasno określony i wyraźny łańcuch etiologiczny dla przyczyny zgonu. Terminy takie jak „starzenie się, zniepełnienie, wiek starczy” i „zaawansowany wiek” nie są istotne z punktu widzenia zdrowia publicznego i nie powinny być podawane jako wyjściowa przyczyna zgonu. Wiek jest podawany w innym miejscu karty, oprócz tego nie ma standardów dotyczących tego, jaki wiek można określić jako „starość”. Gdy zgon spowodowało kilka stanów, lekarz powinien wybrać pojedynczą sekwencję, która w jego/jej opinii najlepiej opisuje proces prowadzący do zgonu a wszelkie inne stosowne stany umieścić w Części II.**

Historia przypadku N. 25 - Należy podać szczegółowe stany

Kobieta w wieku 75 lat miała 20 letnią historię choroby Alzheimera. Była niezdolna do wykonywania codziennych czynności i wymagała dwudziestoczterogodzinnej opieki pielęgniarskiej w placówce opieki długotrwałej. Odmawiała jedzenia i po rozmowach z rodziną została podjęta decyzja o rezygnacji z karmienia jelitowego czy dożylnego. Zmarła po 20 dniach.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Odwodnienie _____ z powodu (jako skutek)	dni _____
Przyczyny wtórne	b) Choroba Alzheimera _____ Z powodu (jako skutek)	20 lat _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
_____		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 23/03/2002	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☐ Szpital ☒ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Odwodnienie jest procesem nieokreślonym szczegółowo i nie może być podawane jako wyjściowa przyczyna zgonu.

Historia przypadku N. 26 – „Rywalizujące” przyczyny u osób starszych

Zapalenie jelita grubego spowodowane *Clostridium difficile* wystąpiło u mającej 88 lat pensjonariuszki domu opieki. Kobieta nie otrzymała w poprzedzającym okresie antybiotyków. Została przyjęta do szpitala w celu nawodnienia i terapii przeciwdrobnoustrojowej. Miała trwającą 25 lat historię cukrzycy typu II i trwającą 10 lat historię dusznicy. W dniu jej planowanego wypisania ze szpitala nastąpił udar zakrzepowy w lewej tętnicy środkowej mózgu, potwierdzony na tomografii głowy. Jej poziom świadomości obniżał się, w końcu zmarła.

Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) udar zakrzepowy w lewej tętnicy środkowej mózgu z powodu (jako skutek)
Przyczyny wtórne	b) _____ Z powodu (jako skutek)
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)
	d) _____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Cukrzyca insulinozależna 25 lat Choroba tętnicy wieńcowej 10 lat Zapalenie jelita grubego wywołane przez Clostridium difficile 1 tydzień
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.	

DATA ZGONU 22/06/1998	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Chociaż sekwencja czasowa ma sens w oparciu o historię choroby, poświadczający lekarz nie wymienił 2 „rywalizujących” przyczyn (zapalenie jelita grubego i udaru) w części I ponieważ jest mało prawdopodobne, aby udar nastąpił jako konsekwencja zapalenia jelita grubego. U kobiety występowały dobrze udokumentowane czynniki ryzyka chorób naczyniowo-mózgowych. Zapalenie jelita grubego wywołane przez *C. difficile* jest w sposób właściwszy podane w części II, przy podaniu jako przyczyny zgonu udaru zakrzepowego w lewej tętnicy środkowej mózgu. Wyjściowa przyczyna zgonu może pojawiać się samodzielnie w stwierdzeniu Przyczyny Zgonu, jak przedstawiono w tym przypadku. Alternatywnym sposobem wypełniania byłoby wpisanie „miażdżycy tętnicy mózgu” w linii I(b) jako bardziej szczegółowej wyjściowej przyczyny zgonu. Wskazywałoby to, że przyczyną udaru nie był wyjściowo zator serca. Jednak bez sekcji zwłok poświadczający lekarz nie zawsze posiada tę informację.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Cukrzyca, jako choroba trwająca 25 lat miała duży wpływ na zmiany miażdżycowe w naczyniach wieńcowych i mózgowych. W tym przypadku, jako przyczynę wyjściową, lekarz-koder wybierze cukrzycę insul. z powikłaniami w naczyniach obwodowych.

Historia przypadku N. 27 – Powikłania incydentów naczyniowo-mózgowych u osób starszych

Kobieta w wieku 82 lat, u której na 10 dni przed zgonem córka stwierdziła brak możliwości stania, poruszania się i mówienia. Przy badaniu lekarskim pacjentka wykazywała porażenie połowicze prawostronne. Reagowała na polecenia, ale nie mogła mówić. Ciśnienie krwi wynosiło 110/80. Przestała kontrolować czynności fizjologiczne i miała założony cewnik moczowy. Poważniejsza infekcja układu moczowego wymagała hospitalizacji. Pacjentka była nieprzytomna i ciśnienie krwi było stale niskie. Zmarła w nocy z powodu posocznicy. Jej historia medyczna wskazywała, że była leczona z powodu żylaków 22 lata wcześniej (stwardnienie, a cztery lata później stripping), oraz 17 lat wcześniej była operowana na kamienie żółciowe. Była otyła i przez 20 lat miała cukrzycę (leczoną doustnymi lekami przeciwko cukrzycy). Kobieta miała również nadciśnienie i była przez 5 lat leczona za pomocą leków moczopędnych i potasu.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośredni prowadzące do śmierci *	a) Posocznica z powodu (jako skutek)	1 dzień _____
Przyczyny wtórne	b) Zakażenie układu moczowego (nieznany organizm) Z powodu (jako skutek)	10 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	b) Porażenie połowicze, niekontrolowanie czynności fizjologicznych	10 dni _____
	c) Z powodu (jako skutek)	10 dni _____
	d) Incydent naczyniowo-mózgowy	
Część II	nadciśnienie tętnicze	(5 lat),
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	otyłość	(20 lat),
	Cukrzyca insulinoniezależna	(20 lat)
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Zabójstwo ☐ Wypadek ☐ Nieustalona ☐ Samobójstwo	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględniła wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom		☐ Teren sportowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy	
☐ Zakład pobytowy		☐ Ulica i autostrada	☐ Gospodarstwo rolne	
☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

U pacjentki występował czynnik ryzyka incydentów naczyniowo-mózgowych, stwierdzony w części II. Wszystkie powikłania, które doprowadziły do zgonu kobiety są wymienione w części I.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Cukrzyca, jako choroba przewlekła, jest przyczyną otyłości, nadciśnienia tętniczego, zmian miażdżycowych w naczyniach i dalszych powikłań mózgowych, jak również – powodując zmniejszenie odporności – daje większą podatność organizmu na rozwój infekcji i w końcu doprowadza do posocznicy. Lekarz-koder, jako wyjściową przyczynę, wybierze cukrzycę ins. z wieloma powikłaniami.

Historia przypadku N. 28 – Przewlekłe choroby serca u osób starszych

Kobieta w wieku 102 lat trafiła do szpitala z powodu niezrozumiałości jej wypowiedzi, ale w momencie przyjęcia wypowiedziane przez nią zdania były klarowne. Rozpoczęto podawanie jej leków przeciwkrzepliwych. Miała historię zapalenia stawów, nadciśnienia, zatoru tętniczego, choroby wieńcowej serca (25 lat wcześniej), udaru (10 lat wcześniej), okresowych przemijających napadów niedokrwienych (TIA) (8 lat), oraz zastoinową niewydolność serca (hospitalizowana 6 lat wcześniej). Czwartego dnia w szpitalu kolonoskopia wykazała krwawienie wewnętrzne, więc przerwano stosowanie leku przeciwkrzepliwego. Została wypisana ze szpitala po 7 dniach. Po wypisaniu ze szpitala sprawności językowe i motoryczne były upośledzone, chociaż funkcjonowanie było lepsze wcześniej tego dnia; oprócz tego zaczęła się zmieniać barwa jej nogi. Po tygodniu spędzonym w domu kobieta była ponownie przyjęta do szpitala w wyniku serii wymiotów. Badania obrazowe naczyń wykazały, że obieg krwi był zablokowany w pachwinie, nie było poprawy w mówieniu, możliwość jedzenia i utrzymywania pokarmu pogorszyła się, akcja serca była arytmiczna z okresami bloku serca trzeciego stopnia. Po tygodniu hospitalizacji została odesłana do domu i zapewniono jej opiekę paliatywną. Zmarła po dwóch dniach. Lekarz prowadzący leczenie wypisał kartę zgonu.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zastoinowa niewydolność serca _____ z powodu (jako skutek)	6 lat _____
Przyczyny wtórne	b) Choroba wieńcowa serca _____ Z powodu (jako skutek)	25 lat _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II	Nadciśnienie okresowe przemijające napady niedokrwienne (TIA) Migotanie przedsionków	(20 lat), (8 lat) 5 lat
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 02/02/2002	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Pomimo bardzo skomplikowanej historii klinicznej zmarłej, osoba poświadczająca była zdolna określić sekwencję etiologiczną dla przyczyny zgonu. Stan który przyczynił się do zgonu został odpowiednio umieszczony w części drugiej. Wyrażenia takie jak „zwrodnienie starcze” nie zostały użyte.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Nadciśnienie tętnicze ze współistnieniem choroby niedokrwiennej serca upoważnia – zgodnie z zasadami ICD10 – do uznania przez lekarza-kodera jako wyjściowej przyczyny zgonu nadciśnieniowego zwrodnienia mięśnia sercowego.

4.3.7 Zgony matek

Historia przypadku N. 29 - Rzucawka

Kobieta w wieku 33 lat, w 36 tygodniowej ciąży, miała nadciśnienie tętnicze (160/115), obrzęk i białkomocz przez tydzień przed zgonem. Ostatniego dnia miała ostre drgawki (rzucawkę), krwawienie do mózgu, zaś 12 godzin później zmarła.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Krwawienie do mózgu _____ z powodu (jako skutek)	12 godzin _____
Przyczyny wtórne	b) Rzucawka _____ Z powodu (jako skutek)	1 dzień _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Ciężki stan przedrzucawkowy _____ Z powodu (jako skutek)	1 tydzień _____
d) _____		_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
_____		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 15/12/2002	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☒ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Gdy zgon następuje podczas ciąży, porodu lub połogu musi to być zawsze wskazane w odpowiednim punkcie lub podane w części II, nawet jeśli stan związany z ciążą nie jest związany ze zgonem.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Pomimo wskazania - poprzez ustawienie w opisie - na stan przedrzucawkowy jako wyjściową przyczynę lekarz-koder powinien zdecydować, że wyjściową przyczyną zgonu jest rzucawka. Stan przedrzucawkowy jest stanem chorobowym łagodniejszym klinicznie niż rzucawka; jest stanem poprzedzającym rzucawkę i może do niej doprowadzić lub nie.

Historia przypadku N. 30 - Powikłania po poronieniu

Kobieta w wieku 28 lat zmarła 19 listopada 2000 roku. Cierpiała na nadciśnienie tętnicze i przewlekłą reumatyczną chorobę serca, co zdiagnozowano, gdy miała 23 lata. Ten stan był prawdopodobnie spowodowany ostrą chorobą reumatyczną w okresie dzieciństwa. W roku 1998 miała nieprawidłowy poród. 19 listopada 2000 została przyjęta do szpitala z powodu krwawienia z macicy spowodowanego nadżerką macicy, która była spowodowana poronieniem, które miało miejsce dwa dni wcześniej. Zmarła na wstrząs hipowolemiczny

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Wstrząs hipowolemiczny _____ Z powodu (jako skutek)	godziny _____
Przyczyny wtórne	b) Krwawienie z macicy _____ Z powodu (jako skutek)	godziny _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Poronienie niepełne samoistne _____ Z powodu (jako skutek)	2 dni _____
	d) _____	_____
Część II	Przewlekła reumatyczna choroba serca _____	5 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Nadciśnienie tętnicze _____	5 lat _____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 19/11/2000	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwalej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:					
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☒ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

W części II karty zostały podane wszystkie stany, które doprowadziły u kobiety do zagrożenia problemami związanymi z ciążą. Został zaznaczony fakt połogu.

Historia przypadku N. 31 – Rak piersi w okresie ciąży

Kobieta w wieku 36 lat, zamężna pomoc dentystyczna, była uczulona na penicylinę. Była w ciąży po raz drugi a pierwsza ciąża zakończyła się poronieniem w szóstym tygodniu braku miesiączki. Drugą ciążę obserwował lekarz. W 28 tygodniu braku miesiączki w następstwie zatorowego opuchnięcia sutka została wykonana mammografia prawej piersi, która wykazała raka piersi. Biopsja pozwoliła na postawienie diagnozy raka gruczołu. Pacjentka została przewieziona do centrum onkologicznego. Dalsze badania ujawniły inwazję miejscową i przerzuty płucne. Poinformowana o diagnozie pacjentka zdecydowała o kontynuowaniu ciąży i chociaż sytuacja kliniczna była poważna, nie zostało podjęte żadne leczenie. Po planowanym cięciu cesarskim w 37 tygodniu dziecko urodziło się żywe. Chemioterapia została wykonana natychmiast, ale 8 dni później przerzuty dotknęły mózgu i nastąpiła śpiączka. Młoda kobieta zmarła 3 dni później.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Śpiączka _____ z powodu (jako skutek)	3 dni _____
Przyczyny wtórne	b) Przerzuty do mózgu _____ Z powodu (jako skutek)	3 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Rak gruczołu sutkowego _____ Z powodu (jako skutek)	10 tygodni _____
	d) _____	_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Rak został zdiagnozowany w 28 tygodniu trwania ciąży i nie zostało podjęte żadne leczenie przeciwrakowe, poród cesarski w 37 tygodniu trwania ciąży, 11 dni przed zgonem. _____	
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 10/03/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☒ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

To, że rak nie był leczony podczas ciąży zostało podane w części II Poród cesarski został także wymieniony.

4.4 Różne

4.4.1 Choroby związane z pracą

Historia przypadku N. 32 – Krzemica

Mężczyzna w wieku 73 lat palił 15 papierosów dziennie przez 40 lat. Był wykwalifikowanym robotnikiem piaskowania części metalowych w przemyśle metalurgicznym. 20 lat wcześniej, po kontrolach zdrowotnych w firmie obejmujących radiografię klatki piersiowej została u niego zdiagnozowana guzkowata krzemica płuc. 5 lat później test spirometryczny wykazał restrykcyjną niewydolność oddechową, która stopniowo pogarszała się i której towarzyszyła duszność wysiłkowa. Ponadto przeprowadzone 10 lat wcześniej badanie EKG wykazało wcześniejsze niedokrwienie serca, przedniej przegrody. 2 lata wcześniej, w wyniku pogłębiania się duszności, która pojawiła się także w spoczynku, pacjent został poddany dalszym badaniom kardiologicznym i radiologicznym (rentgen klatki piersiowej i echokardiogram), które wykazały przewlekły zespół sercowo-płuczny. Wówczas miał poważną trudność w oddychaniu z obrazem klinicznym wykazującym ostry obrzęk płuc, która doprowadziła do zgonu.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Ostry obrzęk płuc _____ z powodu (jako skutek)	1 dzień _____
Przyczyny wtórne	b) Przewlekły zespół sercowo-płuczny _____ Z powodu (jako skutek)	2 lata _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Guzkowata krzemica płuc _____ Z powodu (jako skutek)	20 lat _____
	d) _____	_____
Część II	Kardiopatia niedokrwiennea _____	10 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 14/06/2000	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględniła wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciąży 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Ostry obrzęk płuc jest często stanem schyłkowym przewlekłego zespołu sercowo-płucnego, który stanowi patologię następującą po poważnej niewydolności oddechowej w rodzaju niewydolności spowodowanej w tym przypadku, przez krzemicę płuc. Kardiopatia niedokrwiennea, wspólnie z patologią oddechową, przyczyniły się do pogorszenia stanu niewydolności serca.

Historia przypadku N. 33 - Międzybłoniak

Mężczyzna w wieku 58 lat palił 20 papierosów dziennie od 30 lat; pracował dla specjalistycznej firmy i był robotnikiem zajmującym się ociepleniami i sufitymi podwieszanymi i w związku z tym był narażony na włókna azbestowe. Przewlekłe zapalenie oskrzeli z uporczywym kaszlem i nieżytem przez 3-4 miesiące każdego roku było zdiagnozowane 10 lat wcześniej. Skarżył się na duszność, przez 1 rok. Badanie radiologiczne wykazało guz w płucu. Następnie wykonano biopsję i diagnozą histologiczną było złośliwy międzybłoniak opłucnej. Stan pacjenta pogorszył się na miesiąc przed śmiercią i tomografia komputerowa wykazała obecność licznych rozlanych przerzutów. Stan pacjenta pogarszał się z powodu poważnego wyczerpania prowadzącego do śmierci w jeden tydzień później.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Kacheksja nowotworowa _____ z powodu (jako skutek)	1 tydzień _____
Przyczyny wtórne	b) Rozległe przerzuty _____ Z powodu (jako skutek)	1 miesiąc _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Złośliwy międzybłoniak opłucnej _____ Z powodu (jako skutek)	1 rok _____
	d) _____	_____
Część II	Przewlekłe zapalenie oskrzeli _____	10 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 06/05/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny	☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Międzybłoniak opłucnej został wybrany jako wyjściowa przyczyna procesu chorobowego, który poprzez rozszerzanie się przerzutów zakończył się kacheksją (częsty wynik patologii guzów złośliwych). Przewlekłe zapalenie oskrzeli przyczyniło się na pewno do pogorszenia stanu pacjenta.

Historia przypadku N. 35 - Przedawkowanie

Bezrobotna kobieta w wieku 38 lat została znaleziona w domu martwa z powodu przedawkowania benzodwuzepiny metadonu i heroiny. Była znana jako narkomanka (była uzależniona od heroiny przez 10 lat). Próbowwała bezskutecznie kilku leceń odtruwających. Była seropozytywna przez 4 lata i od 1 roku chorowała na zapalenie płuc wywołane przez pneumocystis. 2 miesiące przed śmiercią była przez krótki czas w więzieniu. Podczas tego okresu jej stan zdrowia pogorszył się (została wykryta toksoplazmoza z powikłaniami neurologicznymi). Ponieważ został zdiagnozowany Nabyty Zespół Upośledzenia Odporności (AIDS), była leczona zydowudyną (AZT), ale leczenia było stosowane w nieregularnych odstępach.

<p style="text-align: center;">Przyczyna zgonu</p> <p>Część I</p> <p>Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *</p> <p>a) Przedawkowanie metadonu, benzodwuzepiny i heroiny z powodu (jako skutek)</p> <p>Przyczyny wtórne</p> <p>b) Uzależnienie od heroiny Z powodu (jako skutek)</p> <p>Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową</p> <p>c) _____ Z powodu (jako skutek)</p> <p>d) _____</p>	<p>Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem</p> <p>minuty _____</p> <p>10 lat _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Część II</p> <p>Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym</p> <p style="text-align: center;">Zarażenie HIV (4 lata) AIDS (1 rok), toksoplazmoza (2 miesiące), zapalenie płuc wywołane przez pneumocystis (1 rok)</p> <p style="text-align: center;">Złe warunki życiowe, nieregularne leczenie</p>	<p>_____</p> <p>_____</p>
<p><small>*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.</small></p>	

<p>DATA ZGONU</p> <p>14/07/2003</p>	<p>RODZAJ ŚMIERCI</p> <p>☐ Naturalna ☐ Zabójstwo</p> <p>☒ Wypadek ☐ Nieustalona</p> <p>☐ Samobójstwo</p>	<p>DATA DOZNANIA URAZU</p> <p>14/07/2003</p>	<p>URAZ W PRACY</p> <p>☐ Tak ☒ Nie</p>	<p>Czy była przeprowadzona sekcja zwłok?</p> <p>☒ Tak ☐ Nie</p> <p>Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok?</p> <p>☒ Tak ☐ Nie</p> <p>Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później?</p> <p>☐ Tak ☒ Nie</p>
<p>MIEJSCE ZGONU</p> <p>☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):</p>				
<p>MIEJSCE DOZNANIA URAZU</p> <p>☒ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy</p> <p>☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Gospodarstwo rolne</p> <p>☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Inne (proszę określić):</p>				
<p>W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)</p> <p>Przedawkowanie metadonu, beznodiazepiny i heroiny</p>				
<p>W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:</p> <p>☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży</p>				

Do dyskusji (BS-W, JG):

Uzależnienie od heroiny jest czynnikiem ryzyka i to natury psychicznej. Zatrucie narkotykami jest wypadkiem z udziałem czynnika zewnętrznego i nie może być pominięte. Dla lekarza koodera – wyjściową przyczyną zgonu będzie zatrucie heroiną (rozdział XX ICD10).

4.4.3 Operacje

Historia przypadku N. 36 - Podawanie stanu ze względu na który konieczna jest operacja

Mężczyzna w wieku 54 lat z 10 letnią historią niedokrwiennej choroby serca, przyjęty do szpitala na operację usunięcia okrężnicy z powodu raka esicy. Trzy dni później u pacjenta wystąpił pooperacyjny zator płucny i wkrótce potem zmarł.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Zator płucny _____ z powodu (jako skutek)	1 godzina _____
Przyczyny wtórne	b) Usunięcie okrężnicy z powodu raka okrężnicy Z powodu (jako skutek)	3 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Pierwotny rak esicy _____ Z powodu (jako skutek)	18 miesięcy _____
	d) _____	_____
Część II	Choroba niedokrwienności serca _____	10 lat _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 14/03/2001	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Ponieważ rak esicy był stanem wymagającym operacji, będzie on wybrany jako wyjściowa przyczyna zgonu. Opis powikłań pooperacyjnych lub powikłań zabiegów medycznych zawsze obejmuje ten stan, z powodu którego była wykonywana operacja, oraz czas przeprowadzenia zabiegu chirurgicznego. *)

Jest rzadkie, aby zator płucny występował samoistnie u osoby poniżej 75 roku życia i istnieje szereg wyjściowych przyczyn takiego stanu. Gdy zator płucny jest bezpośrednią przyczyną lub sposobem w jaki zgon nastąpił powinien być podany jako taka przyczyna/sposób w Części Ia karty zgonu, z wyjściową przyczyną/przyczynami podanymi w sekwencji odpowiednio do ich wzajemnego związku, w liniach poniżej. Zob. także historie przypadku N. 6; 17; 19; 51

*) Do dyskusji (BS-W, JG):

Dla lekarza-kodera opisany stan nie zawsze musi stanowić wyjściową przyczynę zgonu. W tym konkretnym przypadku nowotworu złośliwego i operacji lekarz-koder jest zgodny, ale nie dotyczy to wszystkich zabiegów operacyjnych. Np. w przypadku zgonu pacjenta po zabiegu usunięcia pęcherzyka żółciowego z powodu kamicy – właśnie ten zabieg, jako czynnik zewnętrzny, będzie dla kodera wyjściową przyczyną zgonu, a choroba z powodu, której wykonano zabieg powinna być opisana w części II.

4.4.4 Komplikacje po zabiegach medycznych i chirurgicznych

Historia przypadku N. 37 – Nieoczekiwana reakcja na środek znieczulający

Kobieta w wieku 32 lat, z refluksem nerkowym i marskością prawej nerki, z bólem brzucha, na który cierpiała od 24 godzin, została przyjęta do prywatnego szpitala w celu dokonania wybiórczego usunięcia prawej nerki. Podczas podawania znieczulenia doznała wstrząsu anafilaktycznego wywołanego środkiem rozluźniającym mięśnie (wekuronium) i nie było możliwe przywrócenie jej przytomności.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Wstrząs anafilaktyczny (wekuronium) z powodu (jako skutek)	minuty _____
Przyczyny wtórne	b) Podanie znieczulenia do usunięcia nerki Z powodu (jako skutek)	minuty _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Refluks nerkowy i marskość prawej nerki Z powodu (jako skutek)	dni _____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 14/02/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględniła wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Gdy podawany jest wstrząs anafilaktyczny, musi być także podana substancja lub lek odpowiedzialne za ten wstrząs.

Do dyskusji (BS-W, JG):

W tym przypadku to nie marskość nerki doprowadziła do zgonu tylko reakcja organizmu na środek znieczulający podany w trakcie operacji. Jako przyczynę wyjściową lekarz-koder powinien uznać zabieg operacyjny usunięcia nerki prawej. Opis choroby, z powodu, której był wykonywany zabieg powinien być w części II.

Historia przypadku N. 38 - Transfuzja i AIDS

Kobieta w wieku 34 lat, inżynierem handlowy, zmarła w szpitalu z powodu niewydolności oddechowej. Pacjentka została przyjęta do szpitala na 20 dni na intensywną terapię. Była seropozytywna na HIV, co zdiagnozowano 2 lata wcześniej (diagnoza początkowa: zapalenie płuc wywołane przez Pneumocystis). Przyjęcie do szpitala było spowodowane mięsakiem Kaposi'ego i napadami płucnymi. Zarażała się też kandydozą przełyku i była nosicielem nietypowych prątków. Zakażenie HIV nastąpiło 5 lat temu, w wyniku transfuzji krwi, potrzebnej w następstwie wypadku samochodowego na niebezpiecznym skrzyżowaniu. Pacjent był też leczony z powodu ciężkiej depresji, która wystąpiła u niego po tym, jak dowiedział się, że jest zarażony HIV.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośredni prowadzące do śmierci *	a) mięsak Kaposi'ego płuc, kandydoza przełyku, prątki z powodu (jako skutek)	miesiące
Przyczyny wtórne	b) Nabyty zespół upośledzenia odporności ponad Z powodu (jako skutek)	2 lata
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	b) Transfuzja krwi zawierającej wirus HIV Z powodu (jako skutek)	5 lat
	d) wypadek samochodowy	5 lat
Część II	poważna depresja	5 lat
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	zapalenie płuc wywołane pneumocystis w początkach AIDS	2 lata
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 25/02/2000	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwalej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

W przypadku AIDS i innych chorób zakaźnych sposób zarażenia jest istotny dla celów statystycznych. Powód dokonania transfuzji został umieszczony w części I, ponieważ jest wymagany do celów statystycznych (zob. ramka 8).

Do dyskusji (BS-W, JG):

Informacja o transfuzji (na skutek wypadku) krwi zarażonej wirusem HIV powinna być umieszczona w części II. Samo zarażenie wirusem HIV nie jest przyczyną zgonu, dopiero wystąpienie zakażenia oportunistycznego upoważnia do rozpoznania AIDS z różnymi powikłaniami. Choroba zakaźna jest bardzo ważna i nie może umknąć statystyce chorób zakaźnych i informacji docierającej do służb sanitarno-epidemiologicznych.

4.4.6 Korekty po uzyskaniu dalszych wyników badań – zgony z przyczyn naturalnych

Historia przypadku N. 40 - Poprawianie przyczyny zgonu

U mężczyzny w wieku 60 lat zdiagnozowano nawracające idiopatyczne zapalenie trzustki trwające od 3 lat. Oprócz tego historia medyczna zawierała cukrzycę typu I, kamice nerkową wymagającą litotrypsji, oraz zapalenie pęcherzyka żółciowego które wymagało usunięcia pęcherzyka żółciowego. Pacjent miał objawy brzuszne prowadzące do diagnozy ropni trzustki i zapalenia otrzewnej. Prowadzenie przez lekarza i osuszenie chirurgiczne doprowadziło do rozwoju licznych ognisk zapalnych; następnie rozwinęły się posocznica systemowa i koagulopatia, które spowodowały zgon. Rodzina początkowo odmówiła sekcji zwłok, przyczyna zgonu na karcie zgonu była podana przez lekarza prowadzącego w następujący sposób:

Opis przyczyn zgonu przed sekcją

Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci * a) Ropień wewnątrzbrzuszny _____ z powodu (jako skutek)	2 dni _____
Przyczyny wtórne b) Ropnie trzustki _____ Z powodu (jako skutek)	1 tydzień _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) Przewlekłe zapalenie trzustki _____ Z powodu (jako skutek)	3 lata _____
d) _____	_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	_____
_____	_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.	

DATA ZGONU 18/04/1999	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☒ Tak ☐ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Korekty uwzględniające wyniki sekcji zwłok

Sekcja zwłok wykazała liczne ropnie wewnątrzbrzuszne. Głowa trzustki zawierała 3 centymetrowy śluzowy nowotwór torbielowaty co, do którego stwierdzono pod mikroskopem, że jest przesączającym się śluzowym rakiem torbielowatym gruczolu. Przerzutowy rak gruczolu został znaleziony w płucach, w podostrogowych i płucnych wnękowych węzłach chłonnych, tkance miękkiej okołonerkowej, oraz węzłach chłonnych okołotrzustkowych i w okolicach żyły wrotnej.

Trzustka wykazywała także krwotoczne przestrzenie torbielowate, spójne z ropniami i torbielą rzekomą z krwawieniem. Położenie i charakterystyka morfologiczna guza wskazywały, że zablokował przewód trzustkowy, co prawdopodobnie spowodowało zapalenie trzustki i utworzenie się torbieli rzekomej.

Opis przyczyn zgonu po sekcji

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Posocznica _____ z powodu (jako skutek)	nieznany _____
Przyczyny wtórne	b) Zapalenie otrzewnej _____ Z powodu (jako skutek)	nieznany _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Ropnie trzustki _____ Z powodu (jako skutek)	nieznany _____
	d) Rak torbielowaty trzustki _____	nieznany _____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 18/04/1999	RODZAJ ŚMIERCI ☒ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Komentarz GUS: W Polsce - jeśli karta zgonu została wystawiona przed przeprowadzeniem sekcji – nie jest możliwe wprowadzenie korekty ze względu na obieg dokumentu, tj. Kartę zgonu otrzymuje rodzina zmarłego w celu przedstawienia w USC (i wystawienia Aktu Zgonu oraz umożliwienia pochówku). Dane o przyczynach zgonu są przekazywane do statystyki publicznej przez urzędy stanu cywilnego.

4.5 Historie przypadku dotyczące zewnętrznych przyczyn zgonu

4.5.1 Wypadki i wypadki komunikacyjne

Historia przypadku N. 41 - Uraz wypadkowy i depresja

Kobieta w wieku 64 lat została znaleziona martwa przez męża w nocy. Leżała obok lodówki a niedaleko od niej leżała potłuczona szklanka mleka. Upadła i uderzyła o stopień. Po przeprowadzeniu resuscytacji skarżyła się na ból klatki piersiowej i bóle głowy. Była natychmiast przewieziona na pogotowie. Po 30 minutach zapadła w śpiączkę i godzinę później zmarła.

Sekcja zwłok wykazała złamanie kości skroniowej, krwiak mózgu, i złamane żebra. Kobieta miała depresję i cierpiała na bezsenność przez 1 rok. Przyjmowała różne leki nasenne.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Śpiączka _____ z powodu (jako skutek)	1 godzina _____
Przyczyny wtórne	b) Krwiak mózgu _____ Z powodu (jako skutek)	2 godziny _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Złamanie kości skroniowej Z powodu (jako skutek)	2 godziny _____
	d) Upadek i uderzenie głową o stopień	2 godziny _____
Część II	Depresja, przedawkowanie leków nasennych, złamanie żeber	_____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 08/05/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 08/05/2003	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☒ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Upadła w nocy i uderzyła w stopień					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Przyczyną wyjściową był uraz doznany w domu zmarłej. Dla celów statystycznych i epidemiologicznych, w celu zapobiegania zgonom, jest ważne poznanie zewnętrznej przyczyny odpowiedzialnej za złamanie. Było nią uderzenie o stopień. Zatem rodzaj uszkodzenia i czynnik zewnętrzny, który je spowodował powinien być podany w części I. Depresja została podana jako przyczyna dodatkowa.

W opisie zostały zaznaczone wszystkie cechy-okoliczności wymagane przy zgonie w wyniku wypadku.

Historia przypadku N. 42 - Uraz w pracy

15 maja 2003 mężczyzna w wieku 49 lat, ogrodnik, został przewieziony na oddział pomocy doraźnej z zainfekowaną raną prawej stopy. Z powodu powtarzających się drgawek, został przyjęty do szpitala. Badający go lekarz postawił diagnozę tężca. Żona pacjenta podała, że gdy pracował jako ogrodnik od 1 kwietnia 2003, nadepnął na grabie ogrodowe. Sam leczył powstałą ranę szarpaną. Pacjent zmarł z powodu asfiksji podczas drgawek 16 maja 2003. Sekcja zwłok potwierdziła tę diagnozę.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Drgawki _____ z powodu (jako skutek)	2 dni _____
Przyczyny wtórne	b) Tężec wywołany przez Clostridium Z powodu (jako skutek)	6 tygodni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Zainfekowane klute rozdarcie stopy Z powodu (jako skutek)	6 tygodni _____
	d) Przypadkowo nadepnął na grabie podczas pracy w ogrodzie	6 tygodni _____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 16/05/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 01/04/2003	URAZ W PRACY ☒ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwalej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy		☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☒ Inne (proszę określić): Ogród
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Nadepnął na grabie podczas pracy w ogrodzie				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

W tym przypadku zmarły zaraził się tężcem podczas czynności związanych z pracą. Musi to być podane w odpowiednim punkcie lub w części I.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Tężec jest chorobą zakaźną o znacznej śmiertelności, a zwykle jest skutkiem niegroźnych, drobnych zranień. Podczas wyznaczania wyjściowej przyczyny zgonu choroby zakaźne powinny być wybierane przed niezakaźnymi, zwłaszcza tak banalnymi, jak w tym przypadku. Informacje te są także ważne dla służb sanitarno-epidemiologicznych. W ten właśnie sposób wybierze wyjściową przyczynę lekarz-koder, który może dokonać zmiany w kolejności rozpoznań postawionych przez lekarza poświadczającego zgon.

Historia przypadku N. 43 - Kierowca w wypadku pojazdu

Mężczyzna w wieku 49 lat zmarł z powodu złamania kości sklepienia czaszki krótko po tym, jak brał udział w kolizji prowadzonego przez siebie samochodu z dużą ciężarówką na wąskiej drodze.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Złamanie kości sklepienia czaszki _ z powodu (jako skutek)	15 minut _____
Przyczyny wtórne	b) Przypadkowa kolizja między samochodem którego był kierowcą a dużą ciężarówką na drodze Z powodu (jako skutek)	15 minut _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____

*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 07/06/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 07/06/2003	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☒ Inne (proszę określić): Droga publiczna.....				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☒ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Kierowca samochodu w kolizji między samochodem a dużą ciężarówką				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Należy podać przebieg i miejsce wypadku komunikacyjnego. Wyjściową przyczyną zgonu była kolizja między pojazdem silnikowym a innym pojazdem silnikowym, do której doszło na drodze. Osoba zmarła jest określona jako „kierujący”.

Historia przypadku N. 44 – Alkohol i wypadki komunikacyjne

2 stycznia 2003 kobieta w wieku 21 lat doznała krytycznego urazu w wypadku samochodowym i po przewiezieniu do szpitala zmarła w wyniku wstrząśnienia mózgu i złamania kości czaszki.

Była kierowcą w kolizji dwóch samochodów, która miała miejsce o godzinie 2:15 w nocy, na skrzyżowaniu dwóch dróg. Zmarła przekroczyła linię środkową i uderzyła czołowo w nadjeżdżający samochód. Sekcja zwłok wykazała urazy i poziom etanolu we krwi 0,240 procent wagowych.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Wstrząśnienie mózgu _____ z powodu (jako skutek)	30 minut _____
Przyczyny wtórne	b) Złamanie kości czaszki _____ Z powodu (jako skutek)	30 minut _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Tępe uderzenie w głowę _____ Z powodu (jako skutek)	30 minut _____
	d) Kierowca w przypadkowym zderzeniu dwóch samochodów	30 minut _____
Część II	Ostre zatrucie alkoholem (0,240 procent wagowych)	_____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	_____	_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 02/01/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 02/01/2003	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny				
☐ Teren sportowy ☒ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy				
☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Kierowca w zderzeniu czołowym dwóch samochodów				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Choć zatrucie alkoholem nie spowodowało bezpośrednio zgonu, mogło przyczynić się do wypadku i musi być podane w części II.

Historia przypadku N. 45 - Pieszy potrącony przez samochód

Mężczyzna w wieku 59 lat zmarł 10 lutego 2000. Miał historię cukrzycy insulinoniezależnej w ciągu 20 lat; w ostatnim roku cierpiał na stan poprzedzający śpiączkę cukrzycową. Rok przed śmiercią miał ostry zawał serca, pełnościenny, ściany dolnej bocznej, z powodu, którego był hospitalizowany. Na osiem dni przed zgonem został potrącony przez samochód podczas przechodzenia przez jezdnię. Miał liczne złamania żeber i mostka, i został przyjęty do szpitala. 10 lutego miał nowy zawał o tym samym umiejscowieniu i zmarł.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Ostry zawał serca ściany bocznej dolnej z powodu (jako skutek)	1 dzień _____
Przyczyny wtórne	b) Liczne złamania żeber i mostka Z powodu (jako skutek)	8 dni _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Pieszy przypadkowo uderzony przez samochód podczas przekraczania jezdni Z powodu (jako skutek)	8 dni _____
	d) _____	
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	Ostry zawał serca bocznej dolnej ściany Cukrzyca insulinoniezależna	1 rok _____ 20 lat _____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 10/02/2000	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 02/02/2000	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☒ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Pieszy potrącony przez samochód podczas przekraczania jezdni				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Osoba poświadczająca uważa, że nowy zawał był spowodowany licznymi złamaniami spowodowanymi wypadkiem.

4.5.2 Samobójstwa

Historia przypadku N. 46 - Sekcja zwłok potwierdza celowo, własnoręcznie zadaną ranę postrzałową 10 maja 2003 mężczyzna w wieku 25 lat został przyjęty do szpitala z raną postrzałową głowy. Był w domu w swoim gabinecie w momencie gdy został oddany strzał, około godziny 21:00. List stwierdzający jasno zamiar popełnienia samobójstwa leżał na biurku. Zmarł o godzinie 23:05 tego samego dnia. Sekcja zwłok wykazała kontaktową ranę postrzałową prawej skroni potwierdzając, że działanie było celowe.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Drażący uraz mózgu _ z powodu (jako skutek)	2 godziny _____
Przyczyny wtórne	b) Rana postrzałowa głowy (samobójstwo) Z powodu (jako skutek)	2 godziny _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym	_____	_____
	_____	_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 10/05/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Zabójstwo ☐ Wypadek ☐ Nieustalona ☒ Samobójstwo	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwalej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☒ Dom		☐ Teren sportowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy	
☐ Zakład pobytowy		☐ Ulica i autostrada	☐ Gospodarstwo rolne	
☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Zmarły miał kontaktową ranę postrzałową prawej skroni				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Wyniki sekcji zwłok i inne dowody wskazują w tym przypadku na celowo zadaną ranę postrzałową nie zaś na przypadkowe wypalenie broni.

Komentarz (BS-W, JG):

Brak informacji o rodzaju broni istotnej z punktu widzenia kodowania (w ICDX różne kody – broń krótka, długa itp.).

Historia przypadku N. 47 - Samobójstwo w depresji

Kobieta w wieku 35 lat leczona litem ze względu na psychozę maniakalno-depresyjną. Leczenie było stosowane nieregularnie. Znalaziono ją martwą, wiszącą na belce w jej stodole. Mieszkała samotnie, w dużej izolacji (bez rodziny, znajomych).

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Asfiksja przez powieszenie (samobójstwo) z powodu (jako skutek)	nieznany _____
Przyczyny wtórne	b) Nieregularnie leczona psychoza maniakalno-depresyjna Z powodu (jako skutek)	nieznany _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____

*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 15/02/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Zabójstwo ☐ Wypadek ☐ Nieustalona ☒ Samobójstwo	DATA DOZNANIA URAZU 15/02/2003	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☒ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):	
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Powieszenie				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Depresja jest często przyczyną samobójstwa. Zgodnie z opinią poświadczającego lekarza może być podana w części I jako przyczyna wtórna samobójstwa lub w części II jako przyczyna dodatkowa. Zob. także historie przypadku N. 53

4.5.3 Zabójstwa

Historia przypadku N. 48 - Napaść

32 letni mężczyzna został przyjęty do szpitala 23 sierpnia 2003 z licznymi ranami kłutymi. Został znaleziony przez policję w alejce o godzinie 4 rano. Nie zostało znalezione narzędzie. Zmarł o godzinie 18:30 tego samego dnia. Sekcja zwłok wykazała, że krwotok wewnątrz klatki piersiowej spowodowany raną kłutą płuca można uznać za śmiertelny.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Krwotok płucny _____ z powodu (jako skutek)	15 godzin _____
Przyczyny wtórne	b) Rana kłuta płuca _____ Z powodu (jako skutek)	15 godzin _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Kłucie ostrym narzędziem podczas napaści _____ Z powodu (jako skutek)	15 godzin _____
	d) _____	_____
Część II	Liczne rany kłute brzucha i kończyn _____	15 godzin _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 23/08/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☒ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 23/08/2003	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotermej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☒ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy		☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Zasztyletowanie ostrym narzędziem				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

W części jest podany jedynie uraz, który spowodował zgon. Inne rany kłute są podane w części II, ponieważ przyczyniły się do zgonu, ale nie spowodowały go bezpośrednio.

4.5.4 Upadki u osób starszych

Historia przypadku N. 49 - Upadki i otępienie starcze

Starsza kobieta z otępieniem starczym nie utrzymywała się stabilnie na nogach. Podczas chodzenia upadła i uderzyła głową o podłogę. Wydawało się, że wszystko jest w porządku, ale znaleziono ją martwą kilka godzin później, leżącą na kanapie. Sekcja zwłok wykazała krwiaka skóry owłosionej głowy – potylicy i znaczny krwiak podtwardówkowy.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Krwiak podtwardówkowy _____ z powodu (jako skutek)	3 godziny _____
Przyczyny wtórne	b) Uderzenie głową o podłogę _____ Z powodu (jako skutek)	3 godziny _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Przypadkowo upadła podczas chodzenia _____ Z powodu (jako skutek)	3 godziny _____
	d) _____	_____
Część II	Otępienie starcze _____	lata _____
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym _____		
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

Upadek jest podany na najniższej wypełnionej linii w Części I, co pozwala na zaklasyfikowanie zgonu pod względem rodzaju jako wypadku. W tym przypadku choroba jest podana w Części II jako inne istotne stany.

DATA ZGONU 15/08/2002	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo	☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 15/08/2002	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU					
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☒ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Upadek na podłogę podczas chodzenia					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Historia przypadku N. 50 – Upadki spowodowane starością

1 czerwca 2003 kobieta w wieku 80 lat potknęła się i upadła podczas odkurzania domu i nastąpiło u niej złamanie szyjki lewej kości udowej. Następnego dnia miała operację wstawienia gwoźdźcia. Cztery tygodnie później jej stan pogorszył się, rozwinęło się u niej hipostatyczne zapalenie płuc i pacjentka zmarła dwa dni później.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Hipostatyczne zapalenie płuc, stadium schyłkowe z powodu (jako skutek)	2 dni _____
Przyczyny wtórne	b) Złamanie lewej szyjki kości udowej (założony gwoździec) Z powodu (jako skutek)	4 tygodnie _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) Przypadkowo potknęła się podczas odkurzania mieszkania Z powodu (jako skutek)	4 tygodnie _____
	d) Ogólna słabość _____	lata _____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 03/07/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 01/06/2003	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☒ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Potknięcie podczas odkurzania mieszkania				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Osoba poświadczająca uznała, że upadek był spowodowany przez ogólną słabość z powodu wieku starszego kobiety i stwierdził to w części I.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Słabość nie może być przyczyną zgonu – nie ma takiego odnośnika w ICD10, ani nawet w nomenklaturze medycznej. Dla koodera wyjściową przyczyną zgonu będzie upadek w domu na skutek potknięcia. Osłabienie starcze czy zniedołężnienie powinno być opisane być w części II.

4.5.5 Zatrucia

Historia przypadku N. 51 - Ostre zatrucie alkoholem

4 lipca 2003 mężczyzna w wieku 56 lat został znaleziony martwy w hotelu. Sekcja zwłok nie wykazała anatomicznej przyczyny zgonu. Poziom alkoholu we krwi wynosił 4,5 promila.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio a) Ostre zatrucie alkoholem _____ prowadzące do śmierci * z powodu (jako skutek)		Nieznany _____
Przyczyny wtórne b) Nadmierne spożycie napojów alkoholowych (poziom alkoholu we krwi 4,5 promila) – Wypadek Z powodu (jako skutek)		Nieznany _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) _____ Z powodu (jako skutek) d) _____		_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym _____		Nieznany _____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 03/06/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☒ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU 03/06/2003	URAZ W PRACY ☒ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☒ Inne (proszę określić): Pokój hotelowy				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☒ Inne (proszę określić): Pokój hotelowy		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Nadmierne spożycie napojów z zawartością etanolu. Poziom alkoholu we krwi zmarłego wynosił 0,450 procenta wagowego				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Mimo tego, że sekcja zwłok wykazała obecność marskości alkoholowej związanej z przewlekłym spożywaniem alkoholu, to zdarzeniem, które spowodowało zgon był nadmiar spożytego alkoholu, który doprowadził do ostrego zatrucia.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Dla lekarza-kodera przyczyną wyjściową będzie wypadkowe zatrucie alkoholem.

Historia przypadku N. 52 - Przypadkowe zatrucie lekami

12 stycznia 2003 dwuletnia dziewczynka została przyjęta do szpitala z zatruciem salicylanami. Była leczona na zapalenie migdałków i infekcję górnych dróg oddechowych. Zostało jej podanych wiele nadmiernych dawek aspiryny (tabletek przeznaczonych dla dorosłych a nie dla dzieci). Zmarła 13 stycznia 2003.

Przyczyna zgonu	Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci * a) Ostre zatrucie salicylanami _____ z powodu (jako skutek)	23 godziny _____
Przyczyny wtórne b) Przypadkowe przedawkowanie aspiryny Z powodu (jako skutek)	23 godziny _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) Leczenie ostrego zapalenia migdałków Z powodu (jako skutek) d) _____	2 dni _____
Część II Infekcja górnych dróg oddechowych _____ Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym _____	_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.	

DATA ZGONU 13/01/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Zabójstwo ☒ Wypadek ☐ Nieustalona ☐ Samobójstwo	DATA DOZNANIA URAZU 12/01/2003	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☒ Tak ☐ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwalej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
☒ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Przedawkowanie podawanej aspiryny				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Zgon, co do rodzaju jest wypadkiem, ponieważ nie ma dowodów celowego działania. Gdy zgon wynika z zatrucia, należy określić substancję, która doprowadziła do intoksykacji. W części I podany jest powód użycia substancji, która doprowadziła do zgonu.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Dla lekarza-kodera przyczyną wyjściową będzie wypadkowe zatrucie salicylanami. Ostre zapalenie migdałków powinno znaleźć się w części II.

Historia przypadku N. 53 - Samobójstwo przez zatrucie

5 maja 2003 mężczyzna w wieku 54 lat został znaleziony martwy. Śmierć nastąpiła w wyniku zatrucia tlenkiem węgla w zamkniętym garażu. Wąż biegnący do kabiny pasażera w samochodzie był podłączony do rury wydechowej. Zmarły był od pewnego czasu przygnębiony z powodu procesu złośliwego, zaś list znaleziony w samochodzie wskazywał zamiar odebrania sobie życia.

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I Choroba lub stan bezpośrednio a) Zatrucie tlenkiem węgla _____ prowadzące do śmierci * z powodu (jako skutek)		nieznany _____
Przyczyny wtórne b) Wdychanie spalin samochodowych z rury wydechowej samochodu przez wąż, w zamkniętym garażu w celu samobójczym _____ Z powodu (jako skutek)		nieznany _____
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową c) _____ Z powodu (jako skutek)		_____
d) _____ Z powodu (jako skutek)		_____
Część II Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU Nieznana Komentarz GUS: Dla statystyk zostanie przyjęta data znalezienia zwłok	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Wypadek ☒ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☐ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU Nieznana	URAZ W PRACY ☐ Tak ☒ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie
MIEJSCE ZGONU				
☒ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwalej ☐ Inne (proszę określić):				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU ☒ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☐ Inne (proszę określić):				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Inhalacja tlenku węgla z rury wydechowej samochodu, przez wąż, w zamkniętym garażu				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży				

Należy w miarę możliwości określić rodzaj substancji, która spowodowała zgon, natomiast unikać stosowania szerokich określeń takich jak gazy spalinowe samochodu.

Do dyskusji (BS-W, JG):

Dla lekarza-kodera przyczyną wyjściową będzie samobójcze zatrucie tlenkiem węgla.

4.5.6 Korekty po dalszych wynikach badań – przyczyny zewnętrzne

Historia przypadku N. 54 - Korygowanie rodzaju śmierci i przyczyn zewnętrznych

4 września 2003 roku mężczyzna w wieku 50 lat, alkoholik, został znaleziony o 4:00 rano przez policję, nieprzytomny w opuszczonym domu. Został przyjęty do szpitala gdzie zmarł o godzinie 10:00 tego samego dnia. Badanie przy przyjęciu do szpitala wykazało obecność dużego krwiaka podtwardówkowego powodującego krwotok mózgowy. Występował duży krwiak czaszki pod rozciętnym nad obszarem krwiaka podtwardówkowego.

Karta/opisy przyczyn przed zakończeniem śledztwa

Przyczyna zgonu		Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem
Część I		
Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *	a) Krwiak podtwardówkowy z powodu (jako skutek)	nieznany
Przyczyny wtórne	b) Tępe uderzenie przedmiotu w głowę, nieznaną intencją Z powodu (jako skutek)	nieznany
Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową	c) _____ Z powodu (jako skutek)	_____
	d) _____	_____
Część II		
Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym		_____
_____		_____
*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.		

DATA ZGONU 04/09/2003	RODZAJ ŚMIERCI ☐ Naturalna ☐ Wypadek ☐ Samobójstwo ☐ Zabójstwo ☒ Nieustalona	DATA DOZNANIA URAZU	URAZ W PRACY ☐ Tak ☐ Nie	Czy była przeprowadzona sekcja zwłok? ☒ Tak ☐ Nie Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok? ☐ Tak ☒ Nie Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później? ☐ Tak ☒ Nie	
MIEJSCE ZGONU					
☐ Dom ☒ Szpital ☐ Zakład opieki długoterwałej ☐ Inne (proszę określić):					
MIEJSCE DOZNANIA URAZU					
☐ Dom ☐ Zakład pobytowy ☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny		☐ Teren sportowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Teren handlowy i usługowy	☐ Teren przemysłowy i teren budowy ☐ Gospodarstwo rolne ☒ Inne (proszę określić): Opuszczony dom.....		
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać) Nieznany					
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ: ☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży					

Powyzsza karta była wystawiona przed zakończeniem śledztwa policyjnego. Po dokładnym dochodzeniu urzędnik medyczno-prawny uznał, że zmarły prawdopodobnie spadł ze schodów obok, których zostało znalezione ciało. Wpis w karcie powinien być poprawiony w odpowiednim punkcie na „Wypadek”.

Korekty opisów przyczyn i okoliczności zgonu uwzględniające wyniki dochodzenia

<p style="text-align: center;">Przyczyna zgonu</p> <p>Część I</p> <p>Choroba lub stan bezpośrednio prowadzące do śmierci *</p> <p>a) Krwiak podtwardówkowy _____ z powodu (jako skutek)</p> <p>Przyczyny wtórne</p> <p>b) Tępe uderzenie przedmiotu w głowę _____ Z powodu (jako skutek)</p> <p>Stany chorobowe (jeśli wystąpiły) prowadzące do powyższej przyczyny, z podaniem na końcu stanu będącego przyczyną wyjściową</p> <p>c) Prawdopodobny przypadkowy upadek ze schodów _____ Z powodu (jako skutek)</p> <p>d) _____</p>	<p>Przybliżony odstęp między wystąpieniem przyczyny a zgonem</p> <p>nieznany _____</p> <p>nieznany _____</p> <p>nieznany _____</p> <p>_____</p>
<p>Część II</p> <p>Inne istotne stany przyczyniające się do śmierci, ale nie związane z chorobą ani stanem ją powodującym</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p>
<p><i>*Nie oznacza to sposobu, w jaki zgon nastąpił, np. niewydolność serca, niewydolność oddechowa. Oznacza to chorobę, uraz lub komplikację która spowodowała zgon.</i></p>	

<p>DATA ZGONU</p> <p>04/09/2003</p>	<p>RODZAJ ŚMIERCI</p> <p>☐ Naturalna ☐ Zabójstwo</p> <p>☒ Wypadek ☐ Nieustalona</p> <p>☐ Samobójstwo</p>	<p>DATA DOZNANIA URAZU</p> <p>04/09/2003</p>	<p>URAZ W PRACY</p> <p>☐ Tak ☒ Nie</p>	<p>Czy była przeprowadzona sekcja zwłok?</p> <p>☒ Tak ☐ Nie</p> <p>Czy przyczyna zgonu podana powyżej uwzględnia wyniki sekcji zwłok?</p> <p>☒ Tak ☐ Nie</p> <p>Czy dalsze informacje mogą stać się dostępne później?</p> <p>☐ Tak ☒ Nie</p>
MIEJSCE ZGONU				
<p>☐ Dom ☐ Szpital ☐ Zakład opieki długotrwałej ☒ Inne (proszę określić): Opuszczony dom..</p>				
MIEJSCE DOZNANIA URAZU				
<p>☐ Dom ☐ Teren sportowy ☐ Teren przemysłowy i teren budowy</p> <p>☐ Zakład pobytowy ☐ Ulica i autostrada ☐ Gospodarstwo rolne</p> <p>☐ Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny ☐ Teren handlowy i usługowy ☒ Inne (proszę określić): Opuszczony dom.....</p>				
W JAKI SPOSÓB NASTĄPIŁ URAZ (proszę podać)				
Prawdopodobnie upadek ze schodów				
W PRZYPADKU KOBIETY OKREŚLIĆ:				
<p>☐ Zgon nastąpił w okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił w ciągu 42 dni po okresie ciąży ☐ Zgon nastąpił między 42 dniami a 1 rokiem po okresie ciąży</p>				

Komentarz GUS: W Polsce - jeśli karta zgonu została wystawiona przed zakończeniem śledztwa – nie jest możliwe wprowadzenie korekty dotyczącej przyczyn ze względu na obieg dokumentu, tj. Kartę zgonu otrzymuje rodzina zmarłego (osoba wyznaczona) w celu przedstawienia w USC (i wystawienia Aktu Zgonu oraz umożliwienia pochówku). Dane o przyczynach zgonu są przekazywane do statystyki publicznej przez urzędy stanu cywilnego.

5 Lista nieprecyzyjnych przyczyn i wskazówki, w jaki sposób należy dodać szczegółowości

5.1 Wstęp

Niektóre choroby lub stany zostały podane w więcej niż jednym rozdziale z powodu ich wieloczynnikowej etiologii oraz ponieważ różne osoby poświadczające mogą uważać pewne choroby jako pochodzące z innych układów. To podejście może pomóc osobie poświadczającej w poprawnym wypełnieniu karty zgonu.

I NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I PASOŻYTNICZE

Ogólne informacje które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób zakaźnych:

- Ostra, podostra lub przewlekła; np. *pełzakowata czerwonka ostra*;
- Nazwa choroby i/lub organizmu powodującego infekcję, jeśli znane; np. *zapalenie jelita cienkiego i grubego wywołane przez gronkowca*;
- Umiejscowienie, jeśli zlokalizowana;
- Sposób zakażenia, gdy dotyczy;
- Pierwotna lub wtórna, wrodzona lub nabyta, wczesna lub późna, forma kliniczna; np. *wrodzona kiłowe zapalenie mózgu*.

Zob. także historie przypadków N. 8-10; 1; 3; 21; 42

Cytomegalia

Jako skutek choroby wywołanej przez HIV

Zapalenie mózgu Typ Ostre wirusowe: należy określić nazwę wywołującego organizmu, jeśli znana
Późne skutki wirusa: należy określić stan, jeśli zgon był spowodowany późnymi skutkami choroby
Poszczepienne
Idiopatyczne
Meningokokowe
Ropne
Gruźlicze

Zapalenie wsierdzia Ostre lub przewlekłe
Umiejscowienie Zastawka dwudzielna, zastawka tętnicy głównej
Przyczyna Reumatyczne, bakteryjne

Czerwonka Typ Pełzakowa (i, jeśli tak, czy ostra czy przewlekła)
Bakteryjna
Inne pierwotniaki

Zapalenie wsierdzia Typ Ostre lub przewlekłe
Noworodków
Okresu ciąży, porodu lub połogu
Wirusowe (jeśli tak, to czy Typu A, B, C, D, E)

Choroba wywołana przez ludzkiego wirusa upośledzenia odporności (HIV)

Powikłanie/powikłania i obecność zespołu ostrego
Czy wywołana powikłaniami po zabiegach

Grypa Z zapaleniem płuc
Inne objawy (należy określić)

Zapalenie opon mózgowych

Przyczyna Meningokokowe
Gruźlicze
Haemophilus influenzae
Inny organizm (należy określić)

Posocznica (bakteremia, ropnica, itd.)

Choroba będąca przyczyną wtórną (stan poprzedzający, prowadzący do posocznicy)
Typ organizmu

Kiła

Umiejscowienie
Typ Wrodzona
Wczesna lub późna, wtórna, trzeciorzędowa

Tężec (Zob. Historia przypadku N. 42)

Czy w następstwie Lekkiego urazu (należy określić)
Poważnego urazu (należy określić)
Połogowy, położniczy

Toksemia

Przyczyna wtórna
Cięża (należy określić) Albuminuria
Rzucawka
Wymioty ciężarnych
Zapalenie wątroby
Nadciśnienie
Stan przedrzucawkowy

Toksoplazmoza

Spowodowana AIDS lub inną chorobą wywołaną HIV

Gruźlica

Umiejscowienie pierwotne
Współistniejąca pylica, jeśli obecna
Sposób zarażenia

Zakażenie dróg moczowych

Pierwotne Należy określić organizm i lokalizację; np. *moczowód lub nerka*
Wtórne Należy określić chorobę będącą przyczyną wtórną (poprzedzającą);
np. *cukrzyca*

II NOWOTWORY

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi nowotworu:

- Typ morfologiczny, jeśli znany; np. *guz mózgu (astrocytoma) płat skroniowy mózgu*;
- Złośliwy, łagodny, itp., jeśli nie jest to charakterystyczne dla morfologii; np. *łagodny nowotwór prostaty*; np. *czerniak*;
- Umiejscowienie ognisk pierwotnych, podane tak dokładnie jak to możliwe, oraz umiejscowienie rozrostów wtórnych, jasno określonych jako wtórne;
- Jeśli rozrost pierwotny lub dokładne umiejscowienie w narządzie nie jest znane, należy to zaznaczyć;
- W celu uniknięcia dwuznaczności w interpretacji, jeśli używany jest termin „rak przerzutowy” powinno się określać poprzez zarówno co do pierwotnego jak i wtórnego umiejscowienia, oraz tego, czy przerzuty następują **do** (wtórny) czy **z** (pierwotny); np. przerzuty pierwotnie z piersi do płuca.

Zob. także paragraf 2.6.3 i ramka 6

Zob. także historie przypadku N. 11-15; 31

Rak

Umiejscowienie pierwotnego nowotworu, jeśli znane;
Umiejscowienie raka wtórnego
Typ morfologiczny, jeśli znany

Mięsak Kaposi'ego

Jako skutek choroby wywołanej przez HIV
Nie spowodowany zakażeniem HIV; np. *endemiczny mięsak Kaposi'ego skóry*

Białaczka

Ostra, podostra lub przewlekła
Typ Limfatyczna
Szpikowa
Monocytoza

Chłoniak

Typ; np. *Choroba Hodgkina*; *chłoniak nieziarniczy, mieszanokomórkowy*

Przerzuty	Należy określić czy przerzuty DO (Wtórne) czy przerzuty Z (Pierwotne); np. <i>przerzuty z piersi do płuca</i>
Nowotwór	Należy określić morfologię, złośliwość, umiejscowienie i charakter Typ Łagodny Złośliwy, z umiejscowieniem pierwotnego rozrostu
Choroba Pageta	Należy określić umiejscowienie; np. <i>piers, skóra</i> Należy określić czy złośliwy
Wtórny	Należy określić umiejscowienie pierwotne lub zaznaczyć umiejscowienie pierwotne jako Nieznane
Guz / Rozrost	Należy określić morfologię, złośliwość, umiejscowienie i charakter Typ Łagodny Złośliwy O nieznanym charakterze

Umiejscowienie nowotworu pierwotnego (np. *pierwotny nowotwór wewnętrznej powierzchni dolnej wargi*)

Warga	Usta	Gardło	Jama ustna	Skóra
dolna	policzek (śluzówka)	część nosowa gardła	język	srom
górna	przedśionek	część kraniowa gardła	gruczoł ślinowy	pochwa
spoidło	przeźródło zatrzonowa	część ustna gardła	podniebienie	prącie
skóra wargi	przekraczająca granicę	migdałek	dziąsło	moszna
przekraczająca granicę	nieznane	zachyłek gruszkowaty	przekraczająca granicę	czerniak (według umiejscowienia)
nieznane	przekraczająca granicę	nieznane	nieznane	inne określony typ (według umiejscowienia)
				nieznane
Wątroba	Jelito	Macica	Gruczoł wydzielania wewnętrzznego	Nadnercze
Mięsak	grube (okrężnica)	szyjka macicy	przytarczyca	rdzeń
mięsak naczyńniowy	cienkie	trzon macicy	przysadka	kora
Wątrobiak zarodkowy (hepatoblastoma)	okrężnica z odbytnicą	więzadła	nosowo-gardłowy	nieznane
wewnątrzkomórkowy przewód	nieznane	przekraczająca granicę	szyszynka	
wewnątrzwątrobowy		nieznane	wiele gruczołów	
nieznane			ciało przyaortowe	
			nieznane	
Układ oddechowy	Centralny system nerwowy	Narządy płciowe żeńskie	Narządy moczowe	
Jama nosowa	opony	jajnik	nerka	
ucho środkowe	mózg	przydatki	moczowód	
zatoki przynosowe	„określony” płat	łożysko	pęcherz	
śródpierście	„określona” komora	więzadło	cewka moczowa	
tchawica	pień mózgu	więzadło szerokie macicy	gruczoł cewki moczowej	
grasica	nerw czaszkowy	więzadło obłe macicy	przekraczająca granicę	
oskrzele	rdzeń kręgowy	przyciacza	nieznane	
krtań	ogon koński	trąbka Fallopie		
przekraczająca granicę	przekraczająca granicę	przekraczająca granicę		
nieznane	nieznane	nieznane		

III CHOROBY KRWI I NARZĄDÓW KRWIOTWÓRCZYCH ORAZ NIEKTÓRE CHOROBY PRZEBIEGAJĄCE Z UDZIAŁEM MECHANIZMÓW AUTOIMMUNOLOGICZNYCH

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób hematologicznych:

- Natura procesu chorobowego; np. *niedokrwistość złośliwa*;
- Czy dziedziczna, gdy ma to zastosowanie; np. *sferocytoza dziedziczna*;
- Jeśli wywołana lekami, należy podać nazwę leku i nazwę stanu z powodu którego był przepisany;

np. *niedobór krwinek spowodowany tabletkami przeciwbólowymi zażywany z powodu ostrego bólu pleców*.

Agranulocytoza	Przyczyna Jeśli spowodowana terapią lekową, należy określić stan, z powodu którego podawano lek
Niedokrwistość	Pierwotna Należy podać typ i naturę wszelkich niedoborów Wtórna Należy podać przyczynę wtórną
Krzepnięcie	Czynnik powodujący zaburzenia krzepnięcia; <i>np. wrodzony niedobór Czynnika IX</i>
Hemoglobinopatia	Należy określić naturę; <i>np. talasemia</i>

IV ZABURZENIA WYDZIELANIA WEWNĘTRZNEGO, STANU ODŻYWIENIA I PRZEMIANY METABOLICZNEJ

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemian metabolicznych:

- Natura procesu chorobowego lub zakłócenia funkcji; *np. niedoczynność kory nadnerczy; np. wrodzony zespół niedoboru jodu;*
- Typ niedoboru, itd.; *np. czysta hyperglicydemia;*
- Stopień nasilenia, gdy ma zastosowanie.

Zob. także historie przypadku N. 5; 7

Cukrzyca [/ moczówka]

Natura komplikacji lub objawu w konkretnym umiejscowieniu

Cukrzyca	Typ I lub II cukrzycy Z powikłaniem/powikłaniami; <i>np. nefropatia, choroba naczyń obwodowych</i>
Wole	Typ Proste Toksyczne Rozlane Jednoguzkowe Wieloguzkowe
Niedożywienie	Typ Wrodzone Czy spowodowane niedoborami czy chorobą (należy określić) Niedobory białkowe, (należy określić typ i stopień nasilenia)
Tarczycza	Zaburzenia, należy określić czy toksyczne
Mocznica	Przyczyna Związana z porodem lub ciążą

V ZABURZENIA PSYCHICZNE I ZABURZENIA ZACHOWANIA

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania:

- • Natura procesu chorobowego; *np. schizofrenia paranoidalna;*
- • Uzależnienie od leków (narkotyków) należy określić wchodzącą w grę substancję; *np. alkoholizm.*

Zob. także historie przypadku N. 25; 47

Otępienie	Przyczyna; <i>np. starcze, alkoholowe, w przebiegu miażdżycy, choroby Alzheimera lub wielozawałowe</i> Data początkowa
------------------	---

Upośledzenie umysłowe Stan fizyczny będący przyczyną wtórną

Zaburzenia psychiczne lub alienacja

Zaburzenie zachowania
 Bezpośrednia przyczyna zgonu
 Zaangażowana choroba ; *np. wrodzona, choroba mózgu, stwardnienie, kiła*

VI CHOROBY UKŁADU NERWOWEGO

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób układu nerwowego:

- Natura procesu chorobowego; *np. encefalopatia gąbczasta (choroba Jacoba-Creutzfeldta);*
- Organizm powodujący infekcję, gdy ma to zastosowanie; *np. Zapalenie opon mózgowych i mózgu wywołane przez Haemophilus influenzae;*
- Czy dziedziczna, gdy ma to zastosowanie; *np. sferocytoza neuropatia obwodowa dziedziczna.*

Zob. także historie przypadku N. 27

Pląsawica	Typ	Reumatyczna Z zajęciem serca Bez zajęcia serca Huntingtona Ciężarnych
Zapalenie mózgu	Typ	Ostre wirusowe Późne skutki wirusa Poszczepienne Idiopatyczne Meningokokowe Ropne Gruźlicze
Porażenie połowicze	Przyczyna i czas trwania;	<i>np. uraz rdzenia kręgowego w wyniku wypadku samochodowego - 20 lat wcześniej</i>
Wodogłowie	Wrodzone lub nabyte, i wówczas przyczyna wtórna	
Zapalenie nerwu	Umiejscowienie Przyczyna;	<i>np. alkohol, ołów, reumatyzm</i>
Porażenie; porażenie częściowe	Przyczyna;	<i>np. wywołane przez uraz okołoporodowy, kiła</i> Dokładna forma; <i>np. dziecięce, drżączka porażna</i>
Choroba Parkinsona	Należy określić, czy jako drżączka porażna czy jako następstwa ostrej infekcji mózgowej	

IX CHOROBY UKŁADU KRAŻENIA

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób układu krążenia:

- Natura procesu chorobowego; *np. Fala zwrotna reumatyczna; np. zapalenie wsierdza wywołane wirusem Coxsackie;*
- Umiejscowienie, jeśli zlokalizowane; *np. choroba nadciśnieniowa z zajęciem serca i nerek;*
- Ostre lub przewlekłe, gdy dotyczy; *np. ostre reumatyczne zapalenie osierdza;*
- Wszelkie powikłania.

Zob. także historie przypadku N. 16- 21; 2; 6; 26-28; 44

Tętniak	Umiejscowienie; <i>np. mózgu, tętnicy głównej</i> Przyczyna; <i>np. arteriosklerotyczny</i> Pęknięty lub rozwarstwiający
----------------	--

Stwardnienie, naciek miażdżycowy w ścianie naczynia (atheroma), lub miażdżycy

Jeśli współistniejący z nadciśnieniem, należy określić typ; *np. łagodne, złośliwe*;
Zaangażowane tętnice; *np. wieńcowe, mózgu*

Zapalenie tętnicy Zaangażowane tętnice; *np. wieńcowe, mózgu*;
Przyczyna; *np. arteriosklerotyczny, kiłowy*

Zapalenie stawów Typ *np. reumatoidalne, młodzieńcze*
Przyczyna; *np. pourazowe*
Umiejscowienie

Krążenia

Niewydolność

Rozszerzeń

Przerost

Dekompensacja

Choroba będąca przyczyną wtórną (poprzedzająca) powodująca dany stan

Choroba serca i naczyń krwionośnych

Szczegółowy stan chorobowy; *np. nadciśnieniowe*

Zapalenie serca Umiejscowienie Mięsień serca
Wsierdzie
Osierdzie
Typ Ostre
Reumatyczne
Meningokokowe lub wirusowe

Zwyrodnienie mózdkowe Przyczyny wtórna

Udar krwotoczny mózgu Przyczyna wtórna

Miażdżycy mózgowa Miażdżycy tętnic mózgowych lub stwardnienie rozsiane

Incydent naczyniowo-mózgowy (CVA)

Przyczyna Zawał
Wylew
Zakrzepowy/zatorowy

Choroba naczyń mózgowych

Natura choroby; *np. miażdżycy powodująca zawał, krwawienie niedrożność - zakrzepowe/zatorowe*

Głęboki zakrzep żylny

Jeśli w następstwie operacji: stan z powodu którego przeprowadzono operację
Z powodu (jako skutek): stan powodujący brak aktywności

Zator Umiejscowienie
Jeśli w następstwie operacji: stan z powodu którego przeprowadzono operację
Z powodu (jako skutek): stan będący przyczyną wtórną (poprzedzający) powodujący brak aktywności

Zapalenie wsierdzia Ostre lub przewlekłe
Umiejscowienie Zastawka dwudzielna, zastawka tętnicy głównej, zastawka pnia płucnego, zastawka trójdzielna
Przyczyna Reumatyczna, bakteryjna

Krwotok Umiejscowienie
Przyczyna (jeśli z powodu urazów należy podać okoliczności urazów)

Nadciśnienie Z zajęciem serca
zajęciem naczyń mózgowych
zajęciem nerek
ciężą
Jeśli wtórne, należy podać przyczynę wtórną

Zawał - mózgu

Czy spowodowany niedrożnością, zwężeniem, zatorom/zakrzepem

Zawał - serca

Umiejscowienie
Ostry, wygojony lub stary (przebyty)

Zapalenie mięśnia sercowego

Ostre lub przewlekłe
Przyczyna; np. *choroba reumatyczna, miażdżycy*;

Choroba naczyń obwodowych

Przyczyna; np. *miażdżycy*;
Umiejscowienie

Choroba reumatyczna

Czynna czy nieczynna
Z Naturą choroby serca
Przerost, zapalenie serca, zapalenie wsierdza

Stwardnienie

Tętnicze: Wieńcowe,
Tętnic mózgowych (należy określić czy rozsiane czy miażdżycowe)
Rozsiane, rdzeniowe (boczne, tylne), nerek

Zakrzep

Tętniczy (należy określić tętnicę)
Żył śródczaszkowych: Pochodzenia ropnego
Pochodzenia nieropnego
Późny skutek
Po poronieniu
Połogowy
Żyłny (należy określić umiejscowienie)
Żyły wrotnej
Jeśli pooperacyjny lub spowodowany leżeniem w łóżku, należy określić stan, który wymagał operacji lub unieruchomienia

Choroba zastawek

Objęta zastawka/objęte zastawki
Ostra lub przewlekła
Jeśli Reumatyczna: czynna lub nieczynna
Pochodzenia niereumatycznego: należy określić przyczynę

Choroba naczyń

Natura; np. *nadciśnieniowa, naczyń obwodowych*
Przyczyna

X CHOROBY UKŁADU ODDECHOWEGO

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób układu oddechowego:

- Natura procesu chorobowego; np. *Zapalenie płuc wywołane przez Pseudomonas*
- Ostre lub przewlekłe; powodujący infekcję organizm; np. *ostre zapalenie oskrzeli*;
- Jakakolwiek przyczyna zewnętrzna; np. *popromienne zapalenie płuc spowodowane inhalacją skażonego pyłu z wybuchu elektrowni atomowej*.

Zob. także historie przypadku N. 21-22; 1

Dychawica oskrzelowa Z przyczyn uczuleniowych lub z późnym początkiem

Niedodma Przyczyna wtórna

Zapalenie oskrzeli Typ ostre lub przewlekłe
Z dychawicą oskrzelową, rozedmą płuc, itp.

Zapalenie oskrzelików¹

Pierwotne, hipostatyczne lub spowodowane aspiracją

Czynnik przyczynowy i przyczyna wtórna, jeśli występują, przyczyniające się do choroby lub stanu

Serce płucne

Przyczyna wtórna, jeśli inne niż pierwotne
Ostre lub przewlekłe

Choroba płuc (przewlekła)

Natura procesu chorobowego; *np. zaporowa*

Zaporowa choroba górnych dróg oddechowych

Typ Przewlekła
Ostra infekcja dolnych dróg oddechowych
Ostre zaostrzenie dychawicy oskrzelowej, rozstrzenie oskrzeli, rozedma płuc, itp.

Obrzęk płuc

Typ Ostry
Hipostatyczny
Wtórny wobec choroby serca (należy określić chorobę)
Z nadciśnieniem
Hipostatyczny czy obwodowy, należy określić stan wymagający braku aktywności
Przewlekły i spowodowany czynnikami zewnętrznymi (należy określić przyczynę i czynniki)

Wysięk opłucnowy

Przyczyna, szczególnie czy jest nią gruźlica

Pylica

Czy Krzemica
Pylica węglowo-krzemowa
Pylica azbestowa
Współistniejąca z gruźlicą
Inne (proszę określić)

Zapalenie płuc wywołane przez Pneumocystosis

Jeśli jako skutek choroby wywołanej przez HIV

Zapalenie płuc¹

Typ organizmu
Hipostatyczne czy obwodowe, należy określić chorobę będącą przyczyną wtórną

Odma opłucnowa

Przyczyna Urazowa
Samoistna
W przypadku wtórnej należy zawsze podać przyczynę wtórną lub etiologię

Zator płucny²

Jeśli w następstwie operacji, należy podać stan, z powodu którego operacja została przeprowadzona
Jeśli z powodu braku aktywności, należy podać stan powodujący brak aktywności;
Czy jest związany z porodem, poronieniem lub doustnymi środkami antykoncepcyjnymi

Niewydolność oddechowa

Należy określić przyczynę wtórną

Krzemica (zob. także historie przypadku N. 32)

Czy współistniejąca z gruźlicą

Gruźlica

Umiejscowienie pierwotne
Współistniejąca pylica, jeśli obecna

¹ **Zapalenie płuc i zapalenie oskrzelików**

Gdy zgon jest spowodowany zapaleniem płuc lub zapaleniem oskrzelików należy określić czy stan ten jest pierwotny hipostatyczny czy spowodowany zachłyśnięciem (np. krwią, jedzeniem, smółką, itp.). Należy podać przyczynę wszelkich poprzedzających stanów będących przyczynami wtórnymi które doprowadziły do zapalenia płuc i określić powodujący je organizm. Jeśli zapalenie płuc zostało spowodowane osłabieniem lub brakiem aktywności należy określić stan prowadzący do braku aktywności lub osłabienia.

² **Zator płucny**

Zator płucny rzadko występuje samoistnie u osoby poniżej 75 lat i istnieje szereg wtórnych przyczyn takiego stanu. Gdy zator płucny jest bezpośrednią przyczyną lub sposobem, w jaki nastąpił zgon, wówczas powinien być określony w ten sposób w Części Ia karty zgonu, zaś jego wtórna przyczyna/przyczyny podane w liniach poniżej.

XI CHOROBY UKŁADU TRAWIENNEGO

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób zakaźnych:

- Natura procesu chorobowego; *np. uchyłkowatość jelita czczego;*
- Umiejscowienie; *np. Choroba Crohna okrężnicy;*
- Ostre lub przewlekłe, gdy ma to zastosowanie; *np. ostre reumatyczne zapalenie trzustki;*
- Natura wszelkich powikłań; *np. ostre zapalenie wyrostka robaczkowego z rozlanym zapaleniem otrzewnej.*

•
Zob. także historię przypadku N. 4

Zapalenie wyrostka robaczkowego

Ostre lub przewlekłe
Z zapaleniem otrzewnej lub ropniem

Marskość wątroby Przyczyna; *np. alkoholowa*

Biegunka Przyczyna wtórna (jeśli nieznana, to czy uważana za zakaźną czy nie)

Zapalenie żołądkowo-jelitowe

Przyczyna zakaźne czy niezakaźne

Wymioty krwawe Przyczyna wrzód żołądka, ujemne skutki leków, itp.

Zapalenie wątroby Typ Ostre lub przewlekłe
Alkoholowe
Noworodków
Okresu ciąży, porodu lub połogu
Wirusowe (jeśli tak, to czy typu a, b, c, d, e)

Niewydolność wątroby

Przyczyna; *np. ostra zakaźna, poszczenienna, po transfuzji, toksemia okresu ciąży lub połogu)*

Niedrożność jelita

Przyczyna
Jeśli Rak należy podać umiejscowienie i typ
Przepuklina, należy podać typ
Porażenie w następstwie operacji, należy podać stan, z powodu którego operacja została przeprowadzona

Niedrożność porażenna

Przyczyna wtórna

Wrzód trawienny Umiejscowienie Żołądka, żołądka i dwunastnicy
Z Krwawieniem, przebijający

Wrzód Umiejscowienie
Przebijający lub z krwawieniem

XIII CHOROBY UKŁADU KOSTNO-STAWOWEGO, MIĘŚNIOWEGO I TKANKI ŁĄCZNEJ

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób układu kostno-mięśniowego:

- Natura procesu chorobowego;
- Nazwa wywołującego organizmu; *np. przewlekłe zapalenie kości i szpiku wywołane przez staphylococcus aureus;*
- Choroba układowa będąca przyczyną wtórną, gdy dotyczy;
- Umiejscowienie;
- Powikłanie; w przypadku zniekształceń: czy wrodzone czy nabyte; *np. nabyta kifoskolioza.*

Złamania (zob. opis urazów)

Umiejscowienie

Patologiczne czy urazowe (należy podać okoliczności urazu, jeśli spowodowane urazem)

Reumatyzm

Należy określić ostry stawowy; podostry stawowy

Nie wolno stosować tego terminu do stwierdzania innych chorób; przewlekły reumatyzm stawowy powinien być podany jako reumatoidalne zapalenie stawów, zwyrodnienie stawów międzykręgowych, zapalenie stawów kręgosłupa

Boczne skrzywienie kręgosłupa (skolioza)

Nabyta; *np. gruźlicza, osteoporoza*

Wrodzona

Zapalenie stawów kręgosłupa

Czy Zesztywniające
 Zniekształcające
 Rzeżączkowe
 Krzyżowo-biodrowe
 Gruźlicze

XIV CHOROBY UKŁADU MOCZOWO-PŁCIOWEGO

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi chorób układu moczowo-płciowego:

- Ostre lub przewlekłe; *np. przewlekłe zapalenie nerek;*
- Zespół kliniczny i zmiana patologiczna; *np. zespół nerczycowy ze zmianami wywołanymi przez błonistorozplamowe kłębkowe zapalenie nerek;*
- Umiejscowienie kamicy; organizm wywołujący infekcję i umiejscowienie infekcji; natura powikłań; *np. ostra niewydolność nerek ze zmianą martwiczą w części rdzeniowej.*

Zapalenie błony śluzowej macicy-otrzewnej

Zakażenie połogowe czy po poronieniu

Niewydolność nerek

Ostra lub przewlekła

Przyczyna: wywołana przez środki przeciwbólowe, cukrzycę, itp.

Zapalenie nerek/ Zapalenie kłębuszków nerkowych

Typ Ostre, podostre przewlekłe
 Z obrzękiem
 Zakaźne lub toksyczne (przyczyna)
Czy współistniejące z Nadciśnieniem
 Stwardnieniem
 Chorobą serca
 Ciężą

Choroba lub niewydolność nerek

Ostra, przewlekła lub schyłkowa

Przyczyna wtórna; *np. nefropatia cukrzycowa*

Z nadciśnieniem, chorobą serca, martwicą

Zapalenie jajowodu

Ostre lub przewlekłe

Rzeżączkowe, gruźlicze, po poronieniu, połogowe

XV CIĄŻA, PORÓD I POŁÓG

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi zgonów związanych z ciążą, porodem i połogiem:

- Natura procesu chorobowego; *np. przewlekłe zapalenie kości i szpiku;*
- Natura powikłania; *np. pęknięta ciąża jajowodowa;*

- Czy podczas porodu wystąpiła patologia; *np. poród patologiczny z powodu położenia poprzecznego; poród z wydobyciem pośladków;*
- Odstęp czasowy zgonu wobec porodu;
- W przypadku poronienia: czy poronienie samoistne czy wywołane; natura powikłania; dokonane legalnie czy nielegalnie, jeśli wywołane.
np. posocznica narządów miednicy w następstwie nielegalnie wywołanego poronienia.

Zob. także historie przypadku N. 29-31

Poronienie	Samoistne lub wywołane Należy podać przyczynę, jeśli jest znana; czas trwania ciąży; oraz wskazać ewentualną infekcją lub toksemię.
Krwawienie przedporodowe	Przyczyna; <i>np. zaburzenia krzepnięcia, łożysko przodujące</i>
Zapalenie błony śluzowej macicy-otrzewnej	Należy określić, czy zakażenie położowe czy po poronieniu
Ropień narządów miednicy; Zapalenie przymacicza; Zapalenie otrzewnej; Zapalenie żył	Przyczyna, zwłaszcza czy spowodowane infekcją podczas porodu czy po poronieniu
Ropień narządów miednicy	Przyczyna Należy określić, czy zakażenie położowe czy po poronieniu
Ciąża	Należy określić pośrednie przyczyny prowadzące do zgonu Ciężka rzucawka
Gorączka położowa	Typ infekcji; obecność zatoru; zapalenie żył; zakrzep; posocznica Nie można stosować tego terminu do oznaczania zakażeń po poronieniu
Toksemia	Przyczyna wtórna Ciąża (należy określić) Albuminuria Rzucawka Wymioty ciężarnych Zapalenie wątroby Nadciśnienie Stan przedrzucawkowy

XVII WADY ROZWOJOWE WRODZONE, ZNIEKSZTAŁCENIA I ABERRACJE CHROMOSOMOWE

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi nieprawidłowości wrodzonych:

- Umiejscowienie i typ nieprawidłowości; *np. zarośnięcie okrężnicy;*
- Należy określić że wrodzone, jeśli nie jest to oczywiste, *np. wrodzone zwężenie lewego ujścia żylnego;*
- Powikłania; *np. rozszczep kręgosłupa ze współistniejącym wodogłowiem.*

XVIII OBJAWY, CECHY CHOROBY ORAZ NIEPRAWIDŁOWE WYNIKI BADAŃ KLINICZNYCH I LABORATORYJNYCH, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANE

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi objawów, cech chorobowych oraz nieprawidłowo określonych stanów:

- Podawanie objawów nie powinno zastępować pełnego opisu chorób;
- Jeśli wyniki sekcji zwłok będą uwzględnione, należy odpowiednio zaznaczyć.

Zob. także historie przypadku N. 12; 23-25

Ropień	Umiejscowienie Przyczyna / Organizm
Zrosty	Jeśli w następstwie operacji, należy podać poprzedzający stan będący przyczyną wtórną przeprowadzenia operacji, oraz odstęp czasowy od operacji
Wodobrzusze	Należy określić przyczynę wtórną
Kamica	Umiejscowienie i ewentualne występowanie niedrożności
Kacheksja	Typ Wrodzona Z powodu niedoborów czy choroby (należy określić) Z powodu niedoborów białkowych, (należy określić typ i stopień nasilenia)
Przełom	Należy określić: w udarze mózgowym; w zapaleniu wyrostka robaczkowego, padaczkę; w porodzie; hysterii; <u>Komentarz (BS-W, JG): najczęściej w chorobach tarczycy i nadciśnieniu tętniczym.</u>
Torbiel	Umiejscowienie Wrodzona, mnoga, bąblowcowa, skórzasta
Oslabienie	Przyczyna wtórna
Zgorzel (gangrena)	Umiejscowienie Typ W przebiegu miażdżycy, cukrzycowa, spowodowana przez laseczkę zgorzeli gazowej, itp.
Wymioty krwawe	Przyczyna Wrzód żołądka, ujemne skutki leków, itp.
Wylew	Umiejscowienie Przyczyna (jeśli z powodu urazów należy podać okoliczności urazów)
Krwioplucie	Jeśli spowodowane gruźlicą należy to zaznaczyć
Żółtaczka	Nieżytowa, epidemiczna, hemolityczna Należy określić przyczynę wtórną: stan spowodowany porodem, ciążą, szczepieniem, transfuzją
Stolce smołowate	Przyczyna wtórna; <i>np. Pierwotny rak okrężnicy poprzecznej</i>
Wiek starczy	Należy podać sekwencję etiologiczną
Starość	Z Otępieniem, chorobą Alzheimera, itp. <u>Komentarz (BS-W, JG): choroba Alzheimera jest bardziej precyzyjną przyczyną niż starość.</u>
SIDS (zespół nagłej śmierci niemowląt) (zob. także paragraf 2.6.4)	Należy podać w ten sposób, jeśli nie wystarczy określenie „nagła śmierć”
Zwężenie, zaciśnięcie	Umiejscowienie Wrodzone czy nabyte (należy określić przyczynę)
Tężyczka	Należy określić, czy Z powodu braku przytarczyc Współistniejąca z krzywicą Drgawki
Wrzód	Umiejscowienie Z perforacją lub z krwawieniem

XIX URAZY, ZATRUCIA, NIEKORZYSTNE EFEKTY OPIEKI MEDYCZNEJ (Rozdział XXI ICDX) ORAZ INNE SKUTKI DZIAŁANIA CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH

(Rozdziały poruszające kwestie zgonów spowodowanych użyciem przemocy lub przyczynami innymi niż naturalne powinny być POMINIĘTE przez lekarzy nieupoważnionych do poświadczania zgonów w tych krajach, w których za wystawianie kart w takich przypadkach odpowiadają specjalnie wyznaczeni specjaliści).

Komentarz (GUS):

W Polsce nie ma specjalnych uprawnień dla konkretnych specjalistów (np. koronera) powołanych do orzekania o zgonie w przypadkach innych niż naturalne. Z kolei inne przepisy wskazują na konieczność udziału/zgłoszenia faktu policji.

Uwaga: Przy obecnie obowiązującym systemie kodowania w Polsce, kody z rozdziału XIX nie mogą być stosowane jako wyjściowa przyczyna zgonu. Kodowana jest zewnętrzna przyczyna zgonu (rozdział XX).

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości opisowi urazów, zatruc, oraz niekorzystnych efektów opieki medycznej wynikających z przyczyn zewnętrznych.
(Więcej wskazówek znajduje się w rozdziale 3)

Zob. także historie przypadku N. 35-37; 41-54

Następstwo niekorzystnego działania leku zastosowanego dla celów leczniczych

- Należy podać zajście takiego faktu;
- Nazwa leku; np. *Niedokrwistość aplastyczna wynikająca z leczniczego dawkowania chloramfenikolu w leczeniu zakażenia układu moczowego*
- Natura niekorzystnego działania; np. *Zapalenie opon mózgowych w wyniku szczepienia*
- Wszelkie powikłania; np. *ostra niewydolność nerek z martwicą brodawek nerkowych spowodowana leczeniem zapalenia stawów aspiryną*
- Leczony stan
- Należy określić okoliczności (zob. kolejny paragraf na tej liście)
-

Urazy

- Typ urazu; np. *złamanie kręgu szyjnego z uszkodzeniem rdzenia kręgowego, np. samouszkodzenie*
- Umiejscowienie, podane tak precyzyjnie jak to możliwe; np. *otwarte złamanie szyjki kości udowej*
- Powikłania
- Należy określić okoliczności (zob. kolejny paragraf na tej liście)

Zatrucie

- Zastosowana substancja
- Czy przypadkowe, samobójcze, zabójstwo, lub jest to niemożliwe do określenia; np. *przypadkowe zatrucie lekami nasennymi; np. przypadkowe przedawkowanie heroiny; np. zabójstwo poprzez zatrucie arsenikiem*
- Należy określić okoliczności (zob. kolejny paragraf na tej liście)

XX ZEWNĘTRZNE PRZYCZYNY ZACHOROWANIA I ZGONU

Komentarz GUS: W przypadkach zgonów w wyniku urazów i zatruc – jako wyjściową przyczynę zgonu należy stosować kody z Rozdziału XX

Ogólne informacje, które ma podać osoba poświadczająca w celu dodania szczegółowości określeniu zewnętrznej przyczyny zgonu:

- Należy podać urazy (zob. poprzedni rozdział na tej liście);
- Należy określić okoliczności (zob. także ramki 7 i 8).

(Więcej wskazówek znajduje się w rozdziale 3).

Zob. także historie przypadku N. 41-54

Wypadki przy zabiegach medycznych

- Należy podać wszelkie powikłania po zabiegach
- Należy opisać okoliczności wypadku i podać zabieg medyczny
- Należy podać stan, z powodu którego został wykonany zabieg
- Zawsze należy podać czas trwania, w przypadku każdej choroby i stanu, łącznie z opieką medyczną

Data doznania urazu

- Jeśli różna od daty zgonu
- Jeśli występuje na krajowej karcie zgonu

Rodzaj śmierci

- Przypadkowa; *np. (przypadkowe) utonięcie podczas zabawy w wodzie*
- Samobójstwo; *np. (samobójstwo poprzez) utopienie się*
- Zabójstwo; *np. (zabójstwo poprzez) dźgnięcie w serce*
- Rodzaj śmierci niemożliwy do ustalenia; *np. wybuch spowodowany pożarem w fabryce (nie było możliwe określenie, czy pożar był wywołany celowo czy spowodowany przypadkowo)*

Miejsce doznania urazu (nie jest przedstawiona kompletna lista)

- Dom (pensjonat; kemping dla mieszkalnych przyczep turystycznych; dom wiejski; garaż; basen lub kort tenisowy w prywatnym domu lub ogrodzie; itp.)
- Zakład pobytowy (akademik; dom opieki; obóz wojskowy; dom poprawczy; itp.)
- Szkoła, inna instytucja i rejon administracyjny (obóz; kościół; sala taneczna; przedszkole; teatr; itp.)
- Teren sportowy (boisko baseballowe; sala gimnastyczna; szkółka jeździecka; ogólnodostępny kort tenisowy; itp.)
- Ulica i autostrada (autostrada; chodnik; itp.)
- Teren handlowy i usługowy (kasyno; warsztat samochodowy; rynek; przystanek (autobusowy) (kolejowy); magazyn; itp.)
- Teren przemysłowy i teren budowy (budynek [dowolny] w budowie; budynek fabryczny; teren fabryczny; kopalnia (węgla) (żwiru) (piasku); tunel w budowie; itp.)
- Gospodarstwo rolne (budynek gospodarski; teren gospodarstwa rolnego poddany rekultywacji; ranczo; itp.)
- Inne (plaża; kemping dla przyczep turystycznych, gdzie indziej nie wymieniony; las; park rozrywki (ogólnodostępny); staw lub jezioro; linia kolejowa; zoo; itp.)

Wypadek komunikacyjny (zob. ramka 7)

- Typ pojazdu (samochód, ciężki środek transportu, motocykl, rower, itp.)
- Ofiara wypadku (kierowca, pasażer, pieszy, osoba poza pojazdem, itp.); *np. kierujący pociągiem w zderzeniu ze zwałonym drzewem leżącym na torach; np. pilot samolotu zestrzelony podczas działań wojennych*
- Należy określić przedmiot/przedmioty lub typ/typy pojazdów mające udział w zdarzeniu
- Położenie podczas wypadku (na autostradzie, poza autostradą, tory kolejowe, stok narciarski, tory kolejowe, pole do jazdy terenowej, port morski,) (zob. także „Miejsce doznania urazu” powyżej).

[Komentarz \(GUS\):](#)

XXI CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA STAN ZDROWIA I KONTAKT ZE SŁUŻBĄ ZDROWIA - patrz opis do rozdziału XIX, str. 97.

Słowniczek

Określenie „WHO” wskazuje, że definicja jest zaczerpnięta z oficjalnych publikacji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

Aborcja (poronienie wywołane) – Celowe przerwanie ciąży dokonane przez specjalistę, z zamiarem usunięcia produktów zapłodnienia.

Bezpośredni zgon położniczy Zgony wynikające z powikłań położniczych stanu ciąży (ciąży, porodu i połogu), z powody interwencji, braku podjęcia działania, niewłaściwego leczenia, lub z powodu łańcucha zdarzeń wynikającego z któregoś z nich (WHO).

Bezpośrednia przyczyna zgonu – Jakakolwiek choroba lub stan podana w linii (a) w Części I karty zgonu bezpośrednio prowadząca do zgonu i będąca konsekwencją choroby podanej w niższych liniach w części I. Znana także jako ostateczna, bezpośrednia lub końcowa przyczyna zgonu.

Całość przyczyn zgonu - Wszystkie choroby, stany chorobowe, oraz urazy, które albo spowodowały zgon, albo przyczyniły się do niego, oraz okoliczności wypadku lub użycia przemocy, które spowodowały takie urazy.

Czas trwania choroby – Czas, jaki upłynął między wystąpieniem przyczyny (początkiem choroby) a zgonem.

Czynność - W przypadku zgonu z przyczyn zewnętrznych określa, co robił zmarły w momencie doznania urazu. Jest to istotna informacja dla celów zapobiegania wypadkom.

Epidemiologia - Badanie rozpowszechnienia i czynników warunkujących stany i zdarzenia związane ze zdrowiem w określonych populacjach, oraz zastosowanie tego badania do kontroli problemów zdrowotnych.

Jakość wypełniania kart zgonu – Dobrze wypełniona karta zgonu powinna gwarantować dokładność i wykorzystywać wszystkie szczegółowe terminy diagnostyczne odnośnie wszystkich pozycji; sekcja przyczyny zgonu powinna zawierać pojedynczą sekwencję w części I ze wskazaniem czasu trwania; inne możliwe dodatkowe (przyczyniające się) stany powinny być podane w części II.

Jednostka – Termin diagnostyczny lub stan podawany na karcie zgonu stanowiący możliwą do zakodowania pozycję.

Jednostka powiązana z jednym terminem - jednostka diagnostyczna, która jest możliwa do zaklasyfikowania do jednego kodu ICD-10. Może to być jedno słowo lub więcej niż jedno słowo.

Karta zgonu Oficjalne zapisy poszczególnych zgonów zawierające przyczynę zgonu poświadczoną przez lekarza, lub innego prawnie upoważnionego specjalistę, jak również wszelkie inne wymagane informacje identyfikujące.

Kobiety w wieku reprodukcyjnym (lub kobiety w wieku rozrodczym) – Odnosi się do wszystkich kobiet w wieku 15 do 49 lat (WHO).

Kod ICD-10 – Pojedynczy ciąg alfanumeryczny odpowiadający chorobie, lub urazowi lub ich związkowi.

Miejsce doznania urazu – Miejsce, w którym nastąpił uraz.

Miejsce zgonu – Miejsce, w którym nastąpił zgon.

Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób (ICD) - Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób. Szeroko stosowany system klasyfikacji chorób i urazów. Każda choroba lub zestaw chorób ma przypisany sobie kod ICD lub grupę ICD.

Modyfikacja kliniczna ICD (ICD-CM) – Wariant ICD wykorzystywany do klasyfikowania zachorowalności (stanów i interwencji), dający bardzo dokładny opis.

Okoliczności urazu, zatrucia lub użycia przemocy - Wszystkie zdarzenia otaczające i/lub powodujące urazy, zatrucie lub użycie przemocy.

Okres noworodkowy - Rozpoczyna się w momencie urodzenia i kończy 28 pełnych dni po urodzeniu. Zgony noworodków (zgony wśród urodzeń żywych podczas pierwszych 28 pełnych dni życia) może być podzielony na wczesne zgony noworodków, występujące podczas pierwszych siedmiu dni życia, oraz późne zgony noworodków, występujące po siedmiu „ale przez 28 pełnych dniach życia (WHO).

Okres okołoporodowy - Rozpoczyna się w 22 pełne tygodnie (154 dni) od rozpoczęcia okresu ciąży (gdy waga urodzeniowa wynosi zwykle 500 g) i kończy się siedem pełnych dni po urodzeniu (WHO). Początkowa przyczyna wtórna jest, z medycznego punktu widzenia, początkiem ciągu zdarzeń, który ostatecznie spowodował zgon; w tym podręczniku jest często określana jako „wyjściowa przyczyna zgonu”.

Poronienie (poronienie samoistne) - celowo pozostawione puste w celu umożliwienia adaptacji przez kraje.

Pośredni zgon położniczy - Zgon w następstwie uprzednio istniejącej choroby, lub choroby, która rozwinęła się podczas ciąży i która nie była bezpośrednio wynikiem stanów położniczych, ale która połączyła się z fizjologicznym wpływem ciąży (WHO).

Późny zgon matki – zgon kobiety spowodowany bezpośrednio lub pośrednio przyczynami położniczymi po 42 dniach, ale mniej niż rok po zakończeniu ciąży (WHO).

Przyczyna dodatkowa – jakkolwiek przyczyna zgonu, która nie jest ani bezpośrednią, ani pośrednią, ani początkową wtórną ani wyjściową przyczyną, jest dodatkową przyczyną zgonu. (tzn. stany które powinny być podane w części II).

Przyczyna pośrednia – jakkolwiek przyczyna pomiędzy początkową przyczyną wtórną a bezpośrednią przyczyną zgonu, lub - jeśli karta zgonu nie została wypełniona poprawnie - jakkolwiek stan, który osoba poświadczająca powinna była tam podać. Znana także jako powikłanie.

Przyczyna wtórną - Dowolna przyczyna wchodząca w ciąg zdarzeń prowadzących do zgonu, za wyjątkiem bezpośredniej przyczyny (na przykład: przyczyną wtórną stanu podanego w linii I(a) jest stan podany w linii I(b)), lub, jeśli karta nie została wypełniona poprawnie, stan który osoba poświadczająca powinna była tam podać.

Przyczyna zgonu – każdy stan prowadzący do zgonu lub przyczyniający się do zgonu i który można zaklasyfikować zgodnie z systemem Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób (ICD).

Rodzaj śmierci – Rodzaj śmierci pomaga wyjaśnić sposób w jaki nastąpił zgon/intencję związane ze zgonem. Najczęstsze możliwości klasyfikacji odnośnie tej zmiennej to: Naturalny (z przyczyn chorobowych), Wypadek, Samobójstwo, Zabójstwo, oraz Nieustalony.

Rodzina klasyfikacji – to pojęcie, stworzone przez WHO, sugeruje, że problemy związane ze zdrowiem mogą być klasyfikowane przy zastosowaniu wielu różnych klasyfikacji, zależnie od potrzeb i celów użytkownika; ICD10 stanowi „trzon” tej rodziny, ale jest obecnie „otoczone” przez różne adaptacje przeznaczone dla szczegółowych dziedzin (onkologii, psychiatrii, itp...) opartych na diagnozie i przez inne klasyfikacje nie oparte na diagnozie (ICF, zabiegów medycznych, itp.), które mogą korzystać z ICD10 lub być od niego niezależne.

Sekwencja – dwa lub większa liczba stanów podanych na kolejnych liniach w Części I, z których każdy jest dopuszczalną przyczyną stanu podanego na linii nad nim.

Skorygowana karta zgonu – Druga karta zgonu poprawiająca informacje dostarczone odnośnie tego samego zmarłego w poprzednio wystawionej karcie zgonu. Skorygowana karta zgonu uwzględnia nowe wyniki badań klinicznych, w ten sposób zmieniając lub uzupełniając podane przyczyny zgonu.

Statystyka demograficzna – Dane zebrane w wyniku ciągłego lub okresowego zapisywania lub rejestrowania wszystkich „faktów demograficznych”, takich jak urodzenia, zgony, małżeństwa i rozwody.

Śmierć płodu (martwo urodzony płód) - Zgon przed całkowitym wydaleniem lub usunięciem z organizmu matki produktu zapłodnienia, niezależnie od czasu trwania ciąży; zgon jest sygnalizowany tym, że po takim oddzieleniu płód nie oddycha ani nie wykazuje innych oznak życia, takich jak bicie serca, pulsowanie pępowiny, lub jednoznaczny ruch mięśni podległych woli (WHO).

Takie karty zgonu przyczyniają się do właściwego kodowania i powstawania wysokiej jakości danych statystycznych. Te zasady kodowania poprawiają użyteczność i porównywalność statystyk umieralności między krajami poprzez preferowanie pewnych kategorii i poprzez konsolidowanie stanów.

Trend - ewolucja zjawiska w czasie.

Urazy w pracy - zamierzone lub niezamierzone urazy, które zdarzają się osobie podczas pracy lub wolontariatu.

Urodzenie żywe - Całkowite wydalenie lub usunięcie z organizmu matki produktu zapłodnienia, niezależnie od czasu trwania ciąży, gdy płód po takim oddzieleniu oddycha lub wykazuje inne oznaki życia, takie jak bicie serca, pulsowanie pępowiny, lub jednoznaczny ruch mięśni podległych woli, niezależnie od tego, czy pępowina została przecięta i czy łożysko jest połączone; każdy produkt takiego porodu jest uważany za żywy (WHO).

Urodzeniowa masa ciała – Pierwsza masa ciała płodu lub noworodka stwierdzona po urodzeniu. (WHO) (zob. niska, bardzo niska i skrajnie niska urodzeniowa masa ciała).

- **Niska urodzeniowa masa ciała** – Mniejsza niż 2.500 g (do 2,499 g) (WHO).
- **Bardzo niska urodzeniowa masa ciała** – Mniejsza niż 1.500 g (do 1.499 g) (WHO).
- **Skrajnie niska urodzeniowa masa ciała** – Mniejsza niż 1.000 g (do 999 g) (WHO).

Wiek płodowy/Okres płodowy – Czas trwania ciąży jest mierzony od pierwszego dnia ostatniego normalnego okresu miesiączkowania. Wiek płodowy jest wyrażany w pełnych dniach lub pełnych tygodniach (np. zdarzenia

mające miejsce 280 do 286 pełnych dni po początku ostatniego normalnego okresu miesiączkowania są traktowane jako mające miejsce w 40 tygodniach ciąży) (WHO).

- **Wiek płodowy, przed terminem** – Mniej niż 37 pełnych tygodni (mniej niż 259 dni) ciąży (WHO).
- **Wiek płodowy, w terminie** - Od 37 pełnych tygodni do mniej niż 42 pełnych tygodni (259 do 293 dni) ciąży (WHO)
- **Wiek płodowy, po terminie** - Ponad 42 pełne tygodnie (294 dni) ciąży (WHO)

Właściwie uszeregowane – Stany należy uszeregować w odpowiedniej kolejności, odzwierciedlającej ciąg zdarzeń.

Wybrana wyjściowa przyczyna zgonu – stan, który jest wybrany albo czasowo albo ostatecznie przy zastosowaniu międzynarodowych zasad wyboru.

Wyjściowa przyczyna wtórna (zapis w tekście angielskim: „*originating antecedent cause*”) – termin ten oznacza stan podany w najniższej wykorzystywanej linii w Części I, lub, jeśli karta nie została wypełniona poprawnie, stan który osoba poświadczająca powinna była tam podać.

Komentarz (GUS):

Termin „wyjściowa przyczyna wtórna” (ang. „*originating antecedent cause*”) może wydawać się określeniem błędnym (poprzez zestawienie pojęć „wyjściowa” i „wtórna”), ponieważ w polskiej terminologii funkcjonują trzy kategorie: przyczyna wyjściowa, przyczyna wtórna i przyczyna bezpośrednia. Jednakże termin „wyjściowa przyczyna wtórna” staje się czytelny, jeśli wziąć pod uwagę wzór międzynarodowej karty zgonu. W Części I tej karty opisywane są m.in. „Przyczyny wtórne”. Pozostawiono tam możliwość zastosowania opisu od jednej do trzech/czterech przyczyn, uszeregowanych chronologicznie względem ich występowania oraz stanowiących sekwencyjną, logiczną całość przyczynowo-skutkową (linie a-c/d). Niezależnie od liczby opisanych przyczyn ostatni opis zawsze stanowi przyczynę wyjściową. Np. w przypadku opisaną (w chronologii występowania) trzech przyczyn wtórnych (linie od a do c), ostatnia z nich (linia c) będzie oznaczała przyczynę wyjściową; w sytuacji wypełnienia tylko jednej linii (a) zawarty w niej opis automatycznie będzie oznaczał przyczynę wyjściową.

Wyjściowa przyczyna zgonu – Choroba, która zapoczątkowała ciąg zdarzeń chorobowych prowadzących bezpośrednio do zgonu, lub okoliczności wypadku, urazu lub użycia przemocy, które spowodowały uraz śmiertelny (WHO).

Wypadek podczas opieki medycznej – wypadek lub zatrucie podczas operacji lub w inny sposób podczas opieki medycznej.

Wypadki komunikacyjne - Wszelkie wypadki z udziałem urządzeń zaprojektowanych głównie do przewożenia osób lub towarów z jednego miejsca w drugie, lub w ten sposób wykorzystywanych.

Zapytanie - Zwrócenie się przez system statystyki demograficznej do osoby poświadczającej o informacje, w związku z trudnościami w przypisaniu odpowiednich kodów do dostarczonej karty zgonu.

Zasady kodowania - Zasady kodowania zawarte w odpowiedniej wersji ICD opublikowanej przez Światową Organizację Zdrowia, pozwalają na systematyczny wybór wyjściowej przyczyny zgonu z pośród wszystkich jednostek podanych na karcie zgonu.

Zautomatyzowany system kodowania – Systemy oparte na narzędziach programowych, przydzielające kody ICD jednostkom (zob. jednostka) podawanym w kartach zgonów i poprzez zastosowanie zasad ICD, określające wyjściową przyczynę zgonu. Wykorzystanie takich narzędzi pozwala na uniknięcie błędów w kodowaniu, oraz umożliwia reprodukowalność i porównywalność między krajami.

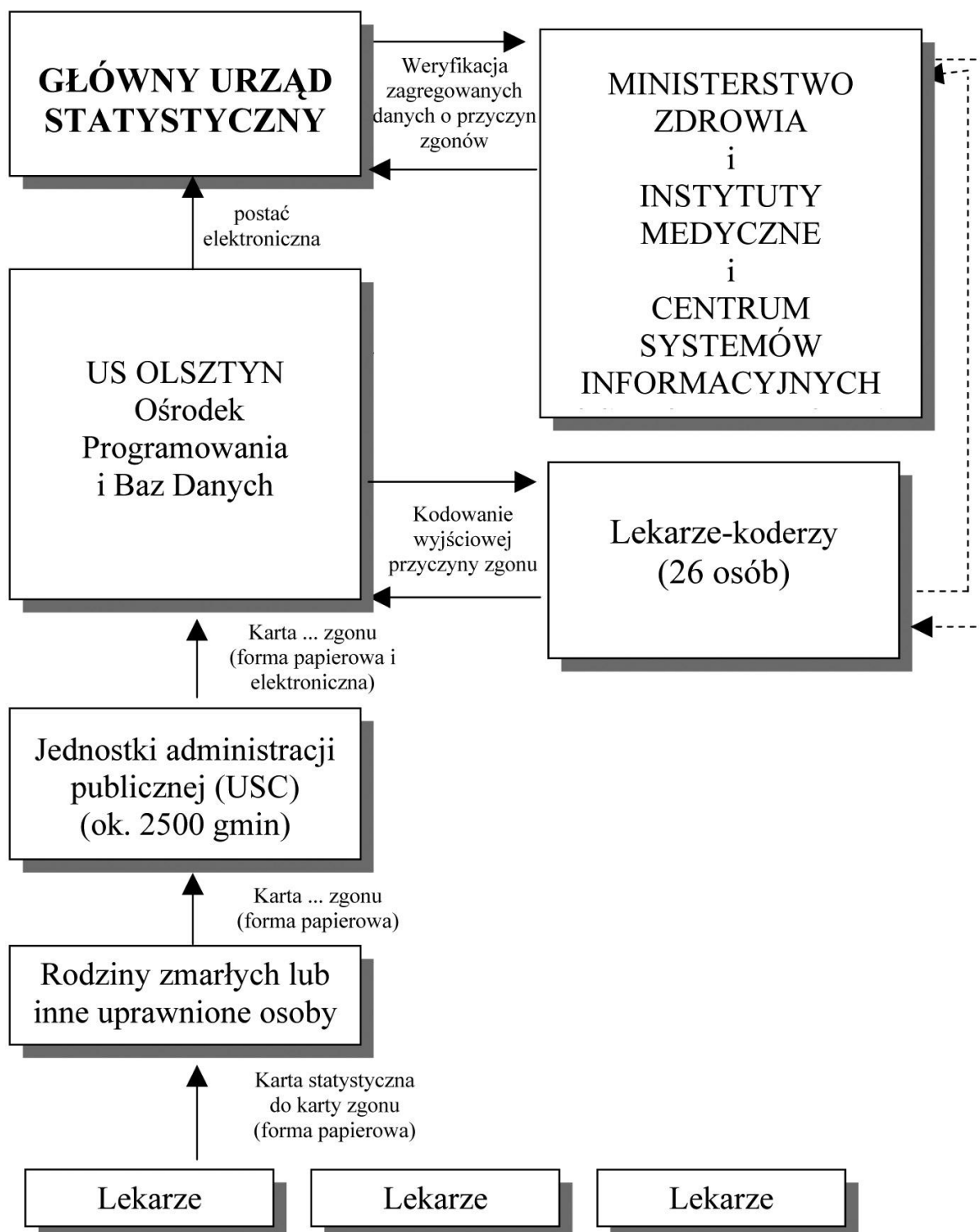
Zewnętrzne przyczyny zgonu - Zgony spowodowane wypadkami i użyciem przemocy, w tym zdarzenia środowiskowe, okoliczności i stany będące przyczyną urazu, zatrucia, oraz innych ujemnych skutków. Szerokie kategorie obejmują wypadki, samobójstwa, niepowodzenia medyczne lub nietypowe reakcje, zabójstwa, interwencję prawną, oraz urazy odniesione w wyniku działań wojennych.

Zgon matki - Zgon kobiety podczas ciąży lub w ciągu 42 dni od zakończenia ciąży, niezależnie od czasu trwania i umiejscowienia ciąży, następujący z dowolnych przyczyn związanych z ciążą lub łączących się z ciążą lub sposobem jej prowadzenia, ale nie z przyczyn wypadku czy przypadkowo. (WHO) (zob. *bezpośredni zgon położniczy i Pośredni zgon położniczy*).

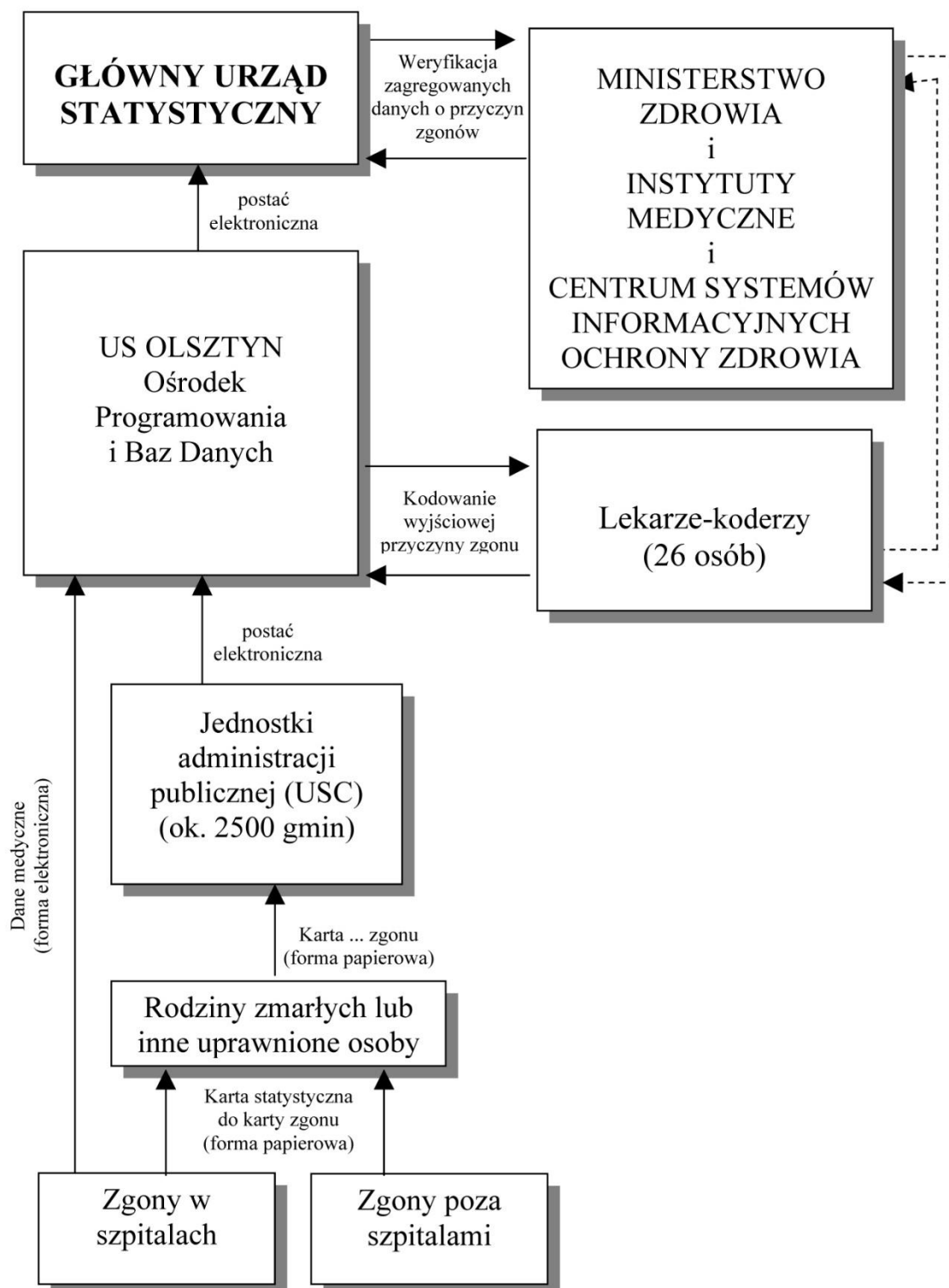
Zgony związane z ciążą - Zgon kobiety podczas ciąży lub w ciągu 42 dni od zakończenia ciąży, niezależnie od przyczyny zgonu. (WHO)

Załącznik 1 - Przepływ krajowych danych dotyczących umieralności

A. Schemat obiegu Karty statystycznej do karty zgonu funkcjonujący obecnie

B. Schemat obiegu Karty statystycznej do karty zgonu docelowy

Załącznik 2 – Fragment z zaleceń EUROSTAT dotyczących praktyk poświadczania przyczyn zgonu.

POUFNOŚĆ

Zasada: Przy zrozumieniu dla faktu, że podstawową zasadą poufności danych dotyczących przyczyn zgonu jest otrzymanie najwyższej jakości informacji przy jednoczesnej ochronie/poszanowaniu dla zmarłych, ich rodzin i poświadczającej instytucji. Ta zasada powinna być stosowana zgodnie z istniejącymi wytycznymi dotyczącymi ogólnie danych statystycznych a w szczególności danych dotyczących przyczyn zgonów.

Zalecenie 4

Dane dotyczące Znanych Przyczyn Zgonów nie powinny być wykorzystywane do ogólnych celów administracyjnych (np. dotyczących ubezpieczeń, spraw o charakterze indywidualnym...) o ile nie jest to wymagane przez prawo krajowe a następnie specjalnie zażądane.

Zalecenie 5

Jakakolwiek zmiana odnośnie prywatności lub ochrony danych powinna unikać możliwego wywierania niekorzystnych wpływów na statystykę przyczyn zgonów i badania medyczne.

Zalecenie 6

Jest niezbędne, aby implikacje przepisów dotyczących poufności były odpowiednio rozumiane. Zatem powyższa zasada powinna być respektowana, gdy tylko może mieć zastosowanie, podczas szkolenia lekarzy lub porozumiewania się z prawnikami, badaczami i społeczeństwem.

Zalecenie 7

Wszelkie wykorzystanie danych inne niż do celów statystycznych, włącznie z celami zdrowia publicznego i badań medycznych, nie należy do zakresu obowiązków organów statystycznych i co za tym idzie nie powinno być przedmiotem dyskusji w ramach kwestii dotyczących statystyki. Jednak pod pewnymi warunkami, do celów badań, mogą być używane dane dotyczące przyczyn poszczególnych zgonów, zgodnie z istniejącymi krajowymi zasadami i przepisami.

Zalecenie 8

Zalecane jest dalsze badanie dotyczące wykorzystania przepisów krajowych związanych z danymi dotyczącymi przyczyn indywidualnych zgonów do celów badań w krajach europejskich. Może to prowadzić do stworzenia listy najlepszych praktyk, mającej na celu stopniową poprawę wspólnych praktyk w krajach europejskich.

POŚWIADCZANIE PRZYCZYŃ ZGONÓW NIEMOWLĄT

Wstęp: okołoporodowa karta zgonu zalecana przez WHO została przyjęta jedynie przez kilka krajów europejskich. Wśród powodów takiego stanu rzeczy najważniejszym jest trudność wyboru pojedynczej wyjściowej przyczyny zgonu i co za tym idzie zawarcia tych zgonów w zwykłych statystykach przyczyn zgonu.

Zalecenie 11

Komisja Europejska powinna ułatwić konsultacje z WHO dotyczące okołoporodowych kart zgonu.

Zalecenie 12

Powinno się zwrócić uwagę na sposoby zachęcania do korelowania / sprzęgania szczegółowej informacji o urodzeniach ze zgonami niemowląt. Jeśli okaże się to niepraktycznie, standardowa karta zgonu powinna być rozszerzona tak, aby zawierała pojedynczą przyczynę chorób położnic (jeśli występuje), mającą związek ze zgonem niemowlęcia.

Zalecenie 13

Analiza umieralności niemowląt jest rozszerzona przez dodatkowe dane dotyczące zdarzeń występujących w okolicach czasowych porodu (tzn. waga urodzeniowa, punkty na skali apgar, urodzenie pojedyncze/mnogie, komplikacje porodowe). Aby umieścić te dane w kontekście, powinny być stosowane zarówno licznik (zgony) jak i mianownik (urodzenia), oraz zawierać te same dodatkowe zmienne.

Zalecenie 14

Trzy główne dodatkowe elementy mające znaczenie dla analizy zgonów niemowląt i które winny być zebrane, to: waga urodzeniowa, ciąża i mnogość.

POŚWIADCZANIE OGÓLNYCH PRZYCZYŃ ZGONÓW

Zalecenie 15

Każdy kraj europejski musi stosować „Międzynarodowy formularz medycznego poświadczania przyczyn zgonów” o 4 liniach (Konferencja rewizyjna WHO 1989). Każdy kraj europejski powinien także stosować zasady, wytyczne i przepisy WHO dotyczące wyboru wyjściowej przyczyny zgonu.

Zalecenie 16

Podstawowe dodatkowe informacje, które mają być zebrane na karcie zgonu to:

- miejsce urodzenia; (dom, szpital, dom opieki, itp.)
- miejsce wypadku;
- stan ciąży;
- kraj zwykłego miejsca zamieszkania;
- obywatelstwo.

Zalecenie 17

Do celów statystyki dotyczącej przyczyn zgonów związanych z użyciem przemocy, definicja kryteriów epidemiologicznych powinna być zharmonizowana tak, aby było jasne, czy zgon jest spowodowany samobójstwem, zabójstwem, wypadkiem, lub że nie mógł to zostać ustalone w wyniku przeprowadzonego dochodzenia.

Zalecenie 18

Informacje dotyczące sekcji zwłok powinny być zapisane w karcie zgonu, włącznie z:

- czy była przeprowadzona sekcja zwłok?
- czy była to sekcja zwłok typu prawnego czy medycznego?
- czy jej wynik był wykorzystany w karcie?
- czy sekcja zwłok aktualnie trwa?

Zalecenie 19

Informacje dotyczące innych dochodzeń powinny być zapisane w karcie zgonu, włącznie z:

- czy były przeprowadzone specjalne dochodzenia w celu wsparcia wystawienia karty zgonu?
- czy specjalne dochodzenia aktualnie trwają?

Jeśli odpowiedź na powyższe pytania brzmi „tak”, osoba poświadczająca powinna podać szczegóły.

Zalecenie 20

W przypadku dochodzenia przyczyny zgonu typu prawnego:

- Biuro ds. Statystyki Umieralności musi być poinformowane, jeśli ma miejsce dochodzenie przyczyn zgonu (tymczasowa karta zgonu);
- Biuro ds. Statystyki Przyczyn Zgonu może korzystać z tymczasowej przyczyny zgonu zanim będzie znana ostateczna przyczyna zgonu;
- osoby (lub instytucje), które stwierdzają ostateczną przyczynę zgonu muszą przekazać informacje do biura Statystyki Przyczyn Zgonu;
- Biuro ds. Statystyki Przyczyn Zgonu musi występować o ostateczną przyczynę zgonu;
- Biuro ds. Statystyki Przyczyn Zgonów musi uwzględnić ostateczną przyczynę zgonu w statystykach.

Zalecenie 21

Biuro ds. Statystyki Przyczyn Zgonów powinno poinformować biuro EUROSTAT o wszelkich zmianach w krajowej karcie zgonu przy dostarczaniu danych rocznych.

Zalecenie 22

Powinno się wspierać rozwój poświadczania elektronicznego.

PRAKTYKI DOTYCZĄCE SZKOLENIA

Zalecenie 30

Powinno być rozwijane podstawowe szkolenie w zakresie poświadczania zgonów dla studentów medycyny, oraz zapewniony ciągły rozwój zawodowy praktykujących.

Zalecenie 31

Podstawowe szkolenie w zakresie poświadczania powinno być:

- prowadzone pod koniec szkolenia klinicznego;
- zintegrowane w ramach odpowiednich kursów dotyczących zdrowia publicznego i epidemiologii;
- jeśli nauczane w ramach medycyny sądowej, konieczne jest położenie nacisku na wytyczne i definicje WHO;
- treść zajęć i egzaminy powinny być przygotowane przez Biuro ds. Statystyk Przyczyn Zgonów we współpracy z nauczycielami akademickimi.

Zalecenie 32

Biura ds. Statystyki Przyczyn Zgonów powinny wspólnie badać możliwości ciągłego szkolenia zawodowego dla lekarzy, oraz integrować poświadczanie zgonów jako moduł szkoleniowy (w wielu krajach szkolenie zawodowe/ciągłe szkolenie zawodowe jest obowiązkowe dla lekarzy).

Zalecenie 33

Powinien być stworzony podstawowy modelowy pakiet szkoleń odnośnie certyfikacji (sekwencja, przyczyny wyjściowe, itp.) dla konkretnych krajowych celów związanych ze szkoleniem dotyczącym poświadczania przyczyn zgonów i być przyjęty przez każdy kraj europejski.

Zalecenie 34

W celu wspierania świadomości lekarzy i poprawy jakości poświadczania, powinien być opracowany wspólny wzór lub broszura włączona do krajowego pakietu szkoleniowego i kampanii szkoleniowych. Główna treść powinna być wspólna, natomiast każdy kraj będzie przystosowywał ostateczną redakcję i formę do własnych warunków. Dokument musi być krótki, łatwo dostępny i łatwy do kopiowania (tzn. mała karta plastikowa, organizer). Poświadczanie musi być wyjaśnione za pomocą tekstu i przykładów historii przypadków o długości 4-5 linii. Historie przypadku mają być przygotowane we współpracy z praktykującymi lekarzami klinicystami. Biuro ds. Statystyki Przyczyn Zgonu powinno znaleźć konkretne okazje do rozpowszechniania tego dokumentu.

Zalecenie 35

Stworzenie wspólnej witryny internetowej dotyczącej poświadczania przyczyn zgonów powinno być przeprowadzone w ramach istniejących sieci EUROSTAT i WHO (mają być przyjęte przez każdy kraj europejski).

Zalecenie 36

Biuro ds. Statystyki Przyczyn Zgonu powinno korzystać z możliwości informowania lekarzy na temat poświadczania przyczyn zgonu poprzez: zapytania, czasopisma medyczne i zajmujące się zdrowiem publicznym, konferencje i kongresy lekarskie.

Realizacja tych zaleceń dotyczących poświadczania wymaga odpowiedniej organizacji (zasobów i uprawnień) z ewentualną możliwością zaangażowania Ministerstw Zdrowia i przekazania ich Biurom Statystyk Przyczyn Zgonów.

Załącznik 3 - Wyjątki z prawa krajowego/praw krajowych dotyczące statystyki demograficznej.

Wskazówki dotyczące treści, jakie mogą być tu umieszczone:

- Obowiązki zawodowe lekarzy;
- prawo krajowe dotyczące poufności statystyk demograficznych.

Akty prawne – obecnie obowiązujące w zakresie badania zgonów i statystyki umieralności:

- Ustawa o statystyce publicznej (Dz.U. z 1995, Nr 88, poz. 439 ze zm.) – **badania statystyczne**,
- Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2010 - załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2010 z 8 grudnia 2009 r. (Dz.U. Nr 3, poz. 14 z późn. zm.) – **opis badania „zgony”**,
- Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31 stycznia 1959 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 (art. 11) oraz zmiany tekstu jednolitego Dz. U. z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) – **delegacja dla MZ ws. karty zgonu** (*trwają prace legislacyjne nad zmianą ustawy*),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wzoru karty zgonu oraz sposobu jej wypełniania z dnia 7 grudnia 2001 r. (Dz. U. Nr 153, poz. 1782) – **wzór karty zgonu**,
- oraz
 - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru karty zgonu oraz sposobu jej wypełniania (Dz. U. Nr 1 z 2007 r., poz.9),
- Ustawa Prawo o aktach stanu cywilnego z 29 września 1986 r. (tekst jednolity z dnia 30 czerwca 2004 r. Dz. U. Nr 161, poz. 1688) – **karta zgonu jako certyfikat/podstawa wystawienia aktu zgonu**,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 września 2004 r. w sprawie rodzajów dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej, sposobu jej prowadzenia oraz szczegółowych warunków jej udostępniania (Dz. U. z 2004 r. Nr 219, poz. 2230) – **definicje urodzenia i zgonu** (*trwają prace legislacyjne nad zmianą rozporządzenia*),
- Komunikat Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wprowadzenia X Rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (Dziennik Urzędowy MZiOS z 1996 r., Nr 13, poz. 35) – **funkcja lekarza-kodera**.

Załącznik 4 - Krótki przewodnik po wdrażaniu na poziomie krajów

Ten podręcznik ma być w zamierzeniu produktem opracowanym ogólnie dla Europy; z tego powodu będzie wymagał pewnego nakładu pracy w celu przystosowania do specyficznych potrzeb każdego z krajów.

Celem tego krótkiego załącznika jest przedstawienie pewnych informacji i uzasadnienia obecnej struktury podręcznika, w celu ułatwienia procedury wdrażania. Z tego względu ten załącznik nie jest skierowany do osób poświadczających, ale do osób odpowiedzialnych za krajową adaptację tego podręcznika.

Rozdziały 1-3: Dwa poziomy szczegółowości (tekst ciągły i ramki) pozwalają na wybór między „szybkim przewodnikiem” opartym na ramkach a bardziej standardowym podręcznym tekstem informacyjnym, zapewniając w obu przypadkach zasadnicze informacje wymagane w celu poprawy jakości poświadczania; jednak te dwie możliwości nie są wzajemnie rozłączne i mogą być zarazem utrzymane w podręczniku w celu zapewnienia najbardziej pełnego przeglądu praktyk poświadczania.

Rozdział 4: Historie przypadku.

W celach dydaktycznych historie przypadku zostały podzielone na kilka paragrafów, które ilustrują konkretne aspekty poświadczania. Mimo to każdy przykład może być użyteczny dla dyskusji różnych problemów pojawiających się przy poświadczaniu. W związku z tym w celu uwzględnienia wszystkich tych aspektów gdy istniała taka potrzeba na końcu paragrafu została dodana lista „zobacz też”.

W celu ułatwienia sprawdzania w tekście, każdemu przykładowi został nadany tytuł stanowiący krótką frazę podsumowującą główny temat historii przypadku. Po każdym przykładzie następuje krótki komentarz wyjaśniający główny cel dydaktyczny tej historii przypadku. Pierwszy przypadek w każdym paragrafie omawia najbardziej ogólny problem certyfikacji w konkretnym dziale. Dalsze przypadki wskazują bardziej szczegółowe aspekty.

Pozycja „jak nastąpił uraz” i „rodzaj śmierci” często zawierają to samo wyrażenie podane w najniższej linii części I: podczas implementacji krajowej tego podręcznika każdy kraj powinien zdecydować, która z możliwości najlepiej pasuje do jego formularza karty zgonu.

Rozdział 5: Lista nieprecyzyjnych przyczyn i wskazówek jak nadać im szczegółowości

Lista jest pogrupowana zgodnie z rozdziałami ICD-10. W przypadku każdej grupy natychmiast pokazane są niektóre ogólne wskazówki, po nich zaś pojawia się odnośnik do zasadniczego tekstu i/lub odpowiednich historii przypadku; po tej ogólnej informacji jest podana w kolejności alfabetycznej bardziej szczegółowa lista chorób, objawów lub stanów wymagających szczegółowych instrukcji i wyjaśnień. Zadanie implementacji krajowej powinno być ułatwione przez stworzenie dwóch opcji, opartych na konkretnych potrzebach: pierwszą jest podanie ogólnych wskazówek dotyczących grup chorób na początku każdego rozdziału, po formułce „Ogólne informacje, które mają być podane przez osobę poświadczającą w celu dodania szczegółowości opisowi wymienionych chorób”, drugą zaś wchodzenie w dokładniejsze szczegóły z zastosowaniem „listy alfabetycznej poszczególnych chorób lub stanów”.